

Kazuo Ishiguro

Amintirea palidă a munților

A Pale View of Hills

Partea I.

Capitolul 1

Niki, numele pe care i l-am dat în cele din urmă fiicei mele mai mici, nu este o alintare, ci rezultatul unui compromis la care am ajuns împreună cu tatăl ei. Căci, paradoxal, el este cel care și-a dorit să-i dăm un nume japonez, în vreme ce eu – poate din dorința egoistă ca trecutul să nu-mi fâe evocat – insistam ca numele să fie englezesc. În cele din urmă a căzut de acord să rămână Niki, considerând că are o vagă rezonanță orientală.

Niki m-a vizitat pe la începutul acestui an, în aprilie, când zilele mai erau încă reci și cu ploi mărunte. Inițial poate că intenționase să stea mai mult. Nu știu.

Dar casa mea de țară și liniștea din jur i-au indus o stare de neliniște și în scurt timp mi-am dat seama că aștepta cu nerăbdare să se întoarcă la viața ei de la Londra.

Asculta agitată discurile mele cu muzică clasică și răsfoia revistă după revistă. Era căutată cu multă regularitate la telefon.

Atunci traversa cu pași mari covorul, cu silueta ei subțire încorsetată în haine strâmte, având grijă să închidă ușa în urma ei, ca nu cumva să-i ascult convorbirile. După cinci zile a plecat.

Nu a pomenit de Keiko decât în cea de-a doua zi. Era o dimineață cenușie și vântoasă și ne apropiaserăm fotoliile de fereastră, ca să vedem cum cade ploaia peste grădina mea.

— Te așteptai să mă vezi acolo? M-a întrebat ea. La înmormântare, vreau să spun.

— Nu, cred că nu. De fapt nu mi-am imaginat că vei veni.

— M-am necăjit rău când am auzit. Am fost la un pas să vin.

— Nu te-am așteptat.

— Cei din jur nu au știut ce mi s-a întâmplat. Nu am spus nimănui.

Probabil aș fi fost stânjenită. Nimeni nu m-ar fi înțeles cu adevărat, nimeni n-ar fi înțeles ce se petrece în mine. În mod normal se presupune că surorile intră în categoria celor apropiați, nu-i așa? Poate să-ți placă sau nu de ele,

dar rămân totuși persoane apropiate. Numai că în cazul meu nu s-a întâmplat așa. În momentul acesta nici nu mai știu bine cum arăta.

— Da, a trecut foarte mult de când nu ai mai văzut-o.

— Mi-aduc aminte de ea ca de o persoană care mă chinuia în permanență. Asta mi-aduc eu aminte despre ea. Și totuși vestea m-a întristat.

Poate că nu numai liniștea o alungase pe fiica mea înapoi la Londra. Deși nu am stăruit niciodată prea mult asupra subiectului morții lui Keiko, el nu mi se părea niciodată prea îndepărtat, ci plana asupra noastră ori de câte ori stăteam de vorbă.

Keiko, spre deosebire de Niki, era japoneză sută la sută, iar ziarele s-au grăbit să exploateze acest fapt. Englezilor le place ideea asta a lor cum că rasa noastră are un instinct al sinuciderii, ca și cum alte explicații nici nu ar mai fi necesare. Prin urmare, asta a fost tot ceea ce au scris: că era japoneză și că se spânzurase în camera ei.

În aceeași seară mă uitam pe fereastră la întunericul de afară, când am auzit-o pe Niki spunând în spatele meu:

— La ce te gândești acum, mamă?

Stătea lungită pe canapea, cu o carte ieftină pe genunchi.

— Mă gândeam la o persoană pe care o știam pe vremuri. O femeie pe care am cunoscut-o odinioară.

— Pe care ai cunoscut-o pe când.

Înainte să vii în Anglia?

— Am cunoscut-o când locuiam la Nagasaki, dacă asta vrei să spui.

Continua să mă urmărească, așa că am adăugat:

— Cu mult timp în urmă. Cu mult înainte să-l fi întâlnit pe tatăl tău.

A părut satisfăcută de răspuns și, după ce a făcut un comentariu vag, s-a întors la cartea ei. Niki este un copil plin de afecțiune din multe puncte de vedere. Nu venise doar ca să vadă cât de afectată fusesem de vestea morții lui Keiko. Venise în numele unei misiuni. În ultimii ani își asumase menirea de a studia cu admirație anumite aspecte din trecutul meu, iar acum era pregătită să-mi spună că lucrurile nu se schimbaseră, că nu trebuie să regret în nici un fel soluțiile pe care le alesesem odinioară. Pe scurt, ca să mă asigur încă o dată că nu eram răspunzătoare de moartea lui Keiko.

Nu am cine știe ce tragere de inimă să mă opresc acum asupra lui Keiko. Mi-ar aduce prea puțină mângâiere. Vorbesc aici despre ea doar pentru că acelea au fost împrejurările din preajma vizitei lui Niki din aprilie și chiar în timpul vizitei, după atâta amar de vreme, mi-am adus iar aminte de Sachiko. Pe Sachiko nu am cunoscut-o niciodată foarte bine. De fapt prietenia noastră nu a însemnat decât câteva săptămâni dintr-o vară, acum foarte mulți ani.

Ce fusese mai greu trecuse deja. Soldații americani erau prezenți în număr mai mare ca oricând – în Coreea aveau loc lupte – dar la Nagasaki, după ce se întâmplase mai înainte, se instalaseră zile de pace și de liniște. Iar în lumea aceea bătea un vânt de schimbare.

Soțul meu și cu mine locuiam într-un cartier din zona răsăriteană a orașului, unde se ajungea după o scurtă călătorie cu tramvaiul luat din centru. În apropiere curgea un râu și aflasem că înainte de război pe malul lui

fusese un sătuc. Dar apoi căzuse bomba și nu mai rămăseseră decât niște ruine carbonizate. Începuse reconstrucția și în scurt timp se înălțaseră patru clădiri din beton, fiecare de vreo patruzeci de apartamente. Din cele patru, blocul nostru se construise ultimul, marcând și încetarea programului de reconstrucție. Între noi și râu se întindea un spațiu viran, pogoane de noroi uscat și de șanțuri. Multă lume se plângea că reprezintă un pericol pentru sănătate. E drept, sistemul de drenaj era infect. În tot cursul anului gropile se umpleau de bălți, iar în lunile de vară țânțarii deveneau de nesuportat. Din când în când își făceau apariția funcționari care făceau măsurători sau își luau notițe, dar lunile începeau din nou să treacă, una după cealaltă, fără să se întâmple nimic.

Locatarii se asemănau cu noi în multe privințe: erau cupluri tinere, cu soți angajați pe posturi bune la firme aflate în plină expansiune. Multe dintre apartamente aparțineau firmelor, care le închiriau am ploaiaților pe chirii generoase. Toate apartamentele erau identice: podelele acoperite cu tatami, iar băile și bucătăriile proiectate după tipicul occidental. Deși erau mici și destul de greu de menținut la o temperatură suportabilă în lunile fierbinți, sentimentul general al locatarilor părea să fie unul de mulțumire. Cu toate acestea, îmi amintesc acel inconfundabil aer de provizorat al cartierului, ca și cum am fi așteptat cu toții momentul în care ne vom permite să ne mutăm într-un loc mai de soi.

Doar o casă din lemn supraviețuise atât devastărilor războiului, cât și buldozerelor guvernamentale. O vedeam de la fereastra noastră cum stătea solitară la capătul imensului teren viran, practic pe marginea râului. Era acel gen de casă pe care-l vezi adesea la țară, cu un acoperiș cu țigle coborând până aproape de pământ.

Adesea, în clipele mele de răgaz, o priveam îndelung.

Judecând după interesul pe care-l stârnise sosirea lui Sachiko, nu eram singura care se uita la casa aceea. S-a discutat mult despre cei doi bărbați care au fost văzuți muncind acolo într-o bună zi: or fi sau nu muncitori plătiți de guvern? Mai târziu s-a zvonit că o femeie și fetița ei locuiau acolo și chiar le-am văzut în mai multe rânduri croindu-și drum peste terenul plin de gropi.

Era spre începutul verii – pe atunci eu mă aflam în cea de-a treia sau a patra lună de sarcină – când am urmărit pentru prima oară cu privirea mașina americana mare, albă și veche hurducându-se prin hârtoapele maidanului și luând-o în direcția apei. Se însera, iar soarele care apunea dincolo de casă își trimitea ultimele raze spre caroseria ei.

Pe urmă, într-o după-amiază, am auzit două femei discutând în stația de tramvai despre persoana care se mutase în casa părăsită de lângă râu. Una turuia cum încercase ea să-i vorbească femeii respective de dimineață și cum aceasta i-o retezase cât se poate de scurt. Cealaltă era de acord că necunoscuta părea neprietenosă – probabil din mândrie. După părerea lor, trebuie să fi avut cel puțin treizeci de ani, deoarece copilul avea pe puțin zece.

Prima spunea că străina vorbea cu accent de Tokyo și că nu era în nici un caz din Nagasaki. Au discutat o vreme despre „prietenu ei american”,

apoi cealaltă și-a amintit brusc cât de neprietenoasă se arătase față de ea în acea dimineață.

Nu am nici o îndoială că printre femeile care mi-erău atunci vecine existau și din cele care suferiseră și aveau amintiri triste și crude. Dar văzându-le zi de zi ocupate până peste cap cu îngrijirea soților și copiilor, îmi venea greu să cred asta – că viețile lor ar adăposti tragediile și coșmarurile războiului. Nu am avut niciodată intenția să par neprietenoasă, dar e la fel de adevărat că nici nu mă străduisem câtuși de puțin să par altfel, în acel moment încă îmi mai doream să fiu lăsată în pace.

Deci am urmărit cu interes conversația celor două despre Sachiko. Mi-aduc foarte bine aminte de după-amiaza aceea din stația de tramvai. Era una din primele zile cu soare după sezonul ploios din iunie, iar petele umede de pe pereții de cărămidă și beton din jur începuseră să se usuce. Ne aflam pe un pod de cale ferată, iar de o parte a șinelor, la poalele dealului, se vedea o îngrămădire de acoperișuri, ca și cum casele acelea nu încetau să se rostogolească pe pantă. Dincolo, ceva mai departe, se aflau blocurile noastre, înălțându-se ca patru stâlpi de beton. Am avut atunci un sentiment de simpatie pentru Sachiko și am simțit că înțeleg ceva din acea distanță față de semenii pe care i-o remarcasem și eu, văzând-o din depărtare.

În vara aceea urma să devenim prietene și, cel puțin pentru o vreme, aveam să mă bucur de încrederea ei. Acum nu mai sunt foarte sigură cum ne-am întâlnit prima oară. Mi-aduc aminte cum într-o după-amiază i-am văzut silueta înaintea mea, pe poteca dintre blocuri. M-am grăbit să o ajung din urmă, dar Sachiko mergea și ea cu pași hotărâți. În momentul respectiv ne știam deja după nume – țin minte că am strigat-o când am reușit să mă apropiu.

Sachiko s-a întors și m-a așteptat.

— S-a întâmplat ceva? M-a întrebat ea.

— Sunt bucuroasă că te-am găsit, i-am răspuns eu, aproape gâfâind.

Fiica ta se bătea când am ieșit eu din bloc. În spate, lângă șanțuri.

— Se bătea?

— Cu alți doi copii. Unul era băiat. Se băteau destul de rău.

— Înțeleg.

Sachiko a pornit din nou la drum.

Mi-am potrivit pasul cu al ei.

— Nu vreau să te alarmez, am insistat eu, dar se băteau destul de rău.

De fapt cred că am văzut o tăietură pe obrazul fiicei tale.

— Înțeleg.

— Se întâmpla în spate, la marginea terenului viran.

— Și crezi că se mai bat și acum? S-a interesat ea, continuând să urce panta.

— Păi, nu. Fiica ta a rupt-o la fugă.

Sachiko m-a măsurat cu privirea, zâmbind.

— Nu ești obișnuită să vezi copii bătându-se?

— Bănuiesc că toți copiii obișnuiesc să se bată. Dar m-am gândit să-ți spun totuși.

Și mai e ceva: nu cred că se ducea spre școală. Ceilalți și-au văzut de treabă, au pornit-o spre școală, în schimb ea a luat-o spre râu.

Sachiko nu mi-a răspuns și a continuat să urce.

— Apropo, am continuat eu, de mai mult timp am vrut să-ți spun asta. Știi, ți-am văzut fiica de mai multe ori în ultima vreme. Mă întreb dacă nu cumva chiulește din când în când.

Poteca se bifurca în vârful dealului.

Sachiko s-a oprit și s-a întors spre mine.

— E foarte drăguț din partea ta că ești atât de grijulie, Etsuko, mi s-a adresat ea. Foarte drăguț. Sunt convinsă că vei fi o mamă minunată.

Până atunci bănuisem - la fel ca și femeile din stația de tramvai - că Sachiko ar avea în jur de treizeci de ani. Însă probabil că silueta ei tinerească era înșelătoare, căci obrajii o trădau. Mă măsură cu un aer ușor amuzat, iar ceva anume din expresia ei m-a făcut să râd de mine însămi.

— Îți sunt recunoscătoare că ți-ai dat silința să mă găsești. Dar, după cum vezi, acum sunt ocupată. Trebuie să mă duc la Nagasaki.

— Înțeleg. Am considerat că ar fi mai nimerit să vin și să-ți spun, asta-i tot.

Câteva clipe a continuat să se uite la mine cu aerul ei amuzat. Apoi a spus:

— Cât de amabilă ești! Acum te rog să mă scuzi. Trebuie să ajung la oraș.

S-a înclinat, apoi s-a îndepărtat pe potecă, urcând în direcția stației de tramvai.

— Numai din cauză că avea o zgârietură pe obraz, am repetat eu, ridicând puțin vocea. Iar râul este destul de primejdios prin unele locuri. Am considerat că e mai bine să vin și să-ți spun.

S-a întors și m-a cercetat încă o dată.

— Dacă nu ai nimic mai important de făcut, Etsuko, ar fi bine dacă ai putea să te îngrijești astăzi de fiica mea. Mă întorc de-abia după-amiază. Sunt sigură că o să te înțelegi minunat cu ea.

— Nu am nimic împotriva, dacă așa dorești. După părerea mea, fata e prea mică să fie lăsată singură o zi întreagă.

— Ce drăguță ești, a repetat Sachiko și, zâmbind, m-a asigurat din nou: Da, sunt convinsă că vei fi o mamă extraordinară.

După ce m-am despărțit de Sachiko, am coborât poteca și am intrat în cartier.

Curând am ajuns în fața blocului nostru, cu fața spre întinsul teren viran. Nevăzând nici țipenie de om, mă pregăteam să mă duc în casă, când am zărit o mișcare chiar lângă malul râului. Probabil că Mariko stătuse până atunci ghemuită, căci acum deslușeam cât se poate de limpede dincolo de hârtoape silueta ei firavă. La început am avut impulsul să las totul baltă și să mă întorc la gospodăria mea. Dar am pornit în direcția fetei, ocolind cu grijă șanțurile.

Din câte îmi aduc aminte, a fost prima ocazie când am stat de vorbă cu Mariko.

Mai mult ca sigur, purtarea ei din dimineața aceea nu avea nimic așa de neobișnuit, pentru că, în ultimă instanță, pentru copil eu eram o străină și avea tot dreptul să fie suspicioasă. Iar dacă în momentul respectiv am avut un straniu sentiment de neliniște, probabil că nu era vorba decât de o simplă reacție la felul ei de a se purta.

În dimineața aceea, după sezonul ploios, care se terminase cu câteva săptămâni în urmă, râul era încă umflat și curgea repede.

Malul se înclina abrupt înainte de a ajunge la marginea apei, iar noroiul de la capătul pantei, acolo unde se oprise fetița, arăta vizibil mai umed. Mariko purta o rochie simplă de bumbac, lungă până la genunchi, iar părul ei tăiat scurt îi dădea un aer băiețos. Și-a ridicat privirea, fără să zâmbească, spre locul unde stăteam, pe taluzul noroiu.

— Bună, i-am zis. Tocmai am vorbit cu mama ta. Trebuie să fii Mariko-san.

Fetița continua să se uite la mine, fără să scoată nici un cuvânt. Ceea ce mi se păruse mai devreme o zgârietură nu era decât o dâră de glod de pe obrazul ei.

— Nu ar trebui să fii la școală?

A rămas tăcută preț de o clipă. Apoi mi-a spus:

— Eu nu merg la școală.

— Dar toți copiii trebuie să meargă la școală. Ție nu-ți place la școală?

— Eu nu merg la școală.

— Dar mama ta nu te-a trimis la o școală de aici?

Mariko nu mi-a răspuns. În schimb s-a îndepărtat cu un pas.

— Ai grijă! Am prevenit-o eu. Să nu cazi în apă. E foarte alunecos.

A continuat să mă fixeze din fundul râpei. Pantofii ei mici zăceau în nămol, alături de ea. Picioarele goale, ca și pantofii, îi erau pline de glod.

— Tocmai am stat de vorbă cu mama ta, i-am spus eu, zâmbindu-i liniștitor.

Ți-a dat voie să o aștepti la mine acasă.

Stau chiar în apropiere, în clădirea de colo. Dacă vii, ai să guști din prăjiturile pe care le-am făcut ieri. Ești de acord, Mariko-san? Și vei putea să-mi povestești despre tine.

Mariko a continuat să mă cerceteze cu atenție. Apoi, fără să-și ia ochii de la mine, s-a aplecat și și-a ridicat pantofii.

La început am interpretat gestul ei ca pe un semn că dorea să mă urmeze. Pe urmă, cum ea continua să se holbeze la mine, mi-am dat seama că-și pregătise pantofii ca s-o rupă la fugă.

— Nu-ți fac nici un rău, i-am zis, râzând nervos. Sunt prietenă cu mama ta.

Din câte mi-aduc aminte, asta a fost tot ceea ce s-a întâmplat între noi în acea dimineață. Nu doream câtuși de puțin să sperii și mai rău copilul și foarte curând m-am răsucit pe călcâie și am pornit înapoi peste terenul viran. E adevărat, reacția fetei mă răscolise într-o măsură. În perioada aceea asemenea nimicuri erau în stare să trezească în mine tot soiul de presimțiri în legătură cu nașterea. Mi-am zis totuși că episodul este nesemnificativ și că, în

orice caz, voi avea alte prilejuri să mă împrietenesc cu ea chiar în următoarele zile. Dar nu am mai vorbit cu Mariko decât două săptămâni mai târziu, într-o după-amiază.

Nu mai intrasem niciodată în casa lor și am fost destul de surprinsă de invitația lui Sachiko. De fapt simțisem de la bun început că făcea asta cu o intenție precisă și, după cum s-a dovedit, nu mă înșelasem.

Casa era îngrijită, dar mi-aduc aminte că lăsa impresia de sărăcie lucie. Grinzile de lemn care susțineau acoperișul arătau vechi și șubrede, iar peste tot stăruia un iz jilav. Pereții glisanți erau dați în lături, ca să permită soarelui să pătrundă pe verandă. Cu toate acestea locul rămânea umbrit.

Mariko stătea întinsă în colțul cel mai ferit de lumina soarelui. Am distins ceva care se mișca alături de ea, iar când m-am apropiat, am văzut o pisică mare încovrigată pe tatami.

— Bună, Mariko-san, i-am zis. Nu-ți aduci aminte de mine?

A încetat să mai mângâie pisica și și-a ridicat privirile.

— Ne-am întâlnit acum câteva zile, am continuat eu. Nu ți-aduci aminte? Erai pe malul râului.

Fetița nu lăsa să se vadă că m-ar recunoaște. S-a uitat la mine o vreme, apoi a început să mângâie din nou pisica. În spatele meu o auzeam pe Sachiko pregătind ceaiul pe primusul din mijlocul încăperii.

Mă pregăteam să mă apropiu de ea, când Mariko a spus deodată:

— O să aibă pui.

— Serios? Vai, ce drăguț!

— Vrei și tu un pisoi?

— Foarte amabil din partea ta, Marikosan. Vom vedea. Dar sunt sigură că se vor găsi pentru toți niște cămine bune.

— De ce nu iei un pisoi? Femeia cealaltă a promis că va lua unul.

— Vom vedea, Mariko-san. Despre care altă doamnă e vorba?

— Cealaltă femeie. Femeia de dincolo de râu. Ea mi-a zis că va lua unul.

— Dar eu nu cred că locuiește cineva acolo, Mariko-san. Dincolo de râu nu există decât pădure.

— Mi-a promis că mă duce la ea acasă.

Locuiește dincolo de râu. Nu m-am dus cu ea.

Am cercetat copilul timp de o secundă.

Apoi mi-a venit în minte un gând și am început să râd.

— Dar e vorba de mine, Mariko-san!

Nu ți-aduci aminte? Te-am invitat la mine acasă când mama ta era plecată în oraș.

Mariko și-a ridicat din nou privirile.

— Nu tu. Cealaltă femeie. Cea de dincolo de râu. A fost aici aseară.

Când era mama plecată.

— Aseară? Când mama ta era plecată?

— Mi-a spus că mă duce la ea acasă, dar nu m-am dus cu ea. Pentru că era întuneric. A zis că putem lua felinarul cu noi - și a făcut un gest spre felinarul atârnat pe un perete - dar nu m-am dus cu ea. Pentru că era întuneric.

În spatele meu Sachiko se ridicase în picioare și-și studia fiica. Mariko a rămas tăcută, apoi s-a întors și a început să-și mângâie din nou pisica.

— Hai să ieșim pe verandă, mi-a sugerat Sachiko, punând pe o tavă cele necesare pentru servirea ceaiului. Afară e mai răcoare.

Am făcut așa cum propusese Sachiko, lăsând-o pe Mariko în colțul ei. Deși de pe acea verandă râul rămânea ascuns privirilor, vedeam locul unde pământul cobora brusc, iar glodul, fiind aproape de apă, devenea mai umed. Sachiko s-a așezat pe o pernă și a început să toarne ceaiul.

— Pisicile vagaboande mișună peste tot, a început ea. Eu nu sunt așa de optimistă în ceea ce-i privește pe pisoi.

— Da, sunt foarte multe pisici vagaboande, am întărit eu. Mai mare rușinea.

Dar Mariko și-a găsit pisica tot pe undeva pe aici?

— Nu, am adus-o cu noi. Eu, personal, aș fi preferat să o lăsăm, dar Mariko nici nu a vrut să audă.

— Ați adus-o tocmai de la Tokyo?

— O, nu! Locuim la Nagasaki de aproape un an. De cealaltă parte a orașului.

— O, adevărat? Nu am știut. Și ați stat acolo la. la niște prieteni?

Sachiko s-a oprit din turnat și m-a măsurat, ținând ceainicul cu ambele mâini.

Am citit în privirea ei aceeași undă de amuzament pe care o văzusem și cu câteva zile mai înainte.

— Mi-e teamă că greșești, Etsuko, mi-a spus ea într-un târziu, începând să umple iar ceștile. Stăteam în casa unchiului meu.

— Crede-mă, nu voiam decât.

— Da, sigur că da. Nu avem motiv să ne simțim stânjenite, nu-i așa? Te rog să mă scuzi, Etsuko, nu am vrut să te necăjesc. De fapt doream să-ți cer ceva. Un mic serviciu.

Sachiko începuse să toarne ceai și în ceașca sa, părând să adopte în același timp o atitudine mai serioasă. Apoi a lăsat jos ceainicul și m-a privit, spunând:

— Știi, Etsuko, anumite planuri pe care mi le-am făcut nu au mers așa cum îmi doream. Prin urmare, m-am trezit strâmtorată. Nu am nevoie de mulți bani, mă înțelegi. Doar de o sumă modică.

— Înțeleg foarte bine, i-am răspuns, coborând vocea. Îmi închipui că-ți vine foarte greu. Și-apoi trebuie să ții cont și de Mariko-san.

— Etsuko, pot să-ți cer un serviciu?

— Am ceva pus deoparte, i-am răspuns aproape în șoaptă și m-am înclinat. Aș fi bucuroasă să-ți pot fi de ajutor.

Spre surprinderea mea, Sachiko a izbucnit în râs.

— Ești cât se poate de amabilă. Dar de fapt nu mă gândeam să împrumut bani de la tine. Aveam altceva în minte. Acum câteva zile mi-ai vorbit despre o prietenă de-a ta care are o patiserie.

— Te referi la doamna Fujiwara?

— Spuneai că s-ar putea să aibă nevoie de o vânzătoare. O slujbă cât de neînsemnată mi-ar fi de mare ajutor.

— Bine, am rostit eu, oarecum neîncrezătoare. Pot să mă interesez, dacă dorești.

— Ar fi cât se poate de amabil din partea ta, m-a asigurat ea. Dar nu pari foarte convinsă, Etsuko.

— Nu-i vorba de asta. O voi întreba cu primul prilej. Numai că mă întrebam – și aici mi-am coborât din nou glasul – cine va avea grijă de fiica ta în timpul zilei?

— De Mariko? Poate să dea și ea o mână de ajutor la local. Poate să fie utilă.

— Sunt sigură. Dar, vezi tu, nu știu ce va dori doamna Fujiwara. La urma urmei, în timpul zilei Mariko ar trebui să fie de fapt la școală.

— Etsuko, te asigur că Mariko nu va constitui în nici un caz o problemă. Pe urmă, școlile se închid oricum săptămâna viitoare. Iar eu voi avea grijă ca ea să nu stea în calea nimănui. În privința asta poți să fii absolut liniștită.

M-am înclinat iarăși.

— Am să o întreb cu primul prilej.

— Îți sunt recunoscătoare. De fapt aș vrea să te rog să te întâlnești cu prietena ta în următoarele câteva zile, mi-a mai spus ea, sorbind din ceașcă.

— O să încerc.

— Ești foarte drăguță.

Am rămas tăcute câteva clipe. Ceva mai devreme îmi atrăsese atenția ceainicul lui Sachiko. Mi se păruse un obiect minunat. Era confecționat din porțelan fin, translucid. Ceașca pe care o țineam în mână era din același material delicat.

Cum stăteam și ne beam ceaiul, am fost frapată – și nu pentru prima oară – de contrastul ciudat dintre serviciul de ceai, sărăcia căsuței și terenul gloduros de sub verandă. Când mi-am ridicat privirile, am descoperit că Sachiko mă studiasse tot timpul.

— Sunt obișnuită cu porțelanuri de calitate, Etsuko. Vezi tu, eu nu am trăit mereu ca aici, mi-a mărturisit ea, uitându-se în jur. Bineînțeles, nu-mi pasă de lipsa de confort. Dar când e vorba de anumite lucruri, sunt încă foarte pretențioasă.

M-am înclinat, fără să spun nimic.

Sachiko a început să-și studieze și ea ceașca de ceai. A examinat-o mai multă vreme, răsucind-o cu grijă între degete.

Apoi, brusc, a rupt tăcerea:

— Mai exact, am furat acest serviciu de ceai. Cu toate acestea, nu cred că unchiului meu îi va lipsi prea mult.

Am măsurat-o din priviri, oarecum surprinsă. Sachiko a așezat ceașca înaintea ei și a alungat niște muște.

— Ai locuit în casa unchiului tău?

A înclinat încetîșor din cap și mi-a răspuns:

— O casă extrem de frumoasă. Cu un iaz în grădină. Cât se poate de diferită de ambianța de aici.

O clipă am aruncat amândouă o privire în jur. Mariko stătea întinsă în colțul ei, exact așa cum o lăsasem, cu spatele întors spre noi. Părea că-i vorbește încet pisicii.

— N-am știut, am început eu după o vreme, că dincolo de râu locuiește cineva.

Sachiko s-a întors și a scrutat copacii de pe malul îndepărtat.

— Nu, nici eu n-am văzut pe nimeni acolo, mi-a confirmat ea.

— Nimeni, în afară de persoana care se ocupă de Mariko. Ea spunea că vine de undeva de acolo.

— Nu am pe nimeni la copil, Etsuko.

Nu cunosc pe nimeni aici.

— Mariko îmi povestea despre o doamnă.

— Te rog să nu-i dai nici o atenție.

— Vrei să spui că inventează totul?

O secundă Sachiko a părut să cumpănească.

— Da, pur și simplu inventează.

— Ei, presupun că mulți copii fac așa ceva.

— Când vei fi mamă, Etsuko, a răspuns ea, zâmbind, va trebui să te obișnuiești cu lucruri din astea.

Apoi conversația s-a îndreptat spre alte subiecte. Erau primele zile ale prieteniei noastre și discutam mai ales despre lucruri mărunte. De-abia câteva săptămâni mai târziu, într-o dimineață, am auzit-o din nou pe Mariko pomenind de o femeie care se apropiase de ea.

Capitolul 2 în zilele acelea, ori de câte ori mă întorceam în districtul Nakagawa, simțeam încă trezindu-se în mine sentimente amestecate, de tristețe și de bucurie. Este o zonă muntoasă și, cum urcam pe străzile abrupte și înguste dintre pâlcurile de case, mă cuprindea de fiecare dată o profundă senzație că pierdusem ceva. Deși nu era vorba de un loc pe care să-l vizitez sub impulsul unei clipe, nu reușeam să stau multă vreme departe de el.

Vizitele la doamna Fujiwara îmi inspirau aceleași sentimente amestecate, deoarece aceasta - o femeie binevoitoare, al cărei păr începuse deja să încărunțească - făcuse parte dintre cele mai apropiate prietene ale mamei mele. Patiseria ei era situată pe o străduță agitată. Clienții puteau să mănânce pe terasa betonată, cu mese și scaune de lemn, sub o copertină.

Avea dever mare cu funcționarii în timpul pauzelor de prânz și, iarăși, când aceștia se îndreptau spre casă, dar în celelalte perioade ale zilei clientela era destul de rară.

Aveam o strângere de inimă în dupăamiaza aceea, pentru că făceam prima vizită la local de când Sachiko începuse să lucreze acolo. Eram îngrijorată din pricina amândurora, mai ales că nu știam cât de mult își dorise doamna Fujiwara o vânzătoare. Era o zi fierbinte și strada mișuna de lume. Am fost bucuroasă că pot intra la umbră.

Doamna Fujiwara s-a arătat încântată de vizită. M-a invitat la o masă și s-a dus să aducă niște ceai. În după-amiaza aceea avea puțini clienți - poate

chiar deloc, nu-mi mai aduc aminte – iar Sachiko nu se vedea nicăieri. La întoarcerea doamnei Fujiwara, am întrebat-o:

— Cum se descurcă prietena mea? Face față cum se cuvine?

— Prietena ta? A zis ea, aruncând o privire peste umăr spre intrarea în bucătărie. Curăța creveți. Cred că o să apară curând.

Apoi, ca și cum s-ar fi răzgândit, s-a ridicat și s-a apropiat câțiva pași de ușa bucătăriei.

— Sachiko-san! A strigat ea. A venit Etsuko.

Am auzit o voce răspunzând dinăuntru.

Așezându-se din nou, doamna Fujiwara s-a aplecat, a întins o mână și m-a atins pe pânțece.

— A început să se vadă. De acum trebuie să ai multă grijă.

— Oricum, nu fac mare lucru, am asigurat-o eu. Duc o viață foarte comodă.

— Foarte bine. Mi-aduc aminte de prima mea naștere. A fost un cutremur din cele mari. Pe-atunci îl purtam în pânțece pe Kazuo. Cu toate astea, a ieșit perfect sănătos. Încearcă să nu-ți faci prea multe griji, Etsuko.

— Mă străduiesc.

Am aruncat o privire în direcția bucătăriei.

— Se descurcă bine aici prietena mea?

Doamna Fujiwara mi-a urmărit privirea. Apoi s-a întors către mine și mi-a zis:

— Așa nădăjduiesc. Sunteți prietene bune, nu?

— Da. Nu mi-am găsit prea multe prietene acolo unde locuiesc. Sunt foarte bucuroasă că am întâlnit-o pe Sachiko.

— Da, a fost un noroc. Etsuko, astăzi arăți destul de obosită, a murmurat ea după ce m-a cercetat cu atenție mai multe secunde.

— Cred că sunt obosită cu adevărat, am râs eu. Așa e și normal, presupun.

— Da, sigur că da. Vreau să zic că arăți puțin. Nefericită, a insistat doamna Fujiwara, continuând să mă scruteze.

— Nefericită? Nu mă simt deloc nefericită. Sunt doar puțin obosită, dar, altfel, nu am fost așa de fericită de când mă știu.

— Asta-i foarte bine. Acum trebuie să te gândești la lucruri frumoase. La copilul tău. Și la viitor.

— Da, așa voi face. Gândul la copil mă înveselește mereu.

— Bine.

A dat din cap aprobator, continuând să mă privească.

— Starea de spirit este lucrul cel mai important. Oricâtă grijă are o mamă de latura fizică, e neapărată nevoie de o stare de spirit pozitivă ca să poată crește un copil.

— Ei, de-abia aștept și eu să am prilejul! Am răspuns, râzând.

Un zgomot mi-a atras atenția spre bucătărie, dar Sachiko încă nu se vedea.

— În fiecare săptămână întâlnesc o tânără, a continuat doamna Fujiwara. Cred că e însărcinată în luna a șasea sau a șaptea. O văd de fiecare

dată când merg la cimitir. Nu am vorbit niciodată cu ea, dar arată nemaipomenit de tristă cum stă acolo împreună cu soțul ei. E o adevărată rușine ca o fată însărcinată și soțul ei să-și petreacă duminicile gândindu-se la cei morți! Înțeleg că vor să-și exprime durerea și totuși consider că este o rușine.

Ar face mai bine să se gândească la viitor.

— Probabil îi vine greu să uite.

— Cred că ai dreptate. Mi-e milă de ea. Dar ar trebui să privească înainte. Nu așa aduci un copil pe lume – mergând la cimitir în fiecare săptămână.

— Poate că nu.

— Cimitirele nu sunt locuri potrivite pentru oamenii tineri. Kazuo vine uneori cu mine, dar eu nu insist niciodată. Asosit și pentru el vremea să nu se mai uite înapoi.

— Ce mai face Kazuo? Am întrebat. Se descurcă bine cu slujba lui?

— Foarte bine. Așteaptă să fie avansat luna viitoare. Dar ar trebui să acorde atenție și altor lucruri. Nu va fi veșnic tânăr.

Chiar în clipa aceea privirile mi-au fost atrase de o siluetă micuță ce stătea afară, în soare, printre trecătorii grăbiți.

— Ia te uită, aia nu-i Mariko? Am exclamat eu.

Doamna Fujiwara s-a răsucit în scaun.

— Mariko-san! A strigat ea. Unde-ai fost?

Mariko a mai rămas o clipă în stradă.

Apoi a pășit în umbra terasei, a trecut încet pe lângă noi și s-a așezat la o masă goală din apropiere.

Doamna Fujiwara a urmărit-o, apoi mi-a aruncat o privire neliniștită. A părut gata să spună ceva, dar pe urmă s-a ridicat și s-a apropiat de fetiță. Cu toate că și-a coborât mult vocea, am reușit totuși să aud.

— Unde-ai fost, Mariko-san? Nu trebuie să mai dispari așa. Mama ta este foarte supărată pe tine.

Mariko își studia degetele, fără să-și ridice ochii la doamna Fujiwara.

— Și, Mariko-san, te rog să nu mai vorbești niciodată așa cu clienții! Nu știi că e foarte necivilizat? Mama ta este foarte supărată pe tine.

Mariko își cerceta în continuare mâinile, în spatele ei, Sachiko și-a făcut apariția în cadrul ușii de la bucătărie. Mi-aduc aminte că, văzând-o pe Sachiko în dimineața respectivă, am fost iarăși frapată de impresia că era cu adevărat mai bătrână decât crezusem la început. Cu părul ei lung ascuns de o basma, ridurile din jurul ochilor și al gurii păreau, nu știu de ce, și mai pronunțate.

— Lat-o și pe maică-ta, a spus doamna Fujiwara. Presupun că este mânioasă foc pe tine.

Fetița a rămas așezată pe scaun, cu spatele la maică-sa. Sachiko i-a aruncat o privire rapidă, apoi s-a întors spre mine cu un zâmbet larg.

— Ce mai faci, Etsuko? M-a întâmpinat ea cu o plecăciune elegantă. Ce surpriză plăcută să te vedem aici!

La celălalt capăt al terasei două femei în haine de birou se așezaseră la o masă.

Doamna Fujiwara a făcut un semn în direcția lor, apoi i s-a adresat din nou lui Mariko.

— De ce nu te duci puțin în bucătărie?

I-a șoptit ea. Mama ta o să-ți arate ce ai de făcut. E foarte ușor. Sunt sigură că o fetiță deșteaptă ca tine se va descurca.

Mariko nu a dat nici un semn că ar fi auzit. Doamna Fujiwara și-a ridicat privirile spre Sachiko și, pentru o secundă, am avut impresia că între ele există o răceală.

Apoi doamna Fujiwara s-a îndreptat spre clientele ei. Părea să le cunoască, pentru că, în timp ce traversa terasa, le-a adresat un salut familiar.

Sachiko s-a apropiat și s-a așezat pe marginea mesei mele.

— E foarte cald în bucătărie, mi-a mărturisit ea.

— Cum te descurci aici?

— Cum mă descurc? Ei bine, Etsuko, cert este că munca într-o patiserie mi se pare o experiență amuzantă. Trebuie să-ți spun că nu mi-am imaginat niciodată că voi ajunge să curăț mesele într-un asemenea loc. Cu toate acestea, a râs ea grăbit, mi se pare foarte amuzant.

— Înțeleg. Și Mariko. Ea se acomodează?

— O, Mariko n-o duce rău! Mi-a răspuns Sachiko. Bineînțeles, uneori este destul de agitată. Dar nici n-ai cum să te aștepti la altceva în condițiile astea. Eregretabil, Etsuko, dar, știi, fiica mea nu pare să aibă simțul umorului, așa ca mine.

Ei nu i se pare la fel de amuzant aici.

Sachiko a zâmbit și s-a uitat iarăși în direcția lui Mariko. Apoi s-a ridicat, s-a dus la ea și a întrebat-o calmă:

— E adevărat ce mi-a spus doamna Fujiwara despre tine?

Fetița n-a scos nici un cuvânt.

— Mi-a spus că te-ai purtat din nou necivilizat cu clienții. E adevărat?

Mariko nu i-a răspuns nici de data asta.

— E adevărat? Mariko, te rog să răspunzi când ți se vorbește!

— Femeia a apărut iarăși, a murmurat Mariko. Aseară. Cât erai plecată.

Sachiko și-a măsurat fiica preț de câteva secunde. Apoi i-a zis:

— Cred că acum ai face bine să intri.

Haide, o să-ți arăt ce ai de făcut.

— A venit din nou aseară. A zis că o să mă ia la ea acasă.

— Haide, Mariko, intră în bucătărie și așteaptă-mă acolo!

— O să-mi arate unde locuiește ea.

— Mariko, du-te înăuntru!

De cealaltă parte a terasei doamna Fujiwara și cele două femei râdeau în hohote. Mariko își cerceta în continuare palmele. Sachiko i-a întors spatele și a revenit la masa mea.

— Te rog să mă scuzi un moment, Etsuko, dar am lăsat ceva pe foc. Mă întorc imediat.

Apoi, coborând vocea, a adăugat:

— Nici nu te poți aștepta ca un asemenea loc să-i stârnească entuziasmul, nu?

A zâmbit și a pornit spre bucătărie. În ușă s-a întors iarăși spre fiica ei:

— Haide, Mariko, vino înăuntru.

Mariko nu s-a clintit. Sachiko a ridicat din umeri și a dispărut în bucătărie.

Cam în aceeași perioadă, la începutul verii, ne-a vizitat Ogata-san pentru prima oară de când se mutase din Nagasaki, adică de pe la începutul anului. El era tatăl soțului meu și ar putea să pară ciudat că în mintea mea el a rămas mereu Ogata-san, chiar și atunci când acesta a devenit și propriul meu nume. Dar îl cunoșteam drept Ogata-san de atâta vreme – chiar cu mult înainte să-l fi cunoscut pe Jiro – și nu m-am putut obișnui să-i spun „tată”.

Ogata-san și soțul meu nu prea semănau. Când mă gândesc acum la Jiro, văd un bărbat scund și îndesat, cu o expresie încruntată. Soțul meu era întotdeauna pretențios în ceea ce privește înfățișarea lui și chiar și acasă purta de obicei cămașă și cravată. Il văd acum așa cum l-am văzut în atâtea rânduri: în salonul nostru, așezat pe tatami și aplecat asupra micului dejun sau a cinei. Mi-amintesc că avea aceeași tendință să se aplece înainte ca și boxerii, indiferent că stătea în picioare sau mergea. Dimpotrivă, tatăl lui ținea întotdeauna umerii bine trași spre spate și avea un stil relaxat și generos. În vara aceea, când a venit să ne viziteze, Ogata-san se bucura încă de o sănătate perfectă, etalând fizicul solid și energia unui bărbat cu mult mai tânăr.

Mi-aduc aminte de dimineața când a pomenit pentru prima oară de Shigeo Matsuda. Se afla la noi de mai multe zile și, din câte se părea, considera că mica noastră încăpere pătrată era suficient de confortabilă pentru un sejur prelungit.

Era o dimineață strălucitoare și tocmai ne terminam tustrei masa, înainte ca Jiro să plece la birou.

— Întrunirea aceea a absolvenților școlii tale are loc diseară, nu? I s-a adresat el lui Jiro.

— Nu, mâine seară.

— Te întâlnești cu Shigeo Matsuda?

— Cu Shigeo? Nu, mă îndoiesc. De obicei nu participă la asemenea evenimente, îmi pare rău că trebuie să plec și să te las, tată. Aș prefera să nu mă arăt acolo, dar asta ar putea să fie considerată o ofensă.

— Nu-ți face griji. Etsuko-san se va îngriji de mine cât se poate de bine. Iar aceste evenimente sunt importante.

— Mi-aș lua niște zile libere, dar exact acum suntem foarte ocupați. După cum spuneam, comanda asta a apărut la birou exact în ziua când ai sosit tu. O adevărată pacoste.

— Cătuși de puțin, i-a răspuns taică-său. Înțeleg foarte bine. A trecut foarte puțin timp de când alergam și eu la muncă. Nu sunt chiar așa de bătrân, știi?

— Nu, sigur că nu.

Am continuat să mâncăm în tăcere.

Apoi Ogata-san a zis:

— Prin urmare, nu crezi că o să te întâlnești cu Shigeo Matsuda. Dar te vezi cu el din când în când?

— Nu foarte des. De când am crescut, ne-am văzut fiecare de ale noastre.

— Da, așa se întâmplă. Fiecare copil își alege drumul său propriu și îi vine din ce în ce mai greu să țină legătura cu ceilalți. De aceea și sunt așa de importante reuniunile astea. Nu trebuie să ne grăbim așa de tare să ne uităm vechile prietenii.

Și, din când în când, nu-i rău să arunci o privire în trecut. Te ajută să vezi lucrurile în lumina lor reală. Da, consider că trebuie neapărat să participi mâine la întrunire.

— Poate că tata se va mai afla la noi și duminică, a spus soțul meu. Sper că vom ieși undeva împreună.

— Da, putem face asta. Mi se pare o idee splendidă. Dar dacă trebuie să muncești, renunțăm, nici o problemă.

— Nu, cred că duminică pot să-mi iau liber. Îmi pare rău că sunt atât de ocupat în perioada asta.

— I-ați invitat mâine și pe unii dintre foștii voștri profesori? S-a interesat Ogata-san.

— Din câte știu eu, nu.

— E păcat că profesorii nu sunt chemați mai des cu asemenea prilejuri. Pe mine mă invitau uneori. Iar când eram mai tânăr, noi aveam întotdeauna grijă să ne chemăm profesorii. După părerea mea, așa se cuvine. Pentru profesor este o ocazie să vadă roadele muncii sale, iar pentru elevi să-și exprime recunoștința față de dânsul. Sunt de părere că s-ar cuveni să fie de față și profesorii.

— Da, poate că așa e corect.

— Bărbații din zilele noastre uită atât de ușor cui își datorează educația.

— Da, ai foarte multă dreptate.

Soțul meu a terminat de mâncat și și-a lăsat jos bețișoarele. I-am turnat niște ceai.

— Mai deunăzi mi s-a întâmplat o ciudățenie, a spus Ogata-san. Privind retrospectiv, mi se pare chiar amuzant. Mă aflam la biblioteca din Nagasaki și am dat peste o revistă. O revistă a profesorilor. Nu auzisem de existența ei. Pe vremea mea nu era așa ceva. Citind-o, ai sentimentul că în zilele noastre toți profesorii din Japonia sunt comuniști.

— Din câte se pare, comunismul câștigă teren în întreaga țară, a spus soțul meu.

— Prietenul tău Shigeo Matsuda scria și el în gazetă. Imaginează-ți ce surprins am fost când mi-am descoperit numele menționat în articolul lui. După părerea mea, nimic nu mă îndreptățește să fiu vrednic de atâta atenție.

— Sunt sigură că foarte mulți din Nagasaki își aduc aminte de tata, am intervenit eu.

— Mi s-a părut un fapt cu totul ieșit din comun. Vorbea despre doctorul Endo, despre mine și despre ieșirea noastră la pensie. Dacă l-am înțeles bine,

dorea să spună că breasla profesorilor ar trebui să fie bucuroasă că a scăpat de noi. De fapt a mers până acolo încât a sugerat că ar fi fost mai bine să fim demiși la sfârșitul războiului. Cu totul ieșit din comun.

— Ești sigur că este același Shigeo Matsuda? A întrebat Jiro.

— Este același. De la Liceul Kuriyama.

Cu totul ieșit din comun. Mi-aduc aminte când venea la noi acasă, să se joace cu tine. Maică-ta îl răsfața. Am întrebat-o pe bibliotecară dacă pot cumpăra un exemplar, iar ea mi-a promis că va comanda un număr, special pentru mine. Am să ți-l arăt și ție.

— Mi se pare un gest complet lipsit de loialitate, am intervenit eu.

— Am fost extraordinar de surprins, a spus Ogata-san, întorcându-se spre mine.

Și chiar eu am fost cel care l-a prezentat directorului de la Kuriyama.

Jiro și-a băut ceaiul și apoi s-a șters la gură cu șervetul.

— Este cu totul regretabil. După cum spuneam, nu l-am văzut de mult pe Shigeo.

Îmi pare rău, tată, dar acum trebuie să plec, altfel întârzii.

— Ei, sigur că da. Spor la lucru.

Jiro s-a oprit în antreu ca să-și încalțe pantofii.

— Cineva ajuns la nivelul dumatăle, tată, trebuie să se aștepte și la puțină critică, i-am zis eu. Mi se pare un lucru normal.

— Desigur, a acceptat el, izbucnind în râs. Nu, Etsuko, nu are rost să-ți faci o problemă din asta. Nici pe mine nu m-a preocupat. Mi-a venit în minte numai din cauză că Jiro urmează să participe la reuniunea lor. Mă întreb dacă Endo o fi citit articolul.

— Îți urez o zi bună, tată. Voi încerca să mă întorc ceva mai devreme dacă voi putea.

— Prostii! Nu are rost să te agiți.

Munca ta este mai importantă.

Ceva mai târziu în acea dimineață Ogata-san a ieșit de la el din cameră îmbrăcat în haină și cu cravată.

— Ieși în oraș, tată?

— M-am gândit să-i fac o vizită doctorului Endo.

— Doctorului Endo?

— Da, m-am gândit să văd cum o mai duce.

— Dar nu vei pleca înainte să mâncăm de prânz, nu?

— M-am gândit să plec cât mai devreme, a zis el, uitându-se la ceas. Endo locuiește acum la mică distanță de Nagasaki. Trebuie să iau un tren.

— Bine, atunci hai să-ți pregătesc niște sandvișuri. Nu durează mai mult de un minut.

— Vai, îți mulțumesc, Etsuko! În acest caz o să aștept puțin. De fapt chiar speram că îmi vei propune să-mi pregătești niște sandvișuri.

— Și de ce nu mi-ai spus? L-am dojenit eu, ridicându-mă. Nu vei obține întotdeauna ceea ce-ți dorești făcând asemenea aluzii, tată.

— Dar am știut sigur că ai să mă înțelegi perfect, Etsuko. Am încredere în tine.

M-am dus în bucătărie, m-am încălțat cu niște sandale și am coborât pe podeaua acoperită cu plăci de gresie. Peste doar câteva minute peretele glisant a alunecat într-o parte și a apărut Ogata-san. S-a așezat în prag și s-a uitat la mine cum făceam treabă.

— Ce îmi pregătești acolo?

— Mai nimic. Niște resturi de aseară.

Dacă aș fi știut din vreme că pleci, aveai parte de ceva mai ales.

— Cu toate astea, sunt sigur că vei reuși să prepari ceva foarte gustos. Ce faci cu oul acela? Țsta nu a rămas de aseară, așa-i?

— Aaug și o omletă. Ești nemaipomenit de norocos, tată! M-ai prins într-o dispoziție generoasă.

— O omletă. Trebuie să mă înveți și pe mine cum se prepară. E greu?

— Extrem de greu. În acest stadiu n-ai nici o șansă să înveți.

— Dar doresc cu tot dinadinsul să învăț.

Și ce vrei să spui cu „în acest stadiu”?

Sunt încă suficient de tânăr ca să mai învăț multe lucruri.

— Chiar intenționezi să devii un bun bucătar, tată?

— Nu-i nimic de râs. Odată cu trecerea anilor, am învățat să apreciez gătitul. Este o adevărată artă, sunt convins. La fel de nobilă ca pictura sau poezia. Nu se bucură de aceeași apreciere numai din motiv că produsul ei dispare atât de repede.

— Insistă cu pictura, tată! Ți iese mult mai bine.

— Pictura, a oftat el. Nu-mi mai dă aceleași satisfacții ca pe vremuri.

Nu, cred că trebuie să pregătesc omleta la fel de bine ca tine, Etsuko. Trebuie să-mi arăți neapărat înainte să mă întorc la Fukuoka.

— N-ai mai fi de părere că reprezintă chiar o asemenea artă după ce vei deprinde cum se face. Mă gândesc că femeile ar trebui să țină toate astea în secret.

A râs încet, ca pentru sine, apoi a continuat să mă urmărească liniște.

— Ce speră să fie, Etsuko? A întrebat el într-un târziu. Băiat sau fată?

— Mi-e absolut indiferent. Dacă e băiat, îi vom putea pune numele tău.

— Serios? Asta-i o promisiune?

— Dacă mă gândesc mai bine, nu știu.

Uitasem numele tău mic, tată. Seiji. Un nume cât se poate de urât.

— Din cauză că mă consideri pe mine urât, Etsuko. Mi-amintesc că o clasă de-a mea a decis că semăn cu un hipopotam.

Dar nu trebuie să te lași amăgită de asemenea capcane exterioare.

— E-adevărat. Ei, va trebui să vedem și care e părerea lui Jiro.

— Da.

— Dar ar fi o bucurie ca fiul meu să primească numele tău, tată.

— Aș fi foarte fericit, a zâmbit el, făcând o mică plecăciune, însă știu cât este de enervant când rudele insistă ca un copil să le moștenească numele. Mi-aduc aminte de momentul când nevastă-mea și cu mine discutăm cum să-l numim pe Jiro.

Eu doream să-i dau numele unui unchi de-al meu, dar ea nu era de acord cu obiceiul ăsta de a boteza odraslele după rude.

Desigur, până la urmă a fost cum a vrut ea.
Keiko se lăsa cu greu urnită dintr-ale ei.
— Keiko mi se pare un nume frumos.
Dacă e fată, poate că-i vom spune Keiko.
— Nu trebuie să te grăbești cu asemenea promisiuni. Un bătrân domn va fi cât se poate de dezamăgit dacă nu le vei respecta.
— Îmi pare rău. Pur și simplu gândeam cu voce tare.
— Și-apoi, Etsuko, sunt sigur că mai există și alte persoane după care ai prefera să-ți numești copiii. Persoane de care ai fost mai apropiată.
— Poate că ai dreptate. Dar dacă este băiat, aș vrea să-ți poarte numele. Odiñoară ai fost pentru mine ca un tată.
— Și acum nu mai sunt?
— Sigur că da. Dar acum este altceva.
— Jiro este un soț bun, sper.
— Desigur. Sunt cât se poate de fericită.
— Iar copilul te va face și mai fericită.
— Da. Nici n-ar fi putut să apară într-un moment mai potrivit. Acum ne-am aranjat foarte bine aici, iar munca lui Jiro merge minunat. E momentul ideal să se întâmple și asta.
— Deci ești fericită?
— Da, foarte fericită.
— Bine. Și eu sunt fericit pentru fericirea voastră.
— Uite, totul e gata.
I-am întins cutia lăcuită cu gustarea.
— A, da, resturile, a comentat el cu o plecăciune actoricească, ridicând puțin capacul cutiei. Dar arată încântător.
Când m-am întors în salon, Ogata-san își pune pantofii în antreu.
— Spune-mi, Etsuko, m-a întrebat el fără să-și ridice privirile de la șireturi, l-ai cunoscut pe acest Shigeo Matsuda?
— L-am văzut o dată sau de două ori.
Obişnuia să vină în vizită la noi după ce ne-am căsătorit.
— Dar el și Jiro nu mai sunt foarte apropiați?
— Nu. Ne trimitem cărți poștale cu salutări, dar cam atât.
— Îi voi propune lui Jiro să-i scrie prietenului său. Shigeo trebuie să-și ceară scuze. Altfel mă voi vedea silit să insist ca Jiro să nu mai aibă de-a face cu tânărul acela.
— Înțeleg.
— M-am gândit să-i vorbesc despre asta mai devreme, la micul dejun. Dar apoi mi-am dat seama că asemenea discuții trebuie lăsate pentru seara.
— Cred că ai dreptate.
Înainte să plece, Ogata-san mi-a mulțumit încă o dată pentru gustare.
După cum s-a dovedit, nu a pus subiectul pe tapet în seara respectivă.
Când s-au întors, amândoi arătau obosiți și și-au petrecut mai toată vremea citind ziarele și discutând foarte puțin. Iar Ogata-san a adus vorba de doctorul Endo o singură dată. Asta s-a întâmplat în timpul cinei, câjid a spus simplu:

— Endo arăta bine. Dar îi lipsește munca. Dacă stai să te gândești, a trăit doar pentru asta.

În pat, înainte de a adormi, i-am zis lui Jiro:

— Sper că tata este mulțumit de felul în care l-am primit.

— La ce altceva s-ar putea aștepta?

Mi-a răspuns soțul meu. Dacă îți faci atâtea griji, de ce nu ieși cu el undeva?

— Vei lucra și sâmbătă după-amiază?

— Cum mi-aș putea permite să nu lucrez? Și așa am rămas în urmă. S-a întâmplat să alegă să mă viziteze în momentul cel mai dificil. Pur și simplu nu am ce face.

— Totuși duminică putem ieși, nu-i așa?

Am sentimentul că atunci nu am primit nici un răspuns, deși am rămas cu ochii ațintiți în întuneric, așteptând. Jiro era mai mereu foarte obosit după o zi de muncă și nu avea chef de conversație.

În orice caz, se pare că-mi făceam griji zadarnic pentru Ogata-san, deoarece vizita lui din vara aceea s-a dovedit una dintre cele mai îndelungate. Îmi amintesc că se mai afla încă la noi atunci, seara, când Sachiko a bătut la ușa apartamentului.

Purta o rochie pe care nu i-o mai văzusem până atunci, iar în jurul umerilor avea înfășurat un șal. Fața îi fusese machiată cu grijă, dar o şuviță subțire de păr se desprinsese și-i atârna peste obraz.

— Te rog să mă ierți că te deranjez, Etsuko, mi-a spus ea, zâmbind. Voiam să știu dacă nu cumva, accidental, Mariko e aici.

— Mariko? Cum așa? Nu.

— Ei, n-are importanță. Ai văzut-o cumva?

— Mă tem că nu. Ai pierdut-o?

— Nu are nici un rost să te neliniștești, mi-a zis ea râzând. Nu era în casă când m-am întors eu, asta-i tot. Sunt sigură că o s-o găsec repede.

Discutam în fața intrării și mi-am dat seama că Jiro și Ogata-san ne priveau.

Am prezentat-o pe Sachiko și au făcut cu toții plecăciuni.

— Asta-i îngrijorător, a spus Ogata-san.

Poate că ar fi mai bine să sunăm imediat la poliție.

— Nu-i nevoie de așa ceva, l-a asigurat Sachiko. Sunt sigură că o s-o găsec.

— Dar poate că e mai sigur să dai totuși și un telefon.

— Nu cred, a refuzat Sachiko cu o vagă nuanță de iritare în glas. Nu e nevoie.

Sunt sigură că o s-o găsec.

— Am să te ajut și eu să o cauți, i-am zis, începând să-mi îmbrac haina.

Soțul meu mi-a aruncat o privire dezaprobată. A fost la un pas să vorbească, dar apoi s-a oprit. În cele din urmă a spus totuși:

— Acum e aproape întuneric.

— Etsuko, chiar nu e nevoie să facem atâta caz! M-a asigurat Sachiko. Dar dacă ai putea veni cu mine un minut, ți-aș fi cât se poate de recunoscătoare.

— Ai grijă, Etsuko! A intervenit Ogatasan. Și telefonați la poliție dacă nu găsiți repede copilul!

Am coborât pe scări. Afară mai era cald, iar dincolo de terenul viran soarele coborâse foarte mult, proiectând un fascicul de raze peste șanțurile noroioase.

— Te-ai uitat în jurul cartierului? Am întrebat-o eu.

— Nu, nu încă.

— Atunci hai să căutăm, am îndemnat-o, pornind iute la drum. Mariko are prieteni la care să poată merge în vizită?

— Nu cred. Vorbesc serios, Etsuko, mi-a spus Sachiko, râzând și punându-și o mână pe brațul meu. Nu ai de ce să fii atât de alarmată. Nu avea ce să i se întâmple. De fapt, Etsuko, am trecut pe la tine ca să-ți dau o veste. Știi, până la urmă s-au lămurit în sfârșit toate. Peste câteva zile plecăm în America.

— În America?

Poate pentru că Sachiko își pusese mâna pe brațul meu, poate din cauza surprizei, dar m-am oprit în loc.

— Da, în America. Nu mă îndoiesc că ai auzit de America.

Părea încântată de mirarea mea. Cartierul nostru era o întindere de pavaj din beton, întrerupt când și când de copaci tineri și subțiri, plantați odată cu blocurile.

Deasupra apăruseră lumini la aproape toate ferestrele.

— Nu vrei să mă mai întrebi și altceva? Nu vrei să mă întrebi de ce plec?

Și cu cine plec?

— Sunt foarte bucuroasă - dacă asta ți-ai dorit. Dar cred că e mai bine să o găsim întâi pe Mariko.

— Etsuko, trebuie să înțelegi! Nu-mi este rușine de nimic! Nu vreau să ascund nimic de nimeni! Te rog să mă întrebi orice vrei tu! Nu mi-este rușine.

— Eu mă gândeam că mai bine o găsim întâi pe fiica ta. De vorbă putem sta și mai târziu.

— Foarte bine, Etsuko, a chicotit ea.

Haide să o găsim pe Mariko mai întâi.

Am cercetat locurile de joacă și am dat ocol fiecărui bloc. Nu peste mult timp ne-am trezit înapoi, în locul de unde porniserăm.

Atunci am văzut două femei care stăteau de vorbă lângă intrarea principală a unei clădiri.

— Poate că doamnele de acolo ne pot ajuta, am sugerat eu.

Sachiko nu s-a clintit din loc. A aruncat o privire în direcția lor, apoi mi-a răspuns:

— Mă îndoiesc.

— Dar poate că au văzut-o. Poate că au văzut-o pe fiica ta.

Sachiko le măsoara în continuare pe cele două femei. Apoi a râs scurt și a ridicat din umeri.

— Foarte bine, a consimțit ea. Hai să le oferim un subiect de bârfă. Nu-mi pasă.

Ne-am apropiat de ele și Sachiko le-a întrebat politicoasă și calmă ceea ce o interesa. Au schimbat priviri îngrijorate, dar niciuna dintre ele nu o văzuse pe micuță. Sachiko le-a asigurat că nu au nici un motiv de panică și ne-am îndepărtat.

— Sunt convinsă că asta le-a făcut fericite, mi-a mărturisit ea. Acum au ceva de forfecat.

— Părerea mea este că nu aveau nici un gând rău. Amândouă arătau sincer îngrijorate.

— Ești foarte drăguță, Etsuko, dar nu e cazul să mă convingi pe mine de asemenea lucruri. Vezi, nu m-a interesat niciodată ce cred oamenii de acest fel, iar acum nici atâta.

Ne-am oprit. Am aruncat o privire în jur, apoi spre ferestrele apartamentelor.

— Unde ar mai putea fi?

— Vezi tu, Etsuko, mie nu mi-e rușine de nimic. Nu vreau să ascund nimic de tine.

Sau de femeile acelea, dacă-i vorba pe-așa.

— Cred că ar trebui să cercetăm pe lângă râu.

— Pe lângă râu? A, pe acolo m-am uitat și eu!

— Dar pe malul celălalt? Poate că a traversat de cealaltă parte.

— Mă îndoiesc, Etsuko. De fapt, dacă o cunosc cât de cât pe flică-mea, chiar în acest moment se află la noi în casă – probabil foarte mulțumită că a reușit să ne dea atâta bătaie de cap.

— Bine, hai să mergem să vedem.

Când ne-am întors la marginea terenului viran, soarele dispărea dincolo de râu, conturând siluetele sălcilor de-a lungul malului.

— Nu-i nevoie să vii cu mine, mi-a zis Sachiko. O găsesc eu imediat.

— Ba nu, vin și eu cu tine!

— Prea bine. Haide atunci.

Am pornit spre casă. Îmi venea destul de greu să mă deplasez prin hârtoape cu sandalele pe care le purtam.

— Cât timp ai lipsit? Am întrebat-o.

Sachiko se afla cu un pas sau doi înaintea mea. La început nu mi-a răspuns, iar eu mi-am închipuit că nu mă auzise.

— Cât timp ai lipsit? Am repetat.

— O, nu multă vreme!

— Cât timp? O jumătate de oră? Mai mult?

— Trei sau patru ore, cred.

— Înțeleg.

Ne-am continuat drumul, traversând pământul noroiu și străduindu-ne să ocolim băltoacele.

— Poate că ar fi bine să aruncăm o privire și dincolo, pentru orice eventualitate, am zis eu când ne-am apropiat de casă.

— În pădure? Fiica mea nu s-ar duce acolo. Hai să căutăm în casă. Nu e cazul să fii atât de îngrijorată, Etsuko.

A râs din nou, dar oarecum nesigură pe ea. Neavând electricitate, casa era cufundată în întuneric. Am așteptat la ușă, în vreme ce Sachiko a pășit pe tatami.

A strigat-o pe fiica ei și a tras pereții glisanți care despărțeau cele două camere mai mici de lângă cea principală. Eu am stat și am ascultat cum se mișca încolo și înapoi în întuneric. Apoi s-a întors la intrare.

— Poate că ai dreptate, a recunoscut ea. Am face bine să ne uităm și pe celălalt mal.

De-a lungul apei aerul era plin de insecte. Mergeam în tăcere în direcția podețului de lemn din aval. Dincolo de el, pe malul opus, se întindea pădurea despre care vorbise Sachiko mai devreme.

Tocmai traversam podețul când Sachiko s-a întors spre mine și mi-a zis repede:

— Până la urmă am intrat într-un bar.

Aveam de gând să mergem la cinematograful, la un film cu Gary Cooper, dar coada era prea mare. Orașul se aglomerase și peste tot mișunau bețivi. Până la urmă ne-am dus la un bar și ne-au dat un separeu doar pentru noi.

— Înțeleg.

— Presupun că tu nu intri prin baruri, nu-i așa, Etsuko?

— Nu, nu intru.

Treceam pentru prima oară de cealaltă parte a râului. Simțeam sub tălpi pământul moale, aproape mlăștinos. Poate că nu este decât o simplă închipuire de-a mea, dar acolo, pe mal, am simțit că m-a trecut un fior rece de neliniște, un sentiment asemănător unei premoniții, care m-a împins să pornesc cu vigoare renăscută spre întunericul arborilor dinaintea noastră.

Sachiko m-a oprit în loc, apucându-mă de mână. Urmându-i privirea, am văzut puțin mai încolo, lângă mal, ceva asemănător unei legături de haine zăcând în iarbă, foarte aproape de marginea apei.

Se distingeau cu greu în întuneric și arăta ca un simplu obiect, doar ceva mai întunecat. Primul meu impuls a fost să o iau la fugă într-acolo. Apoi mi-am dat seama că Sachiko rămăsese pe loc și se uita cât se poate de liniștită.

— Ce este? Am întrebat eu prosteste.

— E Mariko, mi-a răspuns ea calmă.

Iar când s-a întors spre mine, avea o căutătură stranie în ochi.

Capitolul 3

E posibil ca aceste evenimente să-și fi pierdut claritatea odată cu trecerea vremii, ca ele să nu se fi petrecut exact așa cum îmi aduc eu aminte acum. Dar n-am putut uita acea vrajă lugubră ce părea să ne fi legat pe amândouă, cum stăteam în întunericul tot mai adânc și priveam spre forma ciudată de pe malul râului. Apoi vraja s-a rupt și am luat-o amândouă la fugă. Apropiindu-ne, am văzut-o pe Mariko zăcând încovrigată pe o parte, cu genunchii îndoșiți și spatele întors spre noi. Sachiko ajunsese la locul respectiv

puțin înaintea mea – eu neputând să alerg așa repede din cauza sarcinii – și când am sosit lângă ea, se aplecase deja asupra copilului. Ochii lui Mariko erau deschiși și la început am crezut că e moartă. Dar pe urmă am constatat că se mișcă și și-a îndreptat spre noi privirea ei ciudat de goală.

Sachiko s-a lăsat într-un genunchi și a ridicat capul copilului. Mariko se uita în continuare în gol.

— Mariko-san, te simți bine? Am zis eu cu respirația întretăiată.

Nu mi-a răspuns. Și Sachiko tăcea și-și examina fiica, răsucind-o în brațe ca pe o păpușă fragilă, dar insensibilă. Am remarcat sângele de pe mâneca lui Sachiko, apoi mi-am dat seama că era al lui Mariko.

— Mai bine chemăm pe cineva în ajutor, am spus eu.

— Nu-i nimic grav, mi-a replicat Sachiko.

S-a julit puțin. Uite, nu-i decât o tăietură minusculă.

Mariko zăcuse într-o băltoacă și o bucată din rochița ei scurtă era înmuiată în apa întunecată. Sângele provenea dintr-o rană de pe coapsă.

— Ce s-a întâmplat? A întrebat-o Sachiko. Ce ți s-a întâmplat?

Mariko își privea în continuare mama, fără să scoată nici un sunet.

— Probabil este șocată, am zis eu. Poate că ar fi mai bine să n-o întreb nimic deocamdată.

Sachiko a ridicat-o în picioare.

— Am fost foarte îngrijorate din pricina ta, Mariko-san!

Fetița mi-a aruncat o privire bănuitoare, apoi s-a răsucit pe călcâie și a luat-o din loc. Mergea cu pași siguri. Rana de la picior nu părea s-o jeneze cine știe ce.

Am traversat podul și-am pornit-o înapoi, în paralel cu râul. Ele mergeau înaintea mea, fără să-și vorbească. Până să ajungem în apropierea casei, întunericul devenise deplin.

Sachiko a dus-o pe Mariko în baie. Eu am aprins focul în soba din mijlocul încăperii principale, ca să pregătesc niște ceai.

În afara sobei, singura sursă de lumină era o lampă veche, atârnată pe perete, pe care o aprinsese Sachiko, astfel încât porțiuni mari din încăperea rămâneau în umbră, într-un colț mai mulți pisoai mici și negri, treziți de sosirea noastră, începuseră să se agite. Agățându-se în tatami, ghearele lor scoteau zgomote ce sugerau fuga.

Când și-au făcut din nou apariția, atât mama, cât și fiica erau îmbrăcate în chimonouri. Au intrat într-una din micile încăperi învecinate, iar eu am continuat să aștept o vreme. Sunetul vocii lui Sachiko ajungea până la mine prin paravanul subțire.

În fine, Sachiko a intrat singură.

— Încă mai este foarte cald, a remarcat ea.

A traversat încăperea și a deschis pereții care dădeau spre verandă.

— Cum se simte? Am întrebat.

— Foarte bine. Tăietura e un fleac.

Sachiko s-a așezat în curent, în dreptul verandei.

— Să anunțăm întâmplarea la poliție?

— La poliție? Dar ce-am avea de anunțat? Mariko spune că s-a cățărat într-un copac și a căzut. Așa s-a ales cu tăietura.

— Deci a fost singură în seara asta?

— Da. Cu cine ar fi putut să fie?

— Și cum rămâne cu femeia aceea? Am insistat eu.

— Care femeie?

— Femeia despre care Mariko vorbește mereu. Mai ești la fel de convinsă că vine doar din imaginația ei?

— Nu este cu totul imaginară, din câte cred, mi-a mărturisit ea, oftând. E o persoană pe care Mariko a văzut-o o singură dată. Când era mult mai mică.

— Dar crezi că femeia aceea ar fi putut să vină aici în seara asta?

Sachiko începu să râdă.

— Nu, Etsuko, e practic imposibil. De altfel, femeia a murit. Crede-mă, Etsuko, toată povestea asta cu femeia nu-i decât un joc pe care Mariko îl joacă atunci când vrea să dea bătaie de cap! Eu m-am obișnuit deja.

— Dar de ce trebuie să inventeze asemenea povești?

— De ce? A ridicat Sachiko din umeri.

Așa le place copiilor să facă. Când vei deveni și tu mamă, Etsuko, va trebui să te obișnuiești cu asta.

— Ești convinsă că nu a fost cu nimeni astă-seară?

— Cât se poate de sigură. Îmi cunosc destul de bine fiica.

O vreme s-a așternut tăcerea. Țânțarii bâzâiau în aerul din jurul nostru. Sachiko a căscat, acoperindu-și gura cu palma.

— Așa că asta este, Etsuko, a rupt ea tăcerea. Voi pleca din Japonia foarte curând. Nu pari deloc impresionată.

— Ba sigur că sunt. Și sunt și foarte încântată - dacă asta ți-ai dorit să faci.

Dar nu vor apărea. Diverse dificultăți?

— Dificultăți?

— Vreau să spun din cauză că te muți într-o altă țară, cu o limbă diferită și cu alte obiceiuri.

— Înțeleg preocuparea ta, Etsuko. Dar nu văd de ce-aș fi îngrijorată. Știi, am auzit atâtea despre America, încât n-o să mi se pară o țară cu totul străină. Cât despre limbă, deja o vorbesc într-o oarecare măsură. Frank-san și cu mine discutăm mereu în engleză. Odată ce voi ajunge în America, am să vorbesc curând ca o americană. Nu văd nici un motiv pentru care să-mi fac griji. Știu că mă voi descurca.

M-am înclinat ușor, dar nu am scos nici un cuvânt. Doi pisoi începuseră să-și croiască drum spre locul unde stătea Sachiko.

I-a urmărit o clipă cu privirea, apoi a început să râdă.

— Sigur că da, uneori am momente când mă întreb cum se va termina toată povestea. Dar sunt într-adevăr convinsă că o să mă descurc, a adăugat ea, zâmbind.

— De fapt mă gândeam în primul rând la Mariko. Ce se va întâmpla cu ea?

— Mariko? O, va fi bine! Știi cum sunt copiii. Le vine cu mult mai ușor să se stabilească într-un mediu nou, nu-i așa?

— Și totuși pentru ea va fi o schimbare imensă. E pregătită pentru așa ceva?

Sachiko a oftat, pierzându-și răbdarea.

— Uite ce este, Etsuko, tu ai cumva impresia că nu am luat în considerare toate astea? Crezi că am hotărât să părăsesc țara fără să mă fi gândit mai înainte cu cea mai mare atenție la binele fiicei mele?

— Mi se pare normal să acorzi cea mai mare atenție acestui gând.

— Binele fiicei mele are cea mai mare importanță pentru mine, Etsuko! Nu aș lua nici o hotărâre care să-i periclitizeze viitorul. Am judecat întreaga problemă cu multă cumpănire și am discutat și cu Frank. Te asigur, Mariko o va duce bine.

Nu va avea nici o problemă.

— Dar educația ei, cu asta cum va rămâne?

Sachiko a chicotit din nou.

— Etsuko, nu plec în junglă! În America există chiar și școli. Și trebuie să înțelegi că fetița mea este un copil extrem de inteligent. Tatăl ei a fost un bărbat desăvârșit, iar în partea mea de familie au existat persoane de cel mai înalt rang. Nu trebuie să presupui, Etsuko, doar pentru simplul motiv că ai văzut-o în aceste împrejurări, că ar fi un simplu copil de țărani.

— Desigur că nu. Nici măcar o clipă nu.

— E un copil extrem de inteligent. Tu nu ai văzut-o în adevărata ei lumină, Etsuko. Într-un asemenea mediu te poți aștepta din partea unui copil să se poarte uneori cu stângăcie. Dar dacă ai fi cunoscut-o când ne aflam în casa unchiului meu, ai fi remarcat adevăratele ei calități. Dacă i se adresa un adult, răspundea foarte limpede și inteligent și în nici un caz nu se apuca să chicotească sau să facă pe timida, cum procedează majoritatea copiilor. Cât despre aceste mici jocuri ale ei, nici pomeneală! Mergea la școală și se împrieteniase cu cei mai buni copii. Și aveam pentru ea un profesor particular, care o lăuda uimit. Era de mirare cât de repede reușea să recupereze.

— Să recupereze?

— Păi, a continuat Sachiko, ridicând din umeri, din nefericire, educația lui Mariko a fost tot timpul întreruptă. A apărut când una, când alta, apoi a trebuit să ne mutăm mereu dintr-un loc într-altul. Noi am trecut prin vremuri grele, Etsuko. Dacă nu ar fi fost războiul, dacă soțul meu ar mai fi trăit, atunci Mariko s-ar fi bucurat de educația cuvenită într-o familie de rangul nostru.

— Da, am răspuns eu. Într-adevăr.

Poate că Sachiko sesizase ceva deosebit în tonul meu. Și-a înălțat privirea și m-a scrutat, iar când mi-a vorbit din nou, vocea ei devenise mai încordată.

— Nu aș fi fost nevoită să părăsesc Tokyo, Etsuko, mi-a mărturisit ea. Dar am făcut-o. De dragul lui Mariko. Am bătut atâta cale ca să stau în casa unchiului meu pentru că am considerat că așa este cel mai bine pentru ea. Nu era neapărată nevoie să fac asta. Nu era deloc nevoie să plec din Tokyo.

M-am înclinat. Sachiko m-a privit o secundă, apoi s-a întors și s-a uitat prin deschiderea verandei, în beznă.

— Dar apoi ai plecat și de la unchiul tău, am zis. Iar acum ești pe cale să părăsești și Japonia.

Sachiko m-a fixat enervată.

— De ce-mi vorbești așa, Etsuko? De ce nu-mi urezi să-mi mergă bine? Nu cumva ești invidioasă?

— Dar îți urez tot binele. Și te asigur că.

— Lui Mariko o să-i mergă foarte bine în America! De ce nu vrei să crezi? E un loc mai bun pentru creșterea unui copil.

Și acolo se va bucura de mult mai multe.

În America viața este mult mai bună pentru o femeie.

— Te asigur că mă bucur imens pentru tine. Cât despre mine, eu sunt fericită așa cum stau lucrurile acum. Munca lui Jiro merge nemaipomenit, iar acum vom avea și un copil, exact când ne-am dorit.

— Mariko poate să intre în afaceri sau chiar să se facă actriță de film. Așa e în America, Etsuko - acolo sunt posibile foarte multe lucruri. Frank spune că și eu aș putea să intru în afaceri. Astfel de lucruri sunt posibile acolo.

— Sunt convinsă că așa este. Numai că eu, personal, sunt foarte fericită cu viața mea de aici.

Sachiko și-a îndreptat atenția spre cei doi pisoi, care trăgeau cu ghearele de tatami chiar lângă ea. Câteva clipe s-a așternut tăcerea.

— Trebuie să mă întorc acasă, am spus eu într-un târziu. Să nu-și facă griji din cauza mea. Când vei pleca? Am întrebat-o, ridicându-mă în picioare, dar Sachiko nu și-a dezlipit privirile de pisoi.

— În următoarele câteva zile Frank va veni și ne va lua cu mașina lui. Ar trebui să fim pe vapor cam pe la sfârșitul săptămânii.

— Atunci înseamnă că nu-i vei mai da multă vreme ajutor doamnei Fujiwara.

Sachiko și-a înălțat privirile spre mine, cu un râs scurt, neîncrezător.

— Etsuko, sunt pe cale să plec în America. Nu mai am nevoie să lucrez.

— Înțeleg.

— De fapt, Etsuko, poate că vei fi amabilă să-i comxmică chiar tu doamnei Fujiwara ce s-a întâmplat cu mine. Presupun că n-am s-o mai revăd.

— Nu vrei să-i spui chiar tu?

A oftat nervoasă.

— Etsuko, nu-ți dai seama cât de înfiorător a fost pentru o persoană ca mine să muncească zi de zi într-o dugheană? Dar nu m-am plâns și am făcut tot ceea ce mi s-a pretins. Însă acum s-a terminat și nu doresc să mai revăd locul acela.

Un pisoi se prinsese cu ghearele de mâneca chimonoului lui Sachiko. L-a izbit puternic cu dosul palmei și micuța creatură a zbughit-o peste tatami.

— Așa că te voi ruga să-i transmiți doamnei Fujiwara complimentele mele, a continuat ea. Și cele mai bune urări pentru afacerea ei.

— Voi face cum îmi spui. Acum te rog să mă scuzi. Trebuie să plec.

De această dată Sachiko s-a ridicat în picioare și m-a condus până la ieșire.

— Voi veni să-mi iau rămas-bun înainte de plecare, m-a asigurat ea în timp ce-mi încălțam sandalele.

La început a părut un vis absolut inocent. Pur și simplu visasem ceva ce văzusem cu o zi mai devreme – fetița pe care o urmărisem jucându-se în parc. Dar visul a revenit și în noaptea următoare. Și în ultimele câteva luni s-a tot repetat. Niki și cu mine o urmăriserăm pe fetiță jucându-se la leagăne în după-amiaza în care am fost în sat. Era cea de-a treia zi a vizitei lui Niki, iar din ploaie nu mai rămăsese decât o burniță. Nu ieșisem din casă de mai multe zile și acum mă bucuram de aerul proaspăt în vreme ce străbăteam ulița întortocheată.

Niki avea tendința să meargă prea repede, iar bocancii ei înguști, din piele, scârțâiau la fiecare pas. Deși nu-mi venea greu să țin pasul cu ea, aș fi preferat să mergem într-un ritm mai lejer. S-ar fi putut spune că Niki mai avea de învățat plăcerea mersului pur și simplu de dragul mersului. Nu părea sensibilă nici la farmecul satului, cu toate că ea crescuse chiar aici. I-am mărturisit acest lucru în timpul plimbării, iar ea mi-a replicat că nu este un sat adevărat, ci doar o versiune rezidențială, făcută spre folosul oamenilor bogați care îl populau. Aș îndrăzni să spun că avea dreptate. Nu m-am aventurat niciodată în nord, în regiunea agricolă, unde – susținea Niki – aș fi găsit adevăratul sat englezesc. Cu toate acestea pe ulițele și potecile de aici mă bucuram de o liniște și de un calm pe care învățasem să le apreciez de-a lungul anilor.

Când am ajuns în centrul satului, am invitat-o pe Niki la ceainăria la care merg eu uneori. Satul este mic, cu doar câteva hoteluri și magazine. Ceainăria e la un colț de stradă, deasupra unei brutării. În după-amiaza aceea Niki și cu mine am stat la o masă de lângă fereastră și de acolo am văzut fetița care se juca în parcul alăturat. În timp ce o priveam, s-a urcat pe un leagăn și le-a strigat pe cele două femei ce ședeau pe o bancă din apropiere. Era o fetiță plină de veselie, îmbrăcată într-un impermeabil verde și cu o pereche de ghete groase.

— Sper să te căsătorești și să faci copii în curând, am zis. Mi-e dor de copiii mici.

— Nu știu dacă există vreun lucru care să-mi placă mai puțin, mi-a răspuns Niki.

— Ei, cred că ești încă foarte tânără.

— Nu are nimic de-a face cu cât de bătrână sau de tânără sunt. Pur și simplu nu am chef să mă văd cu o groază de țânci scâncind în jurul meu.

— Nu-ți face griji, Niki! Am liniștit-o eu, râzând. Nu insistam să devii mamă imediat. Nu era decât o fantezie trecătoare – să fiu bunică. Nimic mai mult.

M-am gândit că poate îmi faci această plăcere, dar nu mă grăbesc.

Fetița stătea în picioare pe scaunul leagănelui și, deși trăgea din răspuțeri de lanțuri, nu reușea să obțină cine știe ce balans. Oricum, zâmbea și le-a strigat din nou pe femei.

— O prietenă de-a mea tocmai a născut, a început Niki să povestească. E foarte mulțumită. Nu pot să-mi dau seama de ce. I-a ieșit o chestie micuță, care urlă oribil.

— Ei, cel puțin bine că ea e fericită. Ce vârstă are prietena ta?

— Nouăsprezece ani.

— Nouăsprezece? E chiar mai mică decât tine. E căsătorită?

— Nu. Dar ce importanță are?

— Păi, nu cred că îi convine.

— De ce? Numai pentru că nu-i căsătorită?

— Asta-i una. Apoi, nu are decât nouăsprezece ani. Nu pot să-mi închipui că i-a convenit prea tare.

— Ce importanță are dacă este sau nu căsătorită? Ea și l-a dorit, l-a plănuit și așa mai departe.

— Așa ți-a zis ea?

— Dar, mamă, o cunosc! E o prietenă de-a mea. Știu că și l-a dorit.

Femeile s-au ridicat de pe bancă. Una a strigat-o pe fetiță. Aceasta a coborât din leagăn și a luat-o la fugă spre ele.

— Și tatăl ce zice? Am întrebat-o eu.

— Și el a fost foarte încântat. Mi-aduc aminte când au aflat. Am ieșit cu toții și am sărbătorit evenimentul.

— Dar oamenii pretind întotdeauna că ar fi încântați. Ca în filmul acela pe care l-am văzut ieri-seară la televizor.

— Ce film?

— Probabil că nu te-ai uitat. Citeai o revistă.

— Ah, ăla! O porcărie.

— Sigur că da. Dar asta și voiam să spun. Sunt sigură că nimeni nu primește vestea că va avea un copil așa cum o fac oamenii aceia din filme.

— Sincer, mamă, nu știu cum poți să stai și să te uiți la asemenea prostii! Altădată nici nu te uitai la televizor. Mi-aduc aminte că mă alungai tot timpul, pentru că eu mă zgâiam prea mult.

— Vezi cum se inversează rolurile, Niki?

Am râs eu. Sunt sigură că-mi dai un sfat foarte bun. Trebuie să mă împiedici să-mi pierd vremea în felul acesta.

Pe când ne întorceam de la ceainărie, cerul s-a acoperit de nori amenințători, iar burnița s-a întetit. Trecuserăm cu puțin de micuța clădire a gării, când din spatele nostru s-a auzit o voce:

— Doamna Sheringham! Doamna Sheringham!

M-am întors și am văzut o femeie scundă, în pardesiu, grăbindu-se să ne prindă din urmă.

— Am fost sigură că dumneata ești, a găfâit ea, ajungând lângă noi. Ce mai faci?

A continuat apoi cu un zâmbet larg și vesel.

— Bună ziua, doamnă Waters, i-am răspuns. Cât mă bucur să te revăd!

— Se pare că vremea s-a stricat din nou, nu-i așa? A, bună, Keiko, a spus ea.

Atingând mâneca lui Niki. Nu mi-am dat seama că ești tu.

— Nu, m-am grăbit eu să intervin, ea este Niki.

— Niki, sigur că da! Dumnezeu din ceruri, cum ai mai crescut, draga mea!

Din cauza asta te-am confundat. Te-ai făcut mare.

— Bună ziua, doamnă Waters, îi răspunse Niki, revenindu-și.

Doamna Waters locuiește nu departe de mine. Acum nu o mai văd decât rareori, dar cu mai mulți ani în urmă le-a dat lecții de pian ambelor mele fiice. I-a predat lui Keiko mai mulți ani, iar apoi lui Niki în jur de un an, pe când era încă un copil. Nu mi-a trebuit prea multă vreme ca să-mi dau seama că doamna Waters este o pianistă foarte modestă, iar atitudinea ei față de muzică în general mă iritase de nenumărate ori. De exemplu, se referea la lucrări de Chopin și Ceaikovski fără deosebire, numindu-le „melodii fermecătoare”. În schimb era o femeie atât de plină de afecțiune, încât nu am avut niciodată inima să o înlocuiesc.

— Și ce mai faci tu în ultima vreme?

A întrebat-o pe Niki.

— Eu? O, locuiesc la Londra!

— Da? Și ce faci acolo? Studiezi?

— Nu fac nimic special. Pur și simplu locuiesc.

— Ah, înțeleg! Dar ești mulțumită, nu-i așa? Acesta e lucrul cel mai de seamă.

— Da, sunt suficient de mulțumită.

— Acesta e lucrul cel mai de seamă, nu-i așa? Și Keiko?

Doamna Waters s-a întors spre mine.

— Ce mai face Keiko?

— Keiko? A, s-a dus să locuiască la Manchester.

— Da? E un oraș simpatic. Cel puțin așa am auzit. Dar ei îi place acolo?

— Nu mai știu nimic de ea de o vreme încoace.

— O, bine! Când nu ai nici o veste, e semn bun. Oare Keiko mai cântă la pian?

— Presupun că da. Nu știu nimic de ea de o vreme încoace.

Lipsa mea de entuziasm s-a făcut în sfârșit remarcată și subiectul a fost părăsit cu un zâmbet stânjenit. Această insistență a ei caracterizase toate întâlnirile noastre de peste ani, de când Keiko plecase de acasă. Nici împotrivirea mea vizibilă de a discuta despre Keiko, nici faptul că până în după-amiaza aceea nu fusesem în stare să-i spun nici măcar unde se află fiica mea nu reușiseră să lase în mintea femeii o impresie durabilă. După toate probabilitățile, doamna Waters va continua să se intereseze veselă de fiica mea, Keiko, ori de câte ori se va întâmpla să ne mai întâlnim.

Până să ajungem acasă, ploua cu găleata.

— Presupun că te-am supărat, nu-i așa? M-a întrebat Niki.

Stăteam din nou în fotoliile noastre, uitându-ne în grădină.

— De ce crezi asta?

— Ar fi trebuit să-i spun că mă gândesc să mă duc la universitate sau ceva de genul ăsta.

— Mi-e absolut indiferent ce spui despre tine. Nu mi-e rușine cu tine.

— Nu, cred că nu-ți este.

— În schimb, consider că te-ai purtat cam obraznic cu ea. Nu ai plăcut-o niciodată prea tare pe femeia asta, așa-i?

— Pe doamna Waters? Păi, uram lecțiile alea pe care mi le dădea. Erau îngrozitor de plicticoase. De obicei cădeam într-un fel de visare și din când în când auzeam vocea ei subțirică spunându-mi să-mi pun degetul aici sau aici sau aici. Afost cumva ideea ta să iau lecții de pian?

— În primul rând a mea. Vezi tu, odinioară am avut planuri mari cu tine.

— Îmi pare rău că sunt așa o ratată, mi-a replicat Niki, râzând. Dar e doar vina ta. Nu am deloc ureche muzicală. În casa unde locuiesc există o fată care cântă la chitară. A încercat să mă învețe niște acorduri, dar nici măcar asta nu am fost în stare. Cred că doamna Waters mi-a ferecat orice cale spre muzică pentru toată viața.

— S-ar putea ca peste o vreme să te întorci la muzică și să apreciezi faptul că ai luat niște lecții.

— Dar am uitat tot ce-am învățat.

— Mă îndoiesc că ai uitat totul. Nimic din ce-ai învățat la vârsta aceea nu se uită definitiv.

— O pierdere de timp, în orice caz, a mormăit Niki.

A rămas mai multă vreme cu privirea pierdută pe fereastră. Apoi s-a întors spre mine și mi-a zis:

— Cred că e foarte dificil să le povestești oamenilor. Despre Keiko, vreau să zic.

— Cel mai simplu este să spui exact ceea ce-am spus. Dar m-a luat prin surprindere.

— Da, presupun că așa s-a întâmplat.

Niki a continuat să se uite pe geam, cu privirea golită de orice expresie.

— Keiko nu a venit la înmormântarea tatei, nu-i așa? A zis apoi.

— Știi prea bine că nu a venit. De ce mai întrebi?

— Întrebam și eu, atâta doar.

— Adică vrei să zici că nu ai venit la înmormântarea ei pentru că nici ea nu a venit la aceea a tatălui tău? Nu fi așa de copilăroasă, Niki!

— Nu sunt copilăroasă. Nu am spus decât că așa s-a întâmplat. Nu a făcut niciodată parte din viețile noastre - sau cel puțin din a mea și a tatei. Nu m-am așteptat în nici un caz să apară la înmormântarea lui.

Nu i-am răspuns și am rămas amândouă tăcute în fotoliile noastre. Niki a rupt prima tăcerea:

— Mi s-a părut straniu acum. Cu doamna Waters. Ca și cum te-ar fi amuzat.

— Ce să mă amuze?

— Să pretinzi că ea ar fi încă în viață.

— Nu-mi place să-i induc în eroare pe oameni.

Poate că mă răstisem puțin, căci Niki a părut speriată.

— Nu, te cred că nu, a zis ea cu o voce sleită.

A plouat toată noaptea, iar a doua zi - cea de-a patra a șederii lui Niki - ploua încă fără încetare.

— Te superi dacă diseară schimb camera? M-a întrebat Niki. Aș putea să dorm în dormitorul liber.

Eram în bucătărie și spălam vasele după micul dejun.

— Dormitorul liber? Am râs eu. Acum toate dormitoarele sunt libere. Nu, nu văd nici un motiv pentru care să nu poți dormi acolo. Nu-ți mai place vechea ta cameră?

— Mi se pare puțin ciudat să dorm acolo.

— E nedrept, Niki. Speram să-ți dea și acum senzația că este camera ta.

— Asta da, chiar o am! S-a grăbit ea să-mi răspundă. Nu e vorba că nu mi-ar plăcea.

A rămas tăcută, continuând să șteargă niște cuțite cu un șervet de ceai. Într-un târziu a continuat:

— Pricina este cealaltă cameră. A ei.

Îmi transmite un sentiment straniu camera aceea, chiar vizavi de a mea.

Am lăsat treaba pe care o făceam în clipa aceea și am măsurat-o cu severitate.

— Mamă, nu e vina mea că nu mă pot controla. Am un sentiment straniu când mă gândesc la camera aceea, vizavi de a mea.

— Mută-te în care cameră vrei tu, sigur că da, i-am zis cu răceală. Dar va trebui să-ți pregătești singură noul pat.

Chiar dacă mă prefăcusem supărată de pretenția lui Niki de a-și schimba camera, nu aveam nici cea mai mică intenție să stau în calea dorinței ei, pentru că și eu avusesem un sentiment de tulburare în legătură cu acea cameră de vizavi. Din multe puncte de vedere, este cea mai plăcută încăpere din toată casa, cu o splendidă vedere spre livadă. Dar acolo fusese multă vreme domeniul lui Keiko, păzit cu fanatism, astfel că o vrajă stranie părea să apese asupra acelui loc chiar și la șase ani după ce-l părăsise, o vrajă a cărei putere sporise și mai mult acum, când Keiko murise.

Ultimii doi sau trei ani înainte de a ne părăsi în sfârșit, Keiko se retrăsese în dormitorul ei, excluzându-ne pe toți din viața sa. Ieșea de acolo arareori, deși când și când o auzeam bătând prin casă după ce noi ne culcam. Am presupus că-și petrecea timpul citind reviste și ascultând radioul. Nu avea prieteni, iar nouă, celorlalți, ne interzisesse să pătrundem la ea.

La ora mesei îi lăsam farfuria în bucătărie, iar ea cobora și și-o lua, apoi se zăvora la loc. Camera, după câte îmi dădeam eu seama, era într-un hal fără de hal. Dinăimtru venea o duhoare de parfum stătut și rufe murdare, iar în ocaziile în care aruncasem câte o privire înăuntru, văzusem nenumărate reviste colorate zăcând pe podea, printre grămezi de haine. Am fost nevoită să o conving să scoată afară rufe pentru spălat, iar cel puțin în această privință am ajuns la o înțelegere: la fiecare câteva săptămâni găseam o geantă cu rufe murdare în fața ușii ei, rufe pe care le spălam și i le dădeam înapoi. Până la urmă ne-am obișnuit cu tabieturile lui Keiko, iar atunci când, grație cine știe cărui impuls, se aventura în salonul nostru, ne simțeam cu

toții foarte tensionați. Invariabil, incursiunile se terminau cu o ceartă cu Niki sau cu soțul meu, după care Keiko se retrăgea din nou la ea în cameră.

Nu am văzut niciodată camera lui Keiko de la Manchester, camera în care a murit.

Ar putea părea morbid din partea unei mame să se lase purtată de asemenea gânduri, dar când am auzit de sinuciderea ei, prima întrebare pe care mi-am pus-o, chiar înainte de a resimți șocul, a fost cât stătuse oare așa, acolo, până să fie descoperită. Trăise în mijlocul propriei sale familii fără să fie văzută zile la rând; slabă speranță să fi fost descoperită repede într-un oraș străin, unde nu o cunoștea nimeni. Mai târziu procurorul a afirmat că stătuse acolo „vreme de mai multe zile”.

Gazda ei fusese cea care deschisese ușa, închipuindu-și că plecase fără să-i achite chiria.

Mă surprindeam mereu evocând imaginea aceea – fiica mea spânzurată la ea în cameră, atârând așa zile în șir. Imaginea aceea rămânea mereu la fel de oribilă, dar a încetat de mult să mai reprezinte pentru mine ceva morbid, la fel cum se întâmplă și cu o rană de pe propriul tău trup. Omul poate ajunge să se obișnuiască și cu cele mai tulburătoare lucruri.

— Oricum, îmi închipui că în camera liberă este și mai cald, a spus Niki.

— Dacă ți-e frig noaptea, Niki, poți să dai drumul la căldură.

— Sigur că da, a oftat ea. Nu am dormit foarte bine în ultima vreme.

Cred că visez urât, dar odată ce m-am trezit.

Niciodată nu reușesc să-mi aduc aminte ca lumea ce.

— Și eu am avut un vis azi-noapte, i-am mărturisit.

— Cred că e din cauza liniștii. Nu sunt obișnuită să fie atât de liniște noaptea.

— Am visat-o pe fetița aceea. Cea la care ne-am uitat ieri. Fetița din parc.

— Pot să dorm în cel mai zgomotos trafic, dar am uitat ce înseamnă să dormi în liniște.

Niki a ridicat din umeri și a dat drumul la niște tacâmuri în sertar.

— Poate că voi dormi mai bine în camera liberă, a zis apoi.

Faptul că i-am vorbit lui Niki despre vis prima oară când l-am avut arată, poate, că aveam încă de pe atunci îndoieli în legătură cu inocența lui. Probabil am bănuț încă de la început – fără a ști pe deplin de ce – că visul avea o legătură nu atât cu fetița pe care o urmărisem jucându-se, ci cu Sachiko, de care îmi amintisem două zile mai devreme.

Capitolul 4 într-o după-amiază, când stăteam în bucătărie și pregăteam cina, înainte ca soțul meu să se întoarcă de la slujbă, am auzit un sunet ciudat venind din salon.

M-am oprit din ceea ce făceam și am ascultat. S-a repetat. Era un sunet de vioară, o vioară la care cineva cânta foarte prost.

A continuat vreme de câteva minute, apoi a încetat.

La un moment dat, când am intrat în salon, l-am găsit pe Ogata-san aplecat asupra tablei de șah. Soarele târziu al după-amiezii se revărsa în

încăpere și, în pofida ventilatoarelor electrice, umiditatea pusese stăpânire pe întreg apartamentul. Am deschis ferestrele ceva mai larg.

— Nu ați terminat partida ieri-seară?

Am întrebat, apropiindu-mă de el.

— Nu. Jiro a pretins că e prea obosit.

E doar o șmecherie de-a lui, din câte bănuiesc. Vezi, l-am cam încolțit aici.

— Îmi dau seama.

— Se bizuie pe faptul că memoria mea e cam înțețoșată de-o vreme încoace. Așa că-mi mai revăd strategia.

— Ești grozav de ingenios, tată. Dar mă îndoiesc că mintea lui Jiro funcționează atât de viclean.

— Poate că nu. Aș spune că acum tu îl cunoști mai bine decât mine.

Ogata-san a mai studiat tabla câteva clipe, apoi și-a ridicat privirile și a râs.

— Probabil ți se pare amuzant. Pe Jiro îl trec apele la el la serviciu, iar eu pregătesc partida, pândindu-i întoarcerea. Mă simt ca un copil mic în așteptarea tatălui.

— Ei, oricum prefer să te ocupi cu șahul.

Recitalul tău muzical de mai devreme a fost de-a dreptul hidos.

— Câtă lipsă de respect din partea ta!

Iar eu mi-am imaginat că vei fi emoționată, Etsuko.

Vioara se afla alături, pe podea, pusă la locul ei, în cutie. Ogata-san m-a văzut deschizând cutia.

— Am dat cu ochii de ea sus, pe raft, mi-a explicat el. Mi-am permis să o iau.

Nu fi îngrijorată, Etsuko! M-am purtat foarte blând cu ea.

— Nu pot fi așa de sigură. După cum spui și tu, tată, de la o vreme te porți ca un copil. Numai că un copil mic nu ajunge până sus, la un raft, am adăugat eu, cercetând vioara.

Mi-am fixat instrumentul sub bărbie.

Ogata-san mă urmărea în continuare.

— Cântă-mi ceva, m-a rugat. Sunt sigur că te pricepi mult mai bine decât mine.

— Sigur că da. Dar a trecut foarte mult timp de când nu am mai cântat, am adăugat eu, așezându-mi din nou vioara pe lungimea brațului.

— Vrei să spui că nu ai mai exersat? Emare păcat, Etsuko. Ii erai credincioasă acestui instrument.

— Da, cred că i-am fost odată, demult.

Dar acum aproape că nu am mai pus mâna pe vioară.

— Mare păcat, Etsuko! Și îi erai foarte credincioasă. Obişnuiai să cânți în miez de noapte și trezeai toată casa.

— Trezeam toată casa? Când făceam așa ceva?

— Da, mi-amintesc bine. La început, când te-ai mutat la noi, a explicat Ogata-san, râzând. Dar nu-i cazul să fii îngrijorată, Etsuko. Te-am iertat cu

toții. Ia să vedem, care era compozitorul pe care-l admirai așa de tare?
Cumva Mendelssohn?

— E adevărat? Îi trezeam pe toți din casă?

— Stai liniștită, Etsuko. Au trecut mulți ani de-atunci. Cântă-mi ceva din Mendelssohn.

— Dar de ce nu m-ați oprit?

— Nu s-a întâmplat decât în primele câteva nopți. Și apoi nu ne deranja absolut deloc.

Am atins ușor strunele. Vioara era dezacordată.

— Probabil am fost o mare povară în vremurile acelea, am murmurat eu.

— Prostii!

— Cel puțin pentru restul familiei.

Poate că mă credeau nebună.

— N-am avut niciodată asemenea gânduri despre tine. În definitiv, până la urmă te-ai căsătorit cu Jiro. Etsuko, de ajuns.

Haide să curmăm discuția asta. Cântă-mi ceva.

— Cum eram în vremurile acelea, tată?

Mă purtam ca o nebună?

— Erai foarte șocată, lucru absolut de-nțeles. Eram cu toții șocați – cei care mai rămăseserăm. Haide, Etsuko, trebuie să uităm ce a fost. Îmi pare rău că am adus vorba.

Mi-am fixat din nou instrumentul suh bărbie.

— Ah! A exclamat el. Mendelssohn!

Am rămas așa vreme de mai multe secunde, cu vioara sub bărbie. Apoi am coborât-o în poală și am oftat.

— Acum nu mai pot să cânt.

— Îmi pare rău, Etsuko, a spus Ogatasan cu voce solemnă. Poate că nu ar fi trebuit să o ating.

M-am uitat la el, zâmbind.

— Așa, iată, copilul se simte vinovat!

— Nu m-am putut abține. Am văzut-o acolo sus și mi-am adus aminte de zilele acelea.

— Am să-ți cânt altădată. Să mai exersezi puțin.

A făcut o mică plecăciune și zâmbetul i-a revenit în priviri.

— N-am să uit ce mi-ai promis, Etsuko.

Și poate că mă poți învăța și pe mine puțin.

— Nu pot să te învăț chiar de toate, tată. Ai zis că vrei să înveți să gătești.

— A, da. Și asta.

— Am să-ți cânt data viitoare.

— Am să țin minte că mi-ai promis.

În seara aceea, după cină, Jiro și tatăl său s-au așezat să-și continue partida de șah. Eu am strâns vasele de pe masă și apoi m-am apucat să cos. La un moment dat, în timpul partidei lor, Ogata-san a rupt tăcerea:

— Am băgat de seamă ceva. Dacă nu te superi, aş prefera să repet mutarea.

— Sigur că da, a spus Jiro.

— Totuşi este nedrept faţă de tine. Cu atât mai mult cu cât s-ar zice că am o poziţie mai bună decât a ta.

— Nu, nu, e-n regulă! Te rog să repeţi mutarea.

— Nu te superi?

— Cătuşi de puţin.

Au continuat să joace în linişte.

— Jiro, a început Ogata-san după mai multe minute, tocmai mă întrebam. Ai scris deja scrisoarea aceea? Lui Shigeo Matsuda?

Mi-am ridicat privirile. Jiro părea absorbit de joc şi nu i-a răspuns decât după ce a mutat.

— Lui Shigeo? Nu, încă nu. Am vrut să-i scriu. Dar am fost prea ocupat în ultima vreme.

— Sigur că da. Te înţeleg foarte bine.

Doar îmi venise în minte lucrul acesta, atâta tot.

— În ultima vreme nu am avut decât extrem de puţin timp.

— Desigur. Nu-i nici o grabă. Nu vreau să te sâcâi. Numai că mă bate gândul că ar fi nimerit să aibă o veste de la tine cât mai repede. De acum au trecut mai multe săptămâni de la apariţia articolului cu pricina.

— Da, sigur că da. Ai perfectă dreptate.

Şi-au reluat jocul. Dar după câteva momente de tăcere Ogata-san a reluat discuţia:

— Cum crezi că va reacţiona?

— Shigeo? Nu ştiu. Ți-am zis, de o vreme încoace nu am prea mai ținut legătura cu el.

— A intrat în Partidul Comunist, așa spuneai?

— Nu sunt sigur. Dar, în orice caz, avea simpatii de acest fel când ne-am întâlnit ultima oară.

— Mare păcat! Dar, în definitiv, în Japonia de astăzi există o mulțime de lucruri care îl pot abate pe un tânăr din calea lui.

— Da, nu încape îndoială.

— Atât de mulți tineri din ziua de azi se lasă purtați de idei și de teorii. Dar poate că va da înapoi și-și va cere scuze.

E bine să ți se aducă aminte la timp de obligațiile personale pe care le ai. Știi, bănuiesc că Shigeo nici măcar nu a stat să se gândească la ce face. Cred că și-a scris articolul acela cu tocul într-o mână și cărțile lui despre comunism în cealaltă.

Până la urmă sper să bată în retragere.

— Foarte posibil. Dar în ultima vreme am avut atâta de lucru.

— Desigur, desigur. Munca ta are întâietate. Te rog să nu-ți faci probleme din pricina asta. Era rândul meu la mutare?

Şi-au continuat jocul, schimbând puține vorbe. La un moment dat l-am auzit pe Ogata-san spunând:

— Faci mișcarea pe care o anticipasem.

Va trebui să fii nemaipomenit de iscusit ca să mai scapi din strânsoarea mea.

Jucau deja de multă vreme, când s-a auzit o bătaie în ușă. Jiro mi-a aruncat o privire. Mi-am lăsat lucrul și m-am ridicat în picioare.

Când am deschis ușa, am văzut doi bărbați care zâmbeau și-mi făceau plecăciuni. Era târziu și la început am crezut că greșiseră apartamentul. Dar apoi i-am recunoscut – erau doi colegi de-ai lui Jiro – și i-am poftit înăuntru. Au rămas în prag, chicotind între ei. Aveam în față un omuleț umflat, a cărui figură arăta destul de descompusă. Însoțitorul lui era mai uscățiv, cu tenul mai palid, ca al unui european, dar se vedea că băuse și el, căci obrajii îi luaseră foc. Amândoi purtau cravate cu nodul lărgit și-și țineau hainele pe braț.

Jiro s-a arătat încântat să-i vadă și i-a invitat să ia loc. Dar ei au rămas la intrare, chicotind.

— Vai, Ogata, i s-a adresat lui Jiro bărbatul cu fața palidă, poate că am venit într-un moment nepotrivit!

— Deloc. Ce faceți prin părțile astea?

— Am fost să-l vizităm pe fratele lui Murasaki. De fapt nici nu am mai ajuns pe-acasă.

— Am venit să te deranjăm, pentru că ne e teamă să mergem acasă, a intervenit bondocul. Nu le-am spus soțiilor noastre că vom întârzia.

— Ce figuri sunteți și voi! A râs Jiro. De ce nu vă scoateți pantofii și nu intrați aici?

— Am picat într-un moment nepotrivit, a repetat bărbatul cu fața palidă. Am văzut că ai un oaspete.

Rânjind, s-a înclinat în direcția lui Ogata-san.

— Este tatăl meu, dar cum vă pot face cunoștință cu el dacă nu intrați?

Cei doi și-au scos în sfârșit pantofii și s-au așezat. Jiro i-a prezentat tatălui său și atunci au început iar să facă plecăciuni și să chicotească.

— Dumneavoastră, domnilor, sunteți de la firma lui Jiro? S-a interesat Ogata-san.

— Da, sigur că da, a răspuns bondocul.

Și e o mare onoare pentru noi, chiar dacă ne face viața grea. Între noi îi spunem fiului dumneavoastră „Faraonul”, pentru că ne mână să muncim ca pe niște sclavi, în vreme ce el însuși nu face nimic.

— Ce mai neghiobie! A zis soțul meu.

— Dar e adevărat. Ne dă ordine la toți, de parc-am fi salahorii lui. Apoi se așază și-și citește ziarul.

Ogata-san a părut puțin încurcat, dar, văzând veselia celorlalți, a început să râdă și el.

— Și aici ce mai este? A întrebat omul cu fața palidă, arătând spre tabla de șah.

Vezi, am zis eu că deranjăm.

— Jucam o partidă de șah, ca să mai treacă vremea, i-a lămurit Jiro.

— Atunci continuați. Nu e cazul ca niște salahori ca noi să întrerupă partida.

— Nu fiți proști! Cum m-aș putea concentra cu niște idioți ca voi în preajmă?

Jiro a împins deoparte tabla. O piesă sau două s-au răsturnat, dar le-a pus din nou în picioare, fără să se uite la pătrățele.

— Așa deci, ați fost să-l vedeți pe fratele lui Murasaki. Etsuko, adu niște ceai pentru domnii.

Soțul meu a spus asta cu toate că eu mă îndreptam deja către bucătărie. Dar atunci bondocul a început să fluture nebunește din mâini.

— Doamnă, doamnă, stați jos! Vă rog!

Plecăm într-o clipă. Vă rugăm să vă așezați.

— Nu este nici un deranj, l-am liniștit, zâmbind.

— Nu, doamnă, vă implor! A început el să strige destul de tare. Nu suntem decât niște salahori, după cum zice și soțul dumneavoastră. Vă rog să nu vă deranjați. Vă rog să vă așezați.

Eram pe cale să-i dau ascultare, când l-am văzut pe Jiro aruncându-mi o privire supărată.

— Cel puțin veți bea un ceai împreună cu noi, am zis. Nu e nici o problemă.

— Acum, dacă v-ați așezat, puteți să stați puțin, le-a spus soțul meu oaspeților.

Oricum, vreau să aflu și eu ceva despre fratele lui Murasaki. Este așa de nebun pe cât se spune?

— În orice caz, este o mare figură, l-a asigurat bondocul, râzând. Nu am rămas câtuși de puțin dezamăgiți. Dar ți-a povestit cineva despre soția lui?

M-am înclinat și m-am dus în bucătărie, neobservată de nimeni. Am pregătit ceaiul și am pus pe o farfurie niște prăjituri pe care le făcusem tot în ziua aceea, ceva mai devreme. Auzeam hohotele din salon și glasul soțului meu printre celelalte. Unul din cei doi musafiri îi spusese din nou „Faraonul” cu voce tare. Când m-am întors, Jiro și oaspeții săi păreau în cea mai bună dispoziție. Bondocul povestea o anecdotă despre întâlnirea unui ministru oarecare din cabinet cu generalul MacArthur. Am pus prăjiturile lângă ei, le-am turnat ceai, apoi m-am așezat lângă Ogata-san. Amicii lui Jiro au mai povestit și alte istorioare despre politicieni, apoi bărbatul cu fața palidă s-a prefăcut jignit, pentru că tovarășul său vorbise defăimător la adresa unui personaj pe care el îl admira. Își compusese o mină serioasă, în vreme ce toți ceilalți îl necăjeau.

— Apropo, Hanada, i-a zis soțul meu.

Zilele trecute am auzit la serviciu o poveste interesantă. Mi s-a spus că în timpul ultimelor alegeri ai amenințat-o pe nevastă-ta că o vei bate cu o crosă de golf, pentru că refuza să voteze cum doreai tu.

— De unde ai auzit porcăria asta?

— Din surse demne de încredere.

— E corect, a intervenit bondocul. Iar soția ta dorea să cheme poliția și să reclame că a fost intimidată politic.

— Ce porcărie! Pe deasupra, eu nici nu mai am crosse de golf. Le-am vândut pe toate acum un an.

— Încă mai ai crosa numărul șapte, cea cu cap metalic, l-a contrazis bondocul. Am văzut-o la tine în apartament săptămâna trecută. Poate pe aia ai folosit-o.

— Nu ai cum să negi, Hanada, așa-i?

A insistat Jiro.

— Chestia cu crosa de golf e o prostie.

— Dar e adevărat că nu ai reușit să o convingi.

Bărbatul cu obraji palizi a ridicat din umeri.

— Păi, e dreptul ei personal să voteze după cum are chef.

— Atunci de ce-ai amenințat-o? L-a întrebat prietenul lui.

— Încercam să o fac să-i vină mintea la cap, bineînțeles. Soția mea votează cu Yoshida doar pentru că seamănă cu unchiul ei. E tipic pentru femei. Nu înțeleg politica.

Ele cred că pot să-i aleagă pe conducătorii țării la fel cum își aleg rochiile.

— Așa că i-ai tras una cu crosa numărul șapte, a zis Jiro.

— Chiar este adevărat? A întrebat Ogata-san.

De când mă întorsesem eu cu ceaiul, nu scosese nici un cuvânt. Ceilalți trei s-au oprit din râs și omul cu fața palidă l-a măsurat surprins cu privirea pe Ogata-san.

— Păi, nu. Nu am lovit-o propriu-zis.

Luase o ținută demnă și a făcut o plecăciune ușoară în timp ce vorbea.

— Nu, nu, a continuat Ogata-san. Vreau să spun. Soția dumitale și dumneata.

Ați votat cu partide diferite?

— Păi, da. Ce-aș fi putut să fac? A recunoscut el, râzând încurcat și ridicând din umeri.

— Îmi cer scuze. N-am vrut să mă amestec.

Ogata-san s-a înclinat până la pământ, iar omul cu fața palidă i-a răspuns la fel.

Ca la un semnal, cei trei tineri au început iarăși să râdă și să discute între ei. Au părăsit subiectul politic și au vorbit despre diverși colegi din firmă. Turnându-le încă o dată ceai, am observat că prăjiturile aproape dispăruseră, deși pusesem din belșug. Am terminat de umplut ceștile, apoi m-am așezat din nou lângă Ogata-san.

Oaspeții au rămas vreme de o oră. Jiro i-a condus la ușă, apoi s-a instalat la locul lui, oftând.

— S-a făcut târziu, a zis el. Trebuie să mă culc în curând.

Ogata-san a examinat tabla de șah.

— Cred că piesele s-au deranjat puțin, a comentat el. În mod sigur calul era aici și nu pe celălalt pătrat.

— Foarte probabil.

— Atunci îl pun aici. Suntem de acord cu asta?

— Da, da, sigur ai dreptate. Va trebui să terminăm partida altădată, tată. Trebuie neapărat să mă culc.

— Ce-ar fi să mai facem câteva mutări?

S-ar putea să se termine oricum.

— Zău, aş prefera să nu facem. Mă simt foarte obosit.

— Bine.

Am pus deoparte broderia la care lucrasem mai devreme și am așteptat ca ei doi să meargă la culcare. Dar Jiro a deschis ziarul și a început să citească ultima pagină.

Apoi a luat ultima prăjitură de pe farfurie și a mâncat-o nonșalant.

După câteva momente Ogata-san a zis:

— Poate că ar fi mai bine să terminăm partida acum. Nu mai durează decât câteva mutări.

— Tată, crede-mă, acum sunt prea obosit. Dimineață trebuie să mă duc la lucru.

— Da, sigur că da.

Jiro s-a întors la gazeta lui. A continuat să mănânce din prăjitură și am văzut mai multe firimituri căzând pe tatami.

Ogata-san a continuat să se uite o vreme la tabla de șah.

— Mi se pare extraordinar ce spunea prietenul tău, a zis el după o vreme.

— Cum? Ce anume? S-a mirat Jiro, fără să-și ridice privirea din ziar.

— Că el și soția lui au votat cu partide diferite. Acum câțiva ani asta ar fi fost de neconceput.

— Fără îndoială.

— Se petrec niște lucruri absolut extraordinare. Asta se înțelege prin democrație, din câte presupun, a oftat Ogata-san.

Lucrurile astea pe care le-am învățat cu atâta nesaț de la americani nu sunt întotdeauna spre binele nostru.

— Nu, într-adevăr, nu sunt.

— Uite ce se întâmplă. Bărbatul și nevasta lui votează cu partide diferite.

Situația e foarte tristă dacă nu te mai poți bizui pe soția ta în asemenea probleme.

— Da, este regretabil, a mormăit Jiro, continuând să citească ziarul.

— Soțiile din vremurile noastre nu mai au nici un fel de simț al datoriei față de cămin. Fac ce au ele chef și votează cu te miri ce partid dacă așa le cășună. E un fapt tipic pentru direcția în care au apucat-o lucrurile în Japonia. Oamenii renunță la obligații. Și totul e în numele democrației.

Jiro i-a aruncat o privire scurtă tatălui său, apoi s-a întors la ziar.

— Nu încape îndoială, ai perfectă dreptate. Dar, desigur, americanii nu ne-au adus numai lucruri rele.

— Americanii nu înțeleg în ruptul capului cum au stat lucrurile în Japonia. Nu au înțeles nici măcar o clipă. Obiceiurile lor or fi foarte bune pentru ei, dar în Japonia lucrurile stau altfel, cu totul altfel.

Ogata-san a oftat din nou.

— Disciplina, credința - ele au ținut Japonia unită pe vremuri. Poate că sună fantezist, dar asta-i adevărul. Oamenii erau legați între ei de

sentimentul datoriei. Față de familie, față de superiori, față de țară. Iar acum avem în schimb toată vorbăria asta despre democrație.

Auzi tot mai des că oamenii sunt egoiști, că preferă să uite de obligații.

— Da, nu încape nici o îndoială că ai dreptate.

Jiro a căscat și s-a scărpinat pe obraz.

— Să ne gândim, de exemplu, la ceea ce s-a întâmplat în profesiunea mea. A existat un sistem pe care l-am construit și l-am slujit vreme îndelungată. Au venit americanii și l-au sfărâmat, l-au sfâșiat, fără ca măcar să le pese. Au hotărât ca școlile noastre să fie ca școlile americane, iar elevii să învețe ceea ce învață elevii americani. Și japonezii au întâmpinat noul sistem cu bucurie. L-au întâmpinat cu interminabile discuții despre democrație.

A spus el, clătinând din cap. Multe lucruri frumoase au fost distruse în școlile noastre.

— Da, sunt convins că este cât se poate de adevărat, i-a replicat Jiro, ridicându-și încă o dată privirile. Dar sunt la fel de convins că existau niște greșeli și în vechiul sistem, atât în școli, cât și peste tot.

— Jiro, ce-i asta? Un lucru pe care l-ai citit pe undeva?

— Este pur și simplu părerea mea.

— Ai citit asta la tine în ziar? Mi-am dedicat întreaga viață educării tinerilor.

Și apoi am fost martor la distrugerea acestei educații de către americani. Este nemaipomenit ce se întâmplă acum în școli, felul în care sunt învățați să se poarte copiii. Teribil. Iar foarte multe lucruri pur și simplu sunt trecute sub tăcere. Știai că acești copii pleacă din școli fără să cunoască nimic despre istoria propriei lor patrii?

— Recunosc, ăsta ar putea fi un păcat.

Pe de altă parte, mi-aduc aminte din zilele de școală de anumite ciudățenii. Cum am învățat toată povestea despre crearea Japoniei de către zei, de exemplu. Că noi suntem o națiune divină și supremă. Trebuia să învățăm manualul pe dinafară, cuvânt cu cuvânt. Unele lucruri nu sunt chiar așa o pierdere.

— Dar, Jiro, nu e chiar atât de simplu!

Se vede limpede: tu nu înțelegi cum au funcționat astfel de lucruri. Nu sunt nici pe departe atât de simple pe cât presupui.

Munca noastră a slujit unui țel: să asigurăm formarea însușirilor convenite la copii, în așa fel încât ei să crească având o atitudine corectă față de patrie și față de semenii lor. În Japonia a existat odinioară un spirit care ne unea pe toți. Imaginează-ți ce înseamnă să fii acum un băiat de vârstă școlară. În clasă nu ți se mai spune nimic despre adevăratele valori - în afară, poate, de faptul că trebuie să pretinzi în mod egoist tot ceea ce-ți dorești de la viață. Copilul se duce acasă și-și găsește părinții certându-se, pentru că mama refuză să voteze cu partidul tatălui său. În așa hal au ajuns lucrurile!

— Da, înțeleg punctul tău de vedere.

Acum, tată, îmi pare rău, dar trebuie să mă duc la culcare.

— Ne-am străduit cum am știut noi mai bine - bărbații ca Endo și ca mine.

Am făcut cum am știut noi mai bine ca tot ceea ce era bun în patria noastră să sporească. O mare parte din acest bine a fost distrus.

— E mai mult decât regretabil.

Soțul meu s-a ridicat în picioare și a continuat:

— Scuză-mă, tată, dar trebuie să dorm.

Mâine mă așteaptă încă o zi grea, a mai zis el, ridicându-se în picioare.

Ogata-san și-a măsurat fiul cu privirea, oarecum surprins. Apoi a făcut o mică plecăciune, spunând:

— Ei, sigur că da. Câtă lipsă de considerație din partea mea să te țin până la ora asta!

— Nu face nimic. Regret că nu putem sta mai mult de vorbă, dar acum trebuie să merg neapărat la culcare.

— Ei, da, desigur.

Jiro i-a urat somn ușor tatălui său și a ieșit din încăpere. Câteva secunde Ogatasan s-a uitat în urma lui, așteptându-se parcă să-l vadă că se întoarce dintr-o clipă într-alta. Apoi mi s-a adresat cu un aer îngrijorat:

— Nu mi-am dat seama cât de târziu este. N-am vrut să-l țin pe Jiro până la ora asta.

Capitolul 5

— A plecat? Și nu ți-a lăsat nici un fel de mesaj la hotel?

— Pari atât de mirată, mi-a răspuns Sachiko, râzând. Nu, nu mi-a lăsat nimic.

A plecat ieri-dimineață. Altceva nu știau.

Ca să-ți spun adevărul, cumva mă așteptam să se întâmple așa.

Mi-am dat seama că încă mai țineam tava în mână. Am pus-o jos cu grijă și apoi m-am așezat pe o pernă, vizavi de Sachiko. În dimineața aceea adia o briză plăcută.

— Ce îngrozitor! Am comentat eu. Și așteptai pregătită, cu totul împachetat.

— Pentru mine nu este ceva nou, Etsuko. La Tokyo - acolo ne-am cunoscut, înțelegi - la Tokyo, spuneam, era exact la fel. Vai, nu, pentru mine nu-i nimic nou! Am învățat să mă aștept la asemenea lucruri.

— Și zici că diseară te întorci în oraș?

De una singură?

— Nu te mai uita la mine așa de șocată, Etsuko! Față de Tokyo, Nagasaki pare un orașel liniștit. Dacă se mai află în Nagasaki, în seara asta îl găsesc. Chiar dacă și-a schimbat hotelul, nu înseamnă că și-a schimbat și obiceiurile.

— Dar mi se pare un chin. Dacă vrei, mi-ar face plăcere să vin și să stau cu Mariko până când te întorci.

— O, ce frumos din partea ta! Mariko poate fi lăsată singură oricând, dar dacă ești dispusă să-ți petreci câteva ore cu ea diseară, ar fi minunat. Sunt convinsă că toată povestea se va rezolva de la sine, Etsuko. Vezi tu,

când ai trecut prin ce-am trecut eu, înveți să nu te mai poticnești în asemenea fleacuri.

— Dar dacă. Vreau să spun, ce se întâmplă dacă a părăsit definitiv Nagasaki?

— O, nu s-a dus el departe, Etsuko! În plus, dacă urmărea cu adevărat să mă părăsească, mi-ar fi lăsat măcar un bilet, nu-i așa? Îți dai seama că nu s-a dus departe. Știe că voi veni și-l voi găsi.

Sachiko m-a privit lung, zâmbindu-mi.

Nu știam ce să-i răspund.

— Și apoi, Etsuko, a bătut atâta drum ca să vină până aici. A bătut drumul tocmai până la Nagasaki ca să mă găsească în casa unchiului meu. Atâta drum de la Tokyo și până aici. De ce s-ar fi ostenit să facă asta dacă nu ar fi vrut cu adevărat să-și țină promisiunile? Vezi tu, Etsuko, el își dorește foarte mult să mă ducă în America. Asta dorește el. Nu s-a schimbat nimic esențial. Nu-i vorba decât de o mică întârziere.

A râs scurt, iar apoi a spus:

— Uneori, vezi tu, e ca un copil mic.

— Dar ce vrea să sugereze prietenul tău atunci când dispare așa? Eu, una, nu înțeleg.

— Nu-i nimic de înțeles, Etsuko, și nici nu contează. Ceea ce-și dorește el cu adevărat este să mă ducă în America și să avem acolo o viață așezată și respectabilă.

Asta își dorește el cu adevărat. Altfel de ce-ar fi bătut atâta cale ca să mă găsească în casa unchiului meu? Vezi tu, Etsuko, nu ai motive să fii așa de îngrijorată.

— Nu, sunt sigură că ai dreptate.

Apoi Sachiko a părut că vrea să mai spună ceva, dar s-a abținut și și-a fixat privirea pe obiectele pentru ceai de pe tavă.

— Foarte bine, Etsuko, a zis ea. Haide să turnăm ceaiul.

M-a urmărit în tăcere cum puneam ceaiul în cești. La un moment dat, când i-am aruncat o privire rapidă, mi-a zâmbit, ca și cum ar fi vrut să mă încurajeze.

După ce am terminat, câteva clipe s-a așternut liniștea.

— Apropo, Etsuko, a început ea, cred că ai discutat cu doamna Fujiwara și i-ai explicat situația mea.

— Da. Am văzut-o alaltăieri.

— Presupun că se întreabă ce s-a întâmplat cu mine.

— I-am explicat că ai fost chemată în America. A fost foarte înțelegătoare.

— Vezi tu, Etsuko, acum sunt într-o situație dificilă.

— Da, pot să-mi dau seama.

— Atât în privința finanțelor, cât și a tuturor celorlalte lucruri.

— Da, înțeleg, am spus, făcând o mică plecăciune. Dacă vrei, pot discuta din nou cu doamna Fujiwara. Sunt convinsă că într-un asemenea moment va fi încântată să.

— Nu, nu, Etsuko! A râs Sachiko. Nu am nici cea mai mică dorință să mă întorc în patiseria aia a ei. Sper din tot sufletul să plec cât mai curând în America. Nu e vorba decât de o mică întârziere, atâta tot. Dar în acest răstimp, vezi tu, am nevoie de niște bani. Acum mi-am adus aminte, Etsuko, cum te-ai oferit tu odată să mă ajuți în privința asta.

Mă privea și-mi zâmbea blând. Am studiat-o și eu câteva momente, apoi m-am înclinat și am zis:

— Am niște economii, doar ale mele.

Nu-s cine știe ce, dar sunt bucuroasă să te ajut cu cât pot.

Sachiko s-a înclinat grațios, apoi și-a ridicat ceașca.

— Nu, nu, nu am să te pun în încurcătură! Nu vreau o sumă anume! Asta hotărăști tu, bineînțeles. Voi accepta cu recunoștință cât consideri de cuviință. Ede la sine înțeles că împrumutul îți va fi înapoiat la timp. De asta poți să fii sigură, Etsuko.

— Normal, am zis eu calmă. Nu aveam nici o îndoială în această privință.

Sachiko a continuat să mă privească, zâmbindu-mi. Eu m-am scuzat și am ieșit din încăpere.

Soarele lumina din plin dormitorul, dezvăluind toate firele de praf din aer. Am ingenuncheat lângă un șir de sertare din partea de jos a șifonierului. Din ultimul am scos mai multe obiecte - albume cu fotografii, cărți poștale, o mapă cu acuarele pictate de mama mea - și le-am pus cu grijă pe podea, alături de mine. Pe fundul sertarului se afla cutia neagră, lăcuită. Ridicând capacul, am găsit cele câteva scrisori pe care le păstrasem fără ca soțul meu să știe, împreună cu două sau trei fotografii mici. De sub ele am tras plicul în care țineam banii. Am pus cu grijă totul la loc și am închis sertarul, înainte de a ieși din încăpere, am deschis șifonierul și am ales o eșarfă din mătase cu model discret și potrivit, cu care am legat plicul.

Când m-am întors în salon, Sachiko își umplea din nou ceașca. Nu și-a ridicat privirile către mine, iar când am pus eșarfa pe podea, alături de ea, a continuat să toarne ceai fără să se uite în direcția aceea. A dat din cap când m-am așezat și a început să soarbă din ceașcă. Numai o singură dată, când a lăsat ceașca jos, a aruncat o otheadă rapidă la pachetul de lângă perna ei.

— Există un lucru pe care tu pari să nu-l înțelegi, Etsuko. Vezi, mie nu-mi este rușine de nimic din ceea ce-am făcut. Ai libertatea să mă întrebi orice dorești.

— Da, sigur că da.

— De exemplu, Etsuko, de ce nu mă întrebi niciodată despre „prietenui mei”, după cum insiști să-i spui? Nu este nimic jenant în asta. Vai, Etsuko, deja ai început să roșești!

— Te asigur că nu mă simt deloc jenată. De fapt.

— Ba te simți, Etsuko, îmi dau eu bine seama!

Sachiko a izbucnit în râs, bătând din palme.

— Dar de ce nu vrei să înțelegi că nu am nimic de ascuns, că nu există nimic de care să-mi fie rușine? De ce roșești în halul ăsta? Numai pentru că l-am adus în discuție pe Frank?

— Dar nu sunt jenată. Și vreau să te asigur că nu m-am gândit.

— De ce nu mă întrebi niciodată despre el, Etsuko? Probabil că sunt o mulțime de întrebări pe care ți-ai dori să mi le pui.

De ce nu îndrăznești? În definitiv, toată lumea din vecinătate pare extrem de interesată, așa că îmi închipui că și tu ești la fel. Prin urmare, te rog să nu ai rețineri, întreabă-mă orice dorești.

— Te rog să mă crezi, eu.

— Haide, Etsuko, insist! Întreabă-mă despre el. Țin neapărat s-o faci. Întreabă-mă despre el, Etsuko!

— Foarte bine, atunci.

— Da? Haide, Etsuko, întreabă!

— Foarte bine. Cum arată el, prietenul tău?

— Cum arată? A chicotit Sachiko. Asta-i tot ce te interesează? Ei bine, e înalt, așa cum sunt mai toți acești străini, iar părul i s-a rărit puțin. Nu este bătrân, mă-nțelegi. Străinii chelesc mai ușor. Ai știut asta, Etsuko? Acum întreabă-mă altceva despre el. Trebuie să mai fie și alte lucruri pe care ți-ai dori să le știi.

— Păi, sincer vorbind.

— Haide, Etsuko, pune întrebări! Vreau să-mi pui întrebări.

— Dar crede-mă că într-adevăr nu există nimic.

— Imposibil. Trebuie să te intereseze ceva! De ce nu vrei să mă întrebi? Întreabă-mă despre el, Etsuko, întreabă-mă!

— Ei bine, de fapt aveam o curiozitate.

Sachiko a înghețat brusc. Își ținuse mâinile împreunate, dar și le-a coborât imediat și le-a așezat în poală.

— Eram curioasă să știu dacă vorbește cât de cât japoneza.

Vreme de o clipă Sachiko nu mi-a răspuns nimic. Apoi a zâmbit, ca și cum s-ar fi destins. Și-a ridicat din nou ceașca și a sorbit de câteva ori. Când a început să vorbească iar, vocea ei venea parcă dintr-un vis.

— Străinii au mari necazuri cu limba noastră, a început ea.

A făcut o pauză și a zâmbit ca pentru sine.

— Japoneza lui Frank e absolut îngrozitoare, prin urmare vorbim în engleză.

Tu știi engleză, Etsuko? Absolut deloc?

Vezi tu, tatăl meu o vorbea foarte bine.

Avea legături în Europa și m-a încurajat întotdeauna să învăț limba asta. Desigur, când m-am căsătorit, am renunțat. Soțul meu mi-a interzis. Mi-a luat toate cărțile de engleză. Dar nu am uitat. Când m-am întâlnit cu străini la Tokyo, mi-a revenit în memorie.

O vreme am rămas în tăcere. Apoi Sachiko a oftat obosită.

— Cred că nu mai stau decât foarte puțin la tine, a spus ea.

S-a aplecat și a cules eșarfa împăturită. Apoi, fără să o cerceteze, i-a dat drumul în geantă.

— Nu mai vrei puțin ceai? Am întrebat-o.

— Numai un strop, a consimțit ea, ridicând din umeri.

Am umplut iarăși ceștile. Sachiko m-a urmărit cum torn, apoi mi-a zis:

— Dacă te încurcă – diseară adică – nu face nimic. Mariko e destul de mare ca să poată fi lăsată și singură.

— Nu-i nici un deranj. Sunt sigură că soțul meu nu va avea nimic împotriva.

— Ești foarte drăguță, Etsuko, a rostit Sachiko pe un ton egal. Ar trebui totuși să te previn. În ultimele câteva zile fiica mea a fost într-o dispoziție destul de capricioasă.

— Nu face nimic, am asigurat-o eu, zâmbind. Trebuie să mă obișnuiesc cu copiii, indiferent de dispoziția în care sunt.

Sachiko a continuat să-și bea încet ceaiul. Nu părea să se grăbească câtuși de puțin. Apoi a așezat ceașca și și-a cercetat câteva momente dosul mâinilor.

— Știu că a fost îngrozitor ce s-a întâmplat la Nagasaki, a zis ea într-un târziu. Dar și la Tokyo a fost foarte rău.

Săptămâni la rând, zi după zi, a fost îngrozitor. Către sfârșit trăiam cu toții în tuneluri și în clădiri abandonate și peste tot nu vedeai decât dărâmături. Oricine a locuit la Tokyo a văzut lucruri neplăcute.

Și Mariko nu face excepție.

A continuat să-și privească atentă dosul mâinilor.

— Da, am zis eu, bănuiesc că a fost extrem de greu.

— Femeia aceea. Femeia aceea despre care ai auzit-o vorbind pe Mariko. E un lucru pe care Mariko l-a văzut la Tokyo.

A văzut multe altele la Tokyo, a văzut scene înfiorătoare, dar și-a adus întotdeauna aminte doar de femeia aceea.

Și-a răsucit mâinile pe partea cealaltă și a început să-și examineze palmele pe rând, ca și cum ar fi dorit să le compare.

— Și ce s-a întâmplat cu femeia? A fost ucisă într-un raid aerian?

— S-a sinucis. S-a spus că și-a tăiat gâtul. Nu o cunoscusem. Vezi tu, într-o dimineață Mariko a fugit. Nu-mi aduc aminte de ce. Probabil o supăraser ceva.

În orice caz, a pornit-o la goană pe străzi, iar eu m-am luat după ea. Era foarte devreme și nu se vedea nici țipenie de om.

Mariko a intrat pe o alee, iar eu am urmat-o. La capătul aleii era un canal unde stătea îngenunchată o femeie, cu mâinile în apă până la coate. O femeie tânără și extrem de slabă. Mi-am dat seama imediat că acolo ceva nu era în regulă. Vezi tu, Etsuko, s-a întors și i-a zâmbit lui Mariko. Știam că nu e în regulă ceva. La fel și Mariko, probabil, căci s-a oprit din fugă. La început am crezut că femeia e oarbă. Avea aerul acela. Ai fi zis că nu vede nimic. Ei bine, și-a scos brațele din canal și ne-a arătat ce ținea sub apă. Era un bebeluș. Atunci am prins-o pe Mariko de braț și am ieșit de pe aleea aceea.

Am rămas tăcută, așteptând să continue. Sachiko și-a mai turnat niște ceai.

— Așa cum spuneam, am auzit că femeia s-a sinucis. Asta s-a întâmplat câteva zile mai târziu.

— Câți ani avea Mariko atunci?

— Cinci. Aproape șase. A mai văzut și altele la Tokyo. Dar pe femeia aceea nu a uitat-o niciodată.

— A văzut totul? A văzut și copilul?

— Da. De fapt multă vreme mi-am închipuit că nu înțelesese ceea ce văzuse.

Nu a discutat despre asta. La momentul respectiv nici nu a părut foarte tulburată.

Nu a început să vorbească decât după vreo lună. Pe atunci dormeam într-o clădire veche. M-am sculat în miez de noapte și am văzut-o pe Mariko în picioare, uitându-se spre cadrul ușii. Nu exista nici o ușă, ci doar un cadru gol, iar Mariko stătea în picioare și se uita într-acolo. Am fost cât se poate de speriată. Vezi tu, oricine putea să intre nestânjenit. Am întrebat-o pe Mariko ce se întâmplă și mi-a zis că o femeie stătuse acolo și se uitase la noi.

Am întrebat-o ce femeie, iar Mariko m-a lămurit că era femeia pe care o văzusem în acea dimineață. Ne urmărea cu privirea din cadrul ușii. M-am sculat și am cercetat, însă nu era nimeni prin jur. Este foarte posibil, desigur, ca o femeie să fi venit cu adevărat până în cadrul ușii. Nimic n-ar fi împiedicat-o să vină până acolo.

— Înțeleg. Iar Mariko a confundat-o cu femeia pe care o văzuse atunci.

— Bănuiesc că asta s-a petrecut. În orice caz, atunci s-a declanșat obsesia ei. Am sperat că, în timp, va dispărea, dar de curând a început să se manifeste din nou.

Dacă diseară se apucă să vorbească iar de asta, te rog să nu o bagi în seamă.

— Da, înțeleg.

— Știi cum fac copiii. Se joacă și la un moment dat nu mai știi bine nici ei unde începe și unde se termină fantezia.

— Da, cred că de fapt nu este nimic neobișnuit în asta.

— Vezi tu, Etsuko, când s-a născut Mariko, lucrurile mergeau cât se poate de prost.

— Da, pot să bănuiesc. Mă pot considera foarte norocoasă. Știu asta.

— Lucrurile mergeau cât se poate de prost. Poate că a fost o nebunie să mă căsătoresc chiar atunci. În definitiv, oricine își dădea seama că va veni războiul.

Pe de altă parte, Etsuko, atunci, în acea vreme, nimeni nu știa exact cum arată un război. M-am căsătorit. Soțul meu făcea parte dintr-o familie care se bucura de un mare respect. Nu mi-am imaginat că un război poate schimba situația atât de mult.

Sachiko a lăsat ceașca jos, trecându-și cealaltă mână prin păr. Apoi a zâmbit fugar.

— Cât despre diseară, Etsuko, fiica mea este în stare să se distreze și singură.

Așa că să nu-ți bați capul prea tare.

Figura doamnei Fujiwara căpăta adesea un aer obosit când discuta despre fiul ei.

— Îmbătrânește, spunea ea. În curând nu va mai putea alege decât dintre fetele bătrâne.

Stăteam pe terasa localului ei. Mai multe mese erau ocupate de funcționari care-și luau prânzul.

— Bietul Kazuo-san, am zise eu, râzând.

Dar înțeleg ce simte. E așa de trist ce s-a întâmplat cu domnișoara Michiko. Au fost logodiți multă vreme, nu?

— Trei ani. Niciodată nu am văzut rostul unor perioade de logodnă atât de lungi.

Da, Michiko era o fată drăguță. Sunt convinsă că ar fi fost cea dintâi care să fie de acord cu mine: Kazuo nu ar trebui să o jelească atâta. Ea ar fi preferat ca el să-și vadă de viața lui.

— Și totuși trebuie să-i vină foarte greu.

Și-a făcut planuri atâta vreme, pentru ca totul să se năruie în felul acesta.

— Dar acum astea țin de trecut, a spus doamna Fujiwara. Toți am fost siliți să renunțăm la anumite lucruri. Și tu, Etsuko, după cum mi-aduc aminte, ai trecut printr-un moment când aveai inima frântă. Și ai reușit să mergi mai departe.

— Da, dar eu am fost norocoasă. Atunci Ogata-san s-a purtat foarte frumos. Altfel nu știu ce s-ar fi ales de mine.

— Da, a fost foarte bun cu tine. Și apoi tot așa ți-ai întâlnit și soțul. Dar ai meritat să te bucuri de norocul tău.

— Nici nu știu pe unde m-aș afla astăzi dacă Ogata-san nu mi-ar fi oferit adăpost.

Și pot să înțeleg cât de greu trebuie să fie. Pentru fiul dumneavoastră, vreau să spun. Chiar și eu mă mai gândesc uneori la Nakamura-san. Nu mă pot stăpâni.

Uneori mă trezesc și uit. Îmi închipui că mă aflu încă aici, aici, în Nakagawa.

— Ei, Etsuko, nu trebuie să vorbești așa!

Doamna Fujiwara m-a măsurat câteva clipe din ochi, apoi a oftat.

— Dar mi se întâmplă și mie, a continuat ea. Așa cum spui, diminețile, imediat ce te-ai trezit din somn, te poate prinde pe negândite. De multe ori mă scol convinsă că trebuie să mă grăbesc, ca să pot pregăti masa pentru ei toți.

S-a așternut liniștea. Apoi doamna Fujiwara a început să râdă.

— Ești foarte rea, Etsuko. Vezi, din cauza ta vorbesc așa.

— Fac o nebunie, i-am răspuns. În orice caz, între Nakamura-san și mine nu a fost nimic. Adică nu hotărâserăm nimic.

Doamna Fujiwara a continuat să mă cerceteze, dând din cap la cine știe ce gând al ei. Atunci s-a întâmplat ca un client să se ridice în cealaltă parte a terasei, gata de plecare.

Doamna Fujiwara s-a apropiat de el.

Era un bărbat tânăr și elegant, în cămașă cu mânecă scurtă. Și-au făcut plecaciuni și au început să converseze vesel. Omul a aruncat o remarcă

oarecare în timp ce-și închidea geanta, iar doamna Fujiwara a râs din toată inima. Au făcut xm nou schimb de plecăciuni, apoi tânărul s-a pierdut în forfota după-amiezii. Am fost bucuroasă că între timp am avut răgaz să-mi stăpânesc emoțiile. La întoarcerea doamnei Fujiwara i-am zis:

— Plec și eu în curând. Aveți multă treabă în clipa asta.

— Stai jos și odihnește-te. De-abia ai venit. Am să-ți aduc ceva să mănânci.

— Nu, mulțumesc.

— Uite ce este, Etsuko, dacă nu mănânci acum, înseamnă că îți amâni prânzul cu cel puțin încă o oră. Doar știi cât este de important pentru tine să mănânci regulat.

— Da, aveți dreptate.

Doamna Fujiwara m-a cercetat foarte atent.

— E timpul să te bucuri de viața care se deschide înaintea ta, Etsuko.

De ce ești atât de nefericită?

— Nefericită? Dar nu sunt câtuși de puțin nefericită.

Ea a continuat să mă scruteze, iar eu am izbucnit într-un râs nervos.

— Odată ce vine copilul, m-a liniștit ea, vei fi fericită, crede-mă. Și vei fi o mamă desăvârșită, Etsuko.

— Așa sper și eu.

— Sigur că vei fi.

— Da.

Mi-am ridicat privirile și am zâmbit.

Doamna Fujiwara a dat din cap, apoi s-a ridicat din nou.

În interiorul casei lui Sachiko se făcuse din ce în ce mai întuneric – în încăpere nu se afla decât un singur felinar – și la început am crezut că Mariko se uită la o pată neagră de pe perete. Și-a întins un deget, iar forma s-a mișcat puțin. Doar atxmci mi-am dat seama că este un păianjen.

— Mariko, lasă-l în pace! Nu e frumos ce faci.

Și-a dus imediat mâinile la spate, dar a rămas cu ochii ațintiți la păianjen.

— Am avut o pisică, mi-a spus ea. Înainte să venim aici. Prindea păianjeni.

— Înțeleg. Dar lasă-l în pace, Mariko.

— Nu este veninos.

— Nu, dar lasă-l în pace, e spurcat.

— Pisica pe care o aveam noi putea să mănânce păianjeni. Ce s-ar întâmpla dacă aş mânca și eu un păianjen?

— Nu știu, Mariko.

— Mi s-ar face rău?

— Nu știu.

M-am concentrat asupra lucrului de mână pe care îl adusesem cu mine. Mariko a continuat să se uite la păianjen. Într-un târziu a spus:

— Știu de ce ai venit aici în seara asta.

— Am venit pentru că nu e bine ca fetițele să fie lăsate de capul lor.

— E din cauza acelei femei. E din cauză că femeia ar putea veni din nou.

— De ce nu-mi arăți niște desene? Cele pe care le-am văzut adineauri mi s-au părut minunate.

Mariko nu mi-a răspuns. S-a mutat la fereastră și s-a uitat în întuneric.

— Mama ta nu întârzie mult. De ce nu vrei să-mi mai arăți niște desene?

Mariko a continuat să se uite în întuneric. După o vreme s-a întors în colțul în care stătuse până ce atenția îi fusese atrasă de păianjen.

— Cum ți-ai petrecut ziua, Mariko? Am întrebat-o eu. Ai făcut vreun desen?

— M-am jucat cu Atsu și Mee-Chan.

— Foarte frumos. Și ei unde locuiesc?

Vin de la blocuri?

— El este Atsu, mi-a explicat ea, arătându-mi unul din pisoii negri de lângă ea, iar acesta este Mee-Chan.

— A, acum înțeleg! Am râs eu. Ce mici și drăgălași sunt, nu? Dar tu nu te joci niciodată cu alți copii? Cu copiii din blocuri?

— Mă joc cu Atsu și cu Mee-Chan.

— Ar trebui să încerci să te împrietenești și cu ceilalți copii. Sunt sigură că toți sunt foarte simpatici.

— L-au furat pe Suji-Chan. Era pisoiiul meu preferat.

— L-au furat? Vai de mine! Mă întreb de ce-au făcut una ca asta?

Mariko a început să mângâie un pisoii.

— L-am pierdut pe Suji-Chan.

— Poate că ți-l vor aduce înapoi. Sunt sigură că acei copii au făcut-o în joacă.

— L-au omorât. Acum l-am pierdut pe Suji-Chan.

— Vai, mă întreb de ce au făcut una ca asta!

— Am aruncat cu pietre după ei. Pentru că spuneau tot felul de lucruri.

— Păi, nu e frumos să arunci cu pietre, Mariko.

— Spuneau tot felul de lucruri. Despre mama. Am dat cu pietre în ei și atunci l-au luat pe Suji-Chan și n-au vrut să mi-l mai dea înapoi.

— Oricum, ți-au rămas ceilalți pisoii.

Mariko a traversat din nou încăperea și s-a dus la fereastră. Era destul de înaltă ca să poată să-și rezeme coatele de pervaz. Câteva minute s-a tot uitat în întuneric, cu obrazii aproape de geam.

— Acum vreau să ies afară, mi-a zis ea pe neașteptate.

— Să ieși afară? Dar e foarte târziu, iar afară e beznă. Și mama ta trebuie să se întoarcă din clipă-n clipă.

— Dar eu vreau să ies afară.

— Rămâi aici, Mariko!

A continuat să privească afară. Am încercat să-mi dau seama ce putea să vadă.

De unde stăteam eu, nu se distingea decât întunericul.

— Poate că ar trebui să fii mai drăguță cu ceilalți copii. Așa ai să te poți împrieteni cu ei.

— Știu de ce ți-a cerut mama să vii aici.

— Nu te poți aștepta să-ți faci prieteni aruncând cu pietre.

— Din cauza femeii. Din cauză că mama știe de femeie.

— Nu înțeleg despre ce vorbești, Marikosan. Povestește-mi despre pisoi tăi. Ai să mai faci și alte desene cu ei când mai cresc?

— Din cauză că femeia ar putea veni din nou. De aceea te-a chemat mama.

— Nu cred că-i așa.

— Mama a văzut-o pe femeie. A văzut-o noaptea trecută.

M-am oprit din cusut și mi-am ridicat privirile. Mariko se întorsese de la fereastră și mă fixa cu o privire stranie, lipsită de orice expresie.

— Unde a văzut-o mama ta pe această.

Pe această persoană?

— Acolo, afară. A văzut-o acolo, afară.

De aceea te-a chemat.

Mariko s-a îndepărtat de fereastră și s-a întors la pisoi ei.

Pisica apăruse și ea, iar micuții se cuibăriseră alături. Mariko s-a întins lângă ei și a început să le șoptească ceva, provocându-le o neliniște stranie.

— Mama ta trebuie să se întoarcă în curând. Mă întreb de ce întârzie atâta?

Mariko a continuat să șoptească.

— Îmi povestea despre Frank-san, am zis eu. Din câte am avut eu impresia, e un om extrem de drăguț.

A încetat să murmure și ne-am privit în ochi.

— E un om rău, mi-a răspuns Mariko-san.

— Nu e frumos din partea ta să vorbești așa, Mariko-san. Mama ta mi-a povestit despre el și pare un om extrem de drăguț. Și sunt convinsă că e bun cu tine, nu-i așa?

Ea s-a ridicat în picioare și s-a dus la perete. Păianjenul se afla în același loc.

— Da, sunt sigură că e un om drăguț.

Se poartă frumos cu tine, nu-i așa, Mariko-san?

Mariko a întins mâna. Păianjenul a pornit - destul de încet - de-a curmezișul peretelui.

— Mariko, lasă-l în pace!

— Pisica pe care o aveam la Tokyo prindea păianjeni. Aveam de gând să o luăm cu noi.

Vedeam mai bine păianjenul în noua lui poziție. Avea picioarele groase și scurte și fiecare arunca o umbră pe peretele galben.

— Era o pisică grozavă, a continuat Mariko. Urma să o luăm cu noi la Nagasaki.

— și ati luat-o?

— A dispărut. Cu o zi înainte de plecare. Mama îmi promisese că pot să o iau, dar a dispărut.

— Înțeleg.

A făcut o mișcare rapidă și a apucat unul din picioarele păianjenului. Celelalte se zbăteau furibund în jurul mâinii ei în timp ce-l smulgea de pe perete.

— Mariko, dă-i drumul! E spurcat.

Mariko și-a întors mâna și păianjenul i s-a urcat în palmă. Și-a adus și cealaltă mână peste el, prinzându-l ca într-o cursă.

— Mariko, pune-l jos.

— Nu este veninos, mi-a zis, apropiindu-se de mine.

— Nu, dar e spurcat. Pune-l la locul lui, în colț.

— Totuși nu este veninos.

A rămas așa în fața mea, cu păianjenul prins între palmele făcute căuș. Printr-un spațiu dintre degete am văzut un picior mișcându-se încet și ritmic.

— Pune-l înapoi la locul lui, Mariko!

— Ce s-ar întâmpla dacă l-aș mânca?

Nu este veninos.

— Ți-ar fi foarte rău. Haide, Mariko, pune-l la locul lui!

Mariko și-a apropiat păianjenul de față și și-a deschis buzele.

— Nu fii proastă, Mariko! E foarte spurcat.

Gura i s-a căscat și mai tare, apoi mâinile i s-au desfăcut și păianjenul mi-a aterizat aproape în poală. M-am tras înapoi.

Păianjenul a trecut în viteză peste tatami, dispărând în umbrele din spatele meu.

Am avut nevoie de un timp ca să-mi revin și când m-am dezmeticit, Mariko dispăruse.

Capitolul 6

Habar n-am cât timp am petrecut căutând-o în noaptea aceea. Dar e foarte posibil să fi durat destul de mult, pentru că în momentul respectiv sarcina mea era avansată și aveam grijă să evit mișcările bruște.

Dar plimbându-mă pe malul râului, am simțit o pace stranie. În unele zone vegetația crescuse foarte înaltă. Probabil că în noaptea respectivă purtam sandale, căci simt și acum atingerea firelor de iarbă.

De jur împrejur mă învăluia zumzetul insectelor.

Încetul cu încetul, am devenit conștientă de un alt zgomot, unul distinct, un fâșâit ca de șarpe în urma mea. Am stat să-l ascult și într-un târziu am priceput: o bucată veche de frânghie mi se prinsese de încheietură și o târâm după mine prin iarbă. Am desfăcut-o cu grijă de pe picior.

Am ridicat-o în lumina lunii, simțind umezeala și noroiul printre degete.

— Bună, Mariko, am zis, văzând-o în iarbă la câțiva pași mai în față, cu genunchii strânși la bărbie.

O salcie dintre multele care creșteau pe mal se apleca asupra locului unde stătea ea. Am mai făcut câțiva pași până ce am putut să-i disting trăsăturile.

— Ce-i acolo? M-a întrebat.

— Nimic. Mi s-a încolăcit de picior când mergeam.

— Dar ce este?

— Nimic, doar o bucată de frânghie veche. De ce-ai ieșit afară?
— Vrei un pisoi?
— Un pisoi?
— Mama spune că nu-i putem păstra pe pisoi. Vrei unul?
— Cred că nu.
— Dar trebuie să le găsim foarte repede un adăpost. Mama zice că altfel trebuie să-i înecăm.
— Ar fi păcat.
— Poți să-l iei pe Atsu.
— Mai rămâne de văzut.
— De unde ai aia?
— Ți-am zis, nu-i nimic. Pur și simplu mi s-a prins de picior. M-am apropiat încă un pas și am întrebat-o:
— De ce faci asta, Mariko?
— Ce anume?
— Chiar acum ai avut o figură ciudată.
O figură extrem de ciudată.
— Ce-i cu frânghia asta?
Am urmărit-o o clipă. Pe chip i se întipărise spaima.
— Atunci nu vrei un pisoi?
— Nu, cred că nu. Ce s-a întâmplat cu tine?
Mariko s-a ridicat în picioare. Am înaintat până la salcie. Am remarcat casa undeva la mică distanță, cu forma acoperișului ceva mai întunecată decât cerul. Am auzit pașii lui Mariko pierzându-se în beznă.
Odată ajunsă la ușa casei, am auzit-o pe Sachiko vorbind furioasă dinăuntru.
Când am intrat, amândouă s-au întors spre mine. Sachiko stătea în mijlocul încăperii, iar fâică-sa în fața ei. În lumina aruncată de felinar chipul lui Sachiko, machiat cu grijă, te ducea cu gândul la o mască.
— Mă tem că Mariko ți-a dat bătaie de cap, m-a întâmpinat ea.
— Păi, a fugit afară.
— Cere-i iertare lui Etsuko-san, a zis Sachiko, prinzând-o pe Mariko de braț cu asprime.
— Vreau să ies afară.
— Nu te miști de aici! Acum cere-ți iertare!
— Vreau să mă duc afară.
Cu mâna liberă, Sachiko a plesnit-o cu putere peste fund.
— Acum cere-ți iertare!
Lacrimi mici s-au ivit în ochii fetei.
Mi-a aruncat o privire furișă, apoi s-a întors iarăși spre maică-sa.
— De ce pleci mereu?
Sachiko și-a ridicat din nou mâna, amenințătoare.
— De ce pleci mereu cu Frank-san?
— Ai de gând să-ți ceri iertare?
— Frank-san se pișă ca un porc. E ca un porc în troacă.
Sachiko a rămas mută, ținând încă mâna ridicată.

— Își bea pișatul.

— Taci!

— Își bea pișatul și se cacă pe el în pat.

Sachiko continua să se uite fix la ea, rămânând nemișcată.

— Își bea pișatul.

Mariko s-a smuls din strânsoare și a pornit-o spre cealaltă parte a camerei, cu un aer nepăsător. La intrare s-a întors și s-a uitat sfidătoare la maică-sa.

— Se pișă ca un porc, a repetat ea, apoi s-a pierdut în întuneric.

Sachiko a rămas câteva clipe cu privirea pierdută spre ușă, de parcă ar fi uitat că eram și eu acolo.

— Nu ar fi bine să mergă cineva după ea? Am zis după o vreme.

Sachiko s-a uitat la mine, puțin mai liniștită.

— Nu, mi-a spus ea, așezându-se. Las-o în pace.

— Dar e foarte târziu.

— Las-o în pace. Se va întoarce când are ea chef.

Un ceainic fierbea pe foc de câțva timp.

Sachiko l-a ridicat și a început să prepare ceaiul. Am urmărit-o o vreme, apoi am întrebat-o:

— Ți-ai găsit prietenul?

— Da, Etsuko. L-am găsit, m-a asigurat ea, pregătind ceaiul, dar fără să se uite la mine. A fost foarte drăguț din partea ta că ai venit să stai aici în seara asta. Îmi cer scuze pentru Mariko.

Am continuat s-o privesc. Apoi am întrebat-o:

— Și care sunt planurile tale de viitor?

— Planurile mele?

Sachiko a terminat de umplut ceainicul, pe urmă a turnat restul apei peste flacăra.

— Etsuko, ți-am spus de mai multe ori până acum că fericirea copilului meu e mai prețioasă decât orice altceva. Categorie, fericirea ei este pe primul loc. Înainte de orice, sunt mamă și nu o damă de companie căreia nu-i pasă de buna-cuviință. Sunt mamă și interesele fiicei mele primează.

— Sigur că da.

— Am de gând să-i scriu unchiului meu.

O să-l informez despre locul unde mă aflu și-i voi mărturisi atât cât are dreptul să cunoască despre situația mea actuală. Apoi, dacă dorește, voi discuta cu el posibilitatea de a ne întoarce la el acasă.

Sachiko a prins ceainicul cu ambele mâini și a început să-l agite încet.

— De fapt, Etsuko, sunt cât se poate de mulțumită că lucrurile au ieșit așa.

Imaginează-ți cât de tulburător ar fi fost pentru fiica mea să se trezească într-o țară plină de străini, o țară plină de americani. Și pe deasupra să se aleagă și cu un american drept tată. Imaginează-ți cât de derutant ar fi fost pentru ea. Mă înțelegeți, Etsuko? A avut oricum parte de destulă dezordine în viață. Merită și ea o casă a ei. E foarte bine că lucrurile au ieșit așa.

Am murmurat ceva în chip de consimțământ.

— Copiii, Etsuko, a continuat ea, înseamnă răspundere. Vei descoperi și tu asta cât se poate de repede. De fapt de asta îi este teamă și lui. Se vede de la o poștă. Îi este teamă de Mariko. Ei bine, eu nu pot accepta, Etsuko! Fiica mea contează cel mai mult. E mai bine că s-a întâmplat așa.

Continua să clatine ceainicul între mâini.

— Îmi închipui că ești foarte nefericită, am murmurat eu după o vreme.

— Nefericită? A râs Sachiko. Etsuko, îți imaginezi cumva că asemenea nimicuri mă fac nefericită? Când eram de vârsta ta, poate. Dar acum nu. Am trecut prin prea multe în ultimii ani. În orice caz, mă așteptam să se întâmple ce s-a întâmplat.

O, da, nu sunt câtuși de puțin surprinsă!

Mă așteptam. Ultima oară, la Tokyo, a fost aproape la fel. A dispărut și a cheltuit toți banii noștri. I-a băut pe toți în trei zile. O mare parte din ei erau ai mei. Știi, Etsuko, că am fost chiar și cameristă într-un hotel? Da, cameristă. Dar nu m-am plâns. Aproape că aveam cât ne-ar fi trebuit și în câteva săptămâni ne-am fi putut urca pe un vapor spre America. Dar atunci i-a băut pe toți. Atâtea săptămâni de stat în genunchi și frecat podele, iar el a băut totul în trei zile! Iar acum am dat din nou peste el, cu dama aia a lui de nimic. Cum pot eu să pun cheazășie viitorul fiicei mele în mâinile unui om ca el?

Sunt mamă, iar fiica mea contează cel mai mult.

S-a așternut iarăși tăcerea. Sachiko a așezat ceainicul jos, în fața ei, continuând să-l privească.

— Sper că unchiul tău va da dovadă de înțelegerere.

— În ceea ce-l privește pe unchiu-meu, Etsuko, voi discuta această problemă cu el, mi-a răspuns Sachiko, ridicând din umeri. Vreau să fac asta de dragul lui Mariko. Dacă se va dovedi că nu vrea să mă ajute, atunci voi găsi o alternativă. În orice caz, nu am intenția să însoțesc cine știe ce bețivan străin în America. Sunt cât se poate de fericită că și-a găsit o damă de consumație cu care să bea și am convingerea că se merită unul pe celălalt.

Iar în ceea ce mă privește pe mine, voi face tot ce este mai bine pentru Mariko.

Asta-i hotărârea mea definitivă.

O vreme Sachiko a continuat să se uite la ceainic. Apoi a oftat și s-a ridicat în picioare. S-a apropiat de fereastră și a privit în întuneric.

— N-ar trebui să mergem și s-o căutăm?

— Nu, mi-a zis Sachiko, uitându-se mai departe afară. Curând are să se întoarcă.

Las-o să stea acolo dacă așa vrea ea.

Acum regret atitudinea mea față de Keiko. În definitiv, în această țară, în Anglia, nu-i nimic ieșit din comun ca o tânără să-și dorească să plece de acasă.

Dar când în cele din urmă a plecat - acum aproape șase ani a rupt orice legătură cu mine. Se pare că asta a fost tot ce am reușit să obțin. Și nu mi-am putut imagina că va dispărea atât de repede, devenind total inaccesibilă pentru mine. Nu mă gândeam decât că ea, nefericită în propria-i casă, va

descoperi că lumea aceea e prea mult pentru ea. M-am opus mereu cu atâta vehemență numai ca să o protejez.

În dimineața aceea, cea de-a cincea a vizitei lui Niki, m-am deșteptat în zori.

Primul lucru care mi-a venit în minte a fost că nu se mai auzea ploaia, ca în nopțile și diminețile trecute. Apoi mi-am amintit ce anume mă trezise din somn.

Am rămas sub pături, uitându-mă pe rând la obiectele din jurul meu, vizibile în lumina palidă. După câteva minute m-am liniștit puțin și am închis iarăși ochii. Dar n-am mai adormit. Mi-a venit în minte gazda – gazda lui Keiko – și cum în cele din urmă deschisese ușa acelei camere din Manchester.

Am deschis ochii și am privit iarăși obiectele din încăpere. Într-un târziu m-am ridicat din pat și mi-am îmbrăcat halatul. Am pornit spre baie, având grijă să nu o trezesc pe Niki, care dormea în camera de rezervă, alături. Ieșind din baie, am rămas o vreme în prag. Dincolo de scară, la celălalt capăt al culoarului, vedeam ușa camerei lui Keiko. Era închisă, ca de obicei. Rămânând în continuare cu privirile ațintite într-acolo, am făcut câțiva pași. La un moment dat m-am pomenit chiar în fața ușii. Odată ajunsă acolo, am crezut că aud un zgomot slab, o mișcare oarecare dinăuntru. Am ascultat puțin, dar zgomotul nu s-a repetat. Am întins mâna și am deschis ușa.

Camera lui Keiko arăta părăsită în lumina cenușie. Un pat acoperit cu o singură cuvertură, masa ei albă de toaletă, iar pe podea mai multe cutii din carton, conținând acele lucruri pe care nu și le luase cu ea la Manchester. Am înaintat. Perdelele rămăseseră trase și se vedea livada.

Cerul arăta palid și lăptos. Se părea că n-o să mai plouă. Sub fereastră, în iarbă, două păsări ciuguleau din niște mere căzute. Atunci am început să simt frigul și m-am întors la mine în cameră.

— O prietenă de-a mea scrie un poem despre tine, mi-a spus Niki.

Eram în bucătărie, la micul dejun.

— Despre mine? Ce i-a venit să facă așa ceva?

— I-am povestit despre tine și a luat hotărârea să scrie un poem. E o poetă strălucită.

— Un poem despre mine? Mi se pare o absurditate. Ce anume se poate scrie despre mine? Nici măcar nu mă cunoaște.

— Tocmai ți-am spus, mamă. I-am povestit despre tine. E uimitor cât de bine îi înțelege pe oameni. A trecut și ea prin foarte multe.

— Înțeleg. Și ce vârstă are prietena asta a ta?

— Mamă, ai avut întotdeauna o obsesie în legătură cu vârsta oamenilor. Nu contează vârsta unui om, contează doar experiențele prin care a trecut. Unii oameni pot să ajungă la o sută de ani și să nu aibă nici un fel de experiență.

— Bănuiesc că așa este.

Am râs și m-am uitat pe fereastră. Afară începuse să burnițeze din nou.

— I-am povestit despre tine, a continuat Niki. Despre tine și tata și despre cum ați plecat voi din Japonia. A fost cu adevărat impresionată. Și-a

dat seama cam cum trebuie să fi fost, adică în nici un caz atât de ușor pe cât ar putea să pară.

Am continuat să mă uit pe fereastră, apoi i-am zis repede:

— Sunt convinsă că prietena ta va scrie un poem minunat.

Am luat un măr din coșul de fructe și i-am curățat coaja sub privirile ei atente.

— Atât de multe femei se lasă copleșite de copii și de soți ticăloși și duc o viață cât se poate de mizeră! Dar nu reușesc să-și strângă curaj și să reacționeze cumva. O duc așa până la sfârșitul zilelor.

— Înțeleg. Prin urmare, ești de părere că ar fi mai bine să-și abandoneze copiii, nu-i așa, Niki?

— Știi ce vreau să spun. E sfâșietor când oamenii își irosesc viețile în felul acesta.

Nu i-am răspuns, deși fiica mea a făcut o pauză, ca și cum mi-ar fi așteptat replica.

— Nu se poate să-ți fi fost ușor, mamă!

Ar trebui să fii mândră de felul cum ți-ai croit drum în viață.

Am continuat să-mi curăț mărul. După ce am terminat, mi-am șters degetele de șervețel.

— Și prietenii mei sunt de aceeași părere. Cei cărora le-am povestit, în orice caz.

— Sunt cât se poate de flatată. Te rog să le mulțumești minunaților tăi prieteni.

— Le-am povestit și lor, asta-i tot.

— Perfect. Acum am înțeles foarte bine ce-ai vrut să-mi spui.

Poate că m-am purtat cam dur cu Niki în dimineața aceea, dar mi s-a părut o impertinență din partea ei să-și închipuie că aveam nevoie de cuvinte de alinare în legătură cu lucrurile acelea. Apoi, ea nici nu știa prea multe din tot ceea ce se întâmplase în acele ultime zile la Nagasaki.

Probabil că și-a făcut o idee din ce i-a povestit tatăl ei. Dar o asemenea imagine are, inevitabil, părțile ei inexacte. Căci adevărul este că, în pofida acelor articole impresionante pe care le-a scris despre Japonia, soțul meu nu a înțeles niciodată esența culturii noastre, cu atât mai puțin pe un bărbat ca Jiro. Nu pretind că mi-aș aduce aminte de Jiro cu afecțiune, dar el nu a fost niciodată un țărănoi, cum l-a etichetat soțul meu. Jiro muncea din greu ca să-și îndeplinească rolul în familie și se aștepta de la mine să fac același lucru.

Din punctul lui de vedere, era pătruns de simțul datoriei. Și în cei șapte ani cât a trăit alături de fiica lui a fost cu adevărat un tată bun pentru ea. De oricâte alte lucruri m-aș fi convins în acele ultime zile, nu am pretins niciodată că ea nu-i va simți lipsa.

Dar toate acestea au rămas îngropate în trecut, iar eu nu doresc să le scot la lumină. Motivele pentru care am părăsit Japonia erau justificate și știu bine că am vegheat întotdeauna cu tot sufletul asupra intereselor lui Keiko. Nu ar avea nici un rost să le judec din nou.

Curățăm de ceva vreme florile din glastrele așezate pe pervazul ferestrei când mi-am dat seama cât de tăcută devenise Niki. Când m-am uitat

după ea, stătea în fața căminului și privea fâx dincolo de mine, în grădină. M-am întors la fereastră, încercând să-i urmăresc privirea. În ciuda condensului de pe geam, grădina se vedea limpede. Din câte se părea, Niki fixa un loc de lângă gardul viu, unde ploaia și vântul răvășiseră aracii care susțineau tinerele tulpini de roșii.

— Cred că anul acesta nu se va alege nimic de roșii, am zis eu. Le-am neglijat foarte tare.

Mă uitam încă la bețele acelea când am auzit zgomotul unui sertar care se deschide, iar când m-am întors spre ea, Niki continua să scotocească. După micul dejun se hotărâse să citească toate articolele de ziar ale tatălui ei și-și petrecuse aproape întreaga dimineață cercetând sertarele și rafturile cu cărți din casă.

O vreme m-am ocupat tot de plantele mele din ghivece - aveam multe, înșirate pa tot pervazul. În spatele meu o auzeam pe Niki cotrobăind prin sertare. Apoi s-a calmat din nou, iar când m-am uitat după ea, privea absentă spre grădină.

— Cred că o să mă duc la carașii aurii.

— Carașii aurii? M-am mirat eu.

Fără să-mi răspundă, Niki a ieșit din cameră, iar peste câteva momente am văzut-o traversând cu pași mari gazonul.

Am șters geamul și am urmărit-o. Niki s-a oprit în colțul cel mai îndepărtat al grădinii, la bazinul mărginit de stânci.

Le-a aruncat peștilor mâncarea și apoi a rămas nemișcată, privind fix undeva în bazin. Îi vedeam chipul din profil. Părea foarte slabă și, în pofida hainelor ei la modă, încă avea un aer copilăros. O pală de vânt i-a răvășit părul și m-am întrebat de ce nu-și luase cu ea un pulover.

La întoarcere s-a oprit lângă tomate și, ignorând ploaia destul de deasă, a rămas să le contemple o vreme. Apoi s-a mai apropiat câțiva pași și, cu multă grijă, a început să îndrepte aracii. A ridicat câțiva care căzuseră de tot, apoi, aproape îngenunchind pe iarba udă, s-a apucat să aranjeze plasa pe care o pusesem deasupra solului ca să protejeze plantele de păsări.

— Iți mulțumesc, Niki, am întâmpinat-o eu la întoarcere. A fost cât se poate de drăguț din partea ta.

Mi-a mormăit ceva și s-a așezat pe canapea. Mi-am dat seama că devenise foarte stânjenită.

— M-am purtat foarte neglijent cu roșiile anul acesta, am continuat eu. Totuși, asta nu are prea mare importanță, din câte-mi închipui. Nu am ce să fac cu atâtea roșii. Anul trecut am dat o grămadă familiei Morrison.

— O, Doamne, familia Morrison! Ce mai fac bătrânii și dragii de Morrison?

— Niki, sunt niște oameni cât se poate de drăguți. Nu am înțeles niciodată de ce trebuie să-i desconsideri atât de tare.

Tu și cu Cathy ați fost odinioară cele mai bune prietene.

— A, da, Cathy! Ce mai face ea acum?

Bănuiesc că locuiește în continuare cu ai ei, nu?

— Ei bine, da. Lucrează la o bancă.

— Cât se poate de tipic.
— Mi se pare un lucru absolut rațional la vârsta ei. Iar Marilyn s-a măritat, știi?
— Da? Cu cine s-a măritat?
— Nu-mi amintesc cu ce se ocupă soțul ei. L-am întâlnit o dată. Părea un tânăr foarte plăcut.
— Mă aștept să fie vicar sau ceva asemănător.
— Uite ce este, Niki, nu văd de ce e nevoie să vorbești pe tonul ăsta! Familia Morrison a fost întotdeauna extrem de amabilă cu noi.
— Mă enervează stilul în care se poartă, a spus Niki, oftând nervoasă. Îmi provoacă silă. Ca și felul în care și-au crescut copiii.
— Dar nu i-ai mai văzut de ani și ani.
— I-am văzut prea des în vremea când mă întâlneam cu Cathy. Cu indivizii de genul lor nu există nici un fel de speranță.
Bănuiesc că ar trebui să-mi fie milă de Cathy.
— O învinovățești pentru că nu a plecat să trăiască la Londra, așa ca tine?

Trebuie să-ți spun, Niki, că asta nu prea ilustrează spiritul tolerant de care tu și prietenii tăi sunteți atât de mândri.

— O, nu contează câtuși de puțin! Oricum nu înțelegi despre ce-ți vorbesc eu acum.

Mi-a aruncat o privire și a oftat din nou.

— Nu contează câtuși de puțin, a repetat ea, uitându-se în altă parte.

Am continuat să o fixez preț de o clipă, în cele din urmă m-am întors la glastre și mi-am continuat treaba în liniște.

— Știi ceva, Niki? I-am zis după o vreme. Sunt foarte mulțumită că ai prieteni buni, cu care te simți bine. În definitiv, de acum trebuie să-ți trăiești viața ta proprie. Este un lucru absolut normal.

Fiică-mea nu mi-a răspuns. Când m-am uitat la ea, citea unul din ziarele descoperite în sertar.

— M-ar interesa să-ți cunosc prietenii, i-am mărturisit eu. Oricând ești bine-venită să-i aduci pe oricare dintre ei aici.

Niki a scuturat din cap ca să-și îndepărteze o şuviță rebelă și a continuat să citească. Însă, judecând după figură, acum era foarte concentrată.

M-am întors la plantele mele, căci știam prea bine să descifrez aceste semnale. Există o anumită manieră subtilă – și totuși plină de un calm ostentativ – pe care Niki o adoptă ori de câte ori mă arăt curioasă în legătură cu viața ei de la Londra. Este felul ei de a-mi comunica faptul că dacă insist, voi regreta. Prin urmare, imaginea mea despre viața ei prezentă se bizuie în cea mai mare parte pe speculații. În scrisorile ei, pe de altă parte – și Niki își aduce întotdeauna aminte când trebuie să răspundă la o scrisoare – pomenește de anumite lucruri la care sub nici un motiv nu ar face aluzie în conversații. Așa am aflat, de exemplu, că pe prietenul ei îl cheamă David și că studiază Științele Politice la unul dintre colegiile londoneze.

Și totuși dacă aș fi întrebat vreodată în timpul conversației cum se simte el cu sănătatea, știam că respectiva barieră ar fi coborât imediat, cu multă fermitate.

Această prețuire aproape agresivă a intimității îmi aduce prea bine aminte de sora ei. Căci cele două fiice ale mele aveau cu adevărat multe în comun, cu mult mai multe decât ar fi dorit să recunoască vreodată soțul meu. Din punctul lui de vedere reprezentau niște ființe perfect opuse. În plus, în privința lui Keiko ajunsese la convingerea că ar fi o persoană cu o fire dificilă și că puteam face extrem de puține pentru ea. De fapt, deși nu a afirmat-o niciodată direct, era de părere că moștenise personalitatea tatălui ei. Am făcut prea puțin ca să-l contrazic, convingerea lui constituind o explicație comodă: că Jiro era de vină și nu noi. Bineînțeles, soțul meu nu a cunoscut-o pe Keiko în primii ei ani. Dacă ar fi cunoscut-o, ar fi putut să-și dea seama și singur cât de asemănătoare au fost cele două fete în perioadele respective din primii lor ani de viață. Amândouă aveau un temperament nestăpânit, amândouă erau posesive, iar dacă se enervau, nu-și uitau supărarea repede, ca alți copii, ci rămâneau prost dispuse tot restul zilei. Și totuși una dintre ele a devenit o tânără fericită și încrezătoare în sine – am toate speranțele pentru viitorul lui Niki în vreme ce soră-sa, după ce căzuse într-o stare de deprimare tot mai profundă, își pusese capăt zilelor.

Mie nu-mi vine la fel de ușor ca soțului meu să dau vina pe Natură sau, altfel spus, pe Jiro. Acum toate astea țin totuși de trecut și nu folosește la nimic să revin asupra lor.

— Apropo, mamă, a zis Niki, tu erai azi-dimineață, nu-i așa?

— Azi-dimineață?

— Am auzit niște zgomote în zori. Chiar foarte devreme, pe la ora patru.

— Îmi pare rău că te-am deranjat. Da, eu am fost, am recunoscut, râzând. Cine ți-ai imaginat că ar putea să fie?

Râdeam mai departe, fără să mă pot opri pe moment. Niki se holba la mine, cu ziarul rămas deschis înaintea ei.

— Ei, îmi pare rău că te-am trezit, Niki, am zis eu într-un târziu, reușind în cele din urmă să mă stăpânesc.

— Nu face nimic. Oricum eram trează.

S-ar părea că de câteva zile nu prea mai reușesc să dorm bine.

— Și asta după toată tevatura pe care ai făcut-o cu camerele! Poate n-ar fi rău să mergi la un medic.

— Poate am să mă duc.

Niki s-a întors la ziarul ei. Am pus jos foarfecile cu care tăiasem plantele și m-am întors spre ea:

— Știi, e ciudat. În dimineața asta am avut din nou acel vis.

— Ce vis?

— Îți povesteam ieri despre el, dar presupun că nu erai atentă. Am visat-o din nou pe fetița aceea.

— Care fetiță?

— Cea pe care am văzut-o jucându-se zilele trecute în leagăn. Când am fost în sat și am băut cafea.

— Aha, aceea! A zis Niki, săltând din umeri, fără să-și ridice privirile.

— Ei bine, de fapt nu este câtuși de puțin vorba despre fetița aceea. Asta am înțeles-o de-abia azi-dimineață. Părea doar Hă fie fetița aceea, dar nu era.

Niki s-a uitat la mine. Apoi mi-a zis:

— Cred că vrei să spui că este ea. Keiko.

— Keiko? Am răs eu. Ce idee stranie!

De ce-ar fi Keiko? Nu, ntjare nimic de-a face cu Keiko.

Niki, derutată, continua să mă scruteze.

— Nu e decât o fetiță pe care am cunoscut-o odinioară, i-am zis. Acum foarte multă vreme.

— Ce fetiță?

— Nu ai de unde să o cunoști. Am întâlnit-o demult.

Niki a ridicat iarăși din umeri.

— În primul rând, îmi vine foarte greu să adorm. Cred că în noaptea asta nu am dormit mai mult de patru ore.

— Asta mi se pare neliniștitor, Niki.

Mai ales la vârsta ta. Ar trebui totuși să mergi la un medic. Dacă vrei, te poate consulta doctorul Ferguson.

Niki a făcut unul din gesturile ei de iritare și s-a întors la articolul lui taică-său. Am urmărit-o o clipă.

— De fapt azi-dimineață am înțeles cu totul altceva, am zis eu. Altceva în legătură cu visul.

Fiică-mea a părut să nu audă.

— Vezi tu, am insistat eu, fetița nu se află de fapt într-un leagăn. La început așa am avut impresia. Dar ea nu se află într-un leagăn.

Niki a mormăit ceva și și-a văzut de citit.

Partea a II-a Capitolul 7

Pe măsură ce vara devenea mai fierbinte, terenul viran din jurul blocului nostru se făcea tot mai dificil. Cea mai mare parte a pământului era uscată și crăpată, în vreme ce apa acumulată în timpul sezonului ploios rămânea în șanțurile și gropile mai adânci. Pământul reprezenta un teritoriu fertil pentru insecte și mai ales un paradis al țânțarilor. Locatarii apartamentelor se tot plângeau, ca de obicei, dar supărarea adunată de-a lungul anilor se transforma treptat în resemnare și cinism.

În vara aceea am traversat adesea terenul ca să ajung la casa lui Sachiko și era cu adevărat o călătorie nesuferită. Insectele mi se încurcau adesea în păr, iar de-a lungul crăpăturilor vedeam mereu râme și musculițe. Țin bine minte acele escapade, care – la fel ca neliniștile provocate de sarcină, la fel ca vizita lui Ogata-san – fac și astăzi din vara aceea o amintire de neșters, cu toate că în multe privințe era o vară la fel ca oricare alta. Mi-am petrecut multe clipe – așa cum avea să se întâmple și în următorii ani – privind în gol la priveliștea ce se dezvăluia de la ferestrele apartamentului

meu. În zilele mai senine reușeam să văd în depărtare, dincolo de copacii de pe malul opus al râului, conturul palid al munților pe fundalul norilor.

Nu era o imagine neplăcută, iar uneori îmi oferea sentimentul prețios că mă detașez de lungile după-amiezi serbede petrecute în apartamentul acela.

În afară de terenul viran, se mai profilau și alte subiecte care îi preocupau pe vecini în vara aceea. Gazetele erau pline de discuții despre sfârșitul ocupației, iar la Tokyo politicienii nu mai pridideau cu certurile între ei. La noi în apartamente problema era abordată destul de des, dar din conversații nu lipsea cinismul clasic care pigmenta discuțiile despre terenul viran. Cu mai multă înfiorare erau întâmpinate știrile despre uciderea copiilor, care stârneau tulburare în Nagasaki la vremea respectivă. Fuseseră descoperiți mai întâi un băiețel și apoi o fetiță, omorâți în bătaie. Când apăruse și a treia victimă, tot o fetiță, spânzurată într-un copac, printre mamele din vecinătate s-a stârnit panica. Bineînțeles, faptul că incidentele se petrecuseră de cealaltă parte a orașului nu reprezenta o consolare prea mare.

Copiii apăreau tot mai rar în jurul blocurilor, mai ales după lăsarea serii.

Nu sunt sigură în ce măsură aceste vești o îngrijorau la vremea aceea pe Sachiko. Desigur, se arăta mai puțin înclinată să o lase pe Mariko nepăzită, dar bănuiesc că asta avea de-a face cu alte evenimente din viața ei. Primise un răspuns de la unchiul său, care se declarase de acord să o primească înapoi la el în casă, și foarte curând am remarcat o schimbare în atitudinea lui Sachiko față de fetița ei: se arăta mai răbdătoare și mai destinsă.

Sachiko lăsa să se vadă ce ușurare reprezenta pentru ea scrisoarea unchiului său, iar la început am avut prea puține motive să mă îndoiesc că se va întoarce în casa lui. Și totuși după un timp am început să am bănuieli în legătură cu intențiile ei.

În primul rând, la câteva zile după ce Sachiko primise scrisoarea, am descoperit că încă nu-i spusese nimic lui Mariko.

Apoi, după câteva săptămâni, nu numai că Sachiko nu dădea semne de plecare.

Dar nici măcar nu-i trimisese unchiului ei vreun răspuns.

Dacă Sachiko nu ar fi fost atât de puțin dispusă să-mi vorbească despre menajul unchiului ei, mă îndoiesc că mi-ar fi dat prin mînt să cântăresc mai atent acest subiect. Dar lucrurile stînd astfel, am devenit mai curioasă și, în pofida reticenței lui Sachiko, am reușit să-mi fac o imagine. Se pare că unchiul nu-i era rudă de sînge, fiind înrudit cu soțul lui Sachiko, și nu-l cunoscuse înainte de a ajunge în casa lui, cu câteva luni în urmă. Era bogat și, de vreme ce casa lui era neobișnuit de mare – fiică-sa și o cameristă fiind singurele locatari exista suficient spațiu pentru Sachiko și copilul ei. Un lucru pe care Sachiko îl pomenise nu o dată era tocmai acesta: că părți mari din casă rămîneau pustii și tăcute.

Mă făcea foarte curioasă acea fiică a unchiului, care s-a dovedit a fi o femeie nemăritată, cam de vârsta lui Sachiko.

Sachiko nu obișnuia să povestească prea multe despre verișoara ei, dar îmi aduc aminte de o conversație pe care am avut-o cam în perioada aceea. Bănuiam că întârzierea răspunsului pe care Sachiko îl datora unchiului ei nu era străină de o oarecare tensiune existentă între ea și verișoară.

Probabil că în acea dimineață făcusem o tentativă de a deschide subiectul respectiv, căci așa s-a născut unul dintre rarele momente în care mi-a vorbit deschis despre perioada cât stătuse în casa unchiului ei.

Și țin minte atât de bine acea conversație. Era una din acele dimineți uscate și fără vânt de la mijlocul lui august, iar noi stăteam pe podul din vârful dealului, așteptând tramvaiul care să ne ducă în oraș. Nu reușesc să-mi amintesc încotro mergeam în acea zi sau unde o lăsasem pe Mariko – căci cu siguranță fetița nu ne însoțea. Sachiko admira priveliștea de pe pod, ținând o mână ridicată, ca să-și ferească fața de soare.

— Mă miră, Etsuko, mi-a zis ea, cum de-ai ajuns la o asemenea concluzie. Dimpotrivă, Yasuko și cu mine eram cele mai bune prietene și aștept cu mare nerăbdare revederea cu ea. Zău că nu pot să înțeleg cum de-ai ajuns la o asemenea concluzie, Etsuko.

— Îmi pare rău. Trebuie să fi înțeles greșit. Dintr-un motiv sau altul, am presupus că ai rețineri să te întorci acolo.

— Cătuși de puțin, Etsuko. E adevărat, când ne-am cunoscut noi, îmi doream cât mai multe schimbări. Dar o mamă nu poate fi condamnată pentru că judecă și cântărește orice posibilitate care se ivește pentru copilul ei. Greșesc? Pur și simplu s-a întâmplat că o vreme a părut să ni se deschidă o perspectivă interesantă. Dar după ce am cântărit-o mai profund, am respins-o. Cam asta-i tot, Etsuko. Nu mă mai interesează acele planuri care mi-au fost propuse. Sunt bucuroasă că totul a luat o întorsătură fericită și aștept cu nerăbdare întoarcerea în casa unchiului meu. Cât despre Yasuko-san, avem cea mai mare considerație una pentru cealaltă. Nu înțeleg ce anume te-a putut face să gândești altfel, Etsuko.

— Îmi cer scuze. Pur și simplu mi-am imaginat că te-am auzit spunând odată ceva despre o ceartă.

— O ceartă?

M-a scrutat o clipă, apoi pe figură i s-a așternut un zâmbet.

— Vai, acum înțeleg la ce te referi! A zis. Nu, Etsuko, aceea nu a fost o ceartă.

Nu a fost vorba decât de o ciondăneală lipsită de importanță. Ia să mă gândesc, despre ce a fost vorba? Îți dai seama, nici măcar nu-mi aduc aminte! Chiar era un fleac. A, da, așa-i, ne certam care dintre noi să pregătească cina. Da, exact. Vezi tu, Etsuko, obișnuiam să facem treaba asta pe rând. Menajera pregătea masa într-o seară, verișoara mea în următoarea, apoi venea rândul meu. Odată menajera s-a îmbolnăvit, iar Yasuko și cu mine am ținut fiecare morțiș să gătim. Acum nu trebuie să mă înțelegi greșit, Etsuko! În general ne înțelegeam minunat. Numai că atunci când stai tot timpul cu o singură persoană și nu mai vezi pe nimeni altcineva, la un moment dat ajungi să-ți pierzi simțul proporțiilor.

— Da, înțeleg. Îmi pare rău, este greșeala mea.

— Vezi tu, Etsuko, atunci când ai o menajeră care să facă toate mărunțișurile de care e nevoie, nu-ți vine să crezi cât de greu se scurge timpul. Yasuko și cu mine încercam să ne ocupăm timpul într-un fel oarecare, dar de fapt nu prea aveam altceva de făcut în afară de statul la discuții cât era ziua de lungă. Luni de-a rândul am stat împreună în casa aceea. Aproape că nu vedeam niciodată pe cineva din afară.

E de mirare că nu am ajuns cu adevărat la ceartă. O ceartă adevărată, vreau să spun.

— Da, sigur că este de mirare. E limpede că nu te-am înțeles cum se cuvine.

— Da, Etsuko, mi-e teamă că așa a fost. E o pură întâmplare că mi-am adus aminte de incident, pentru că s-a petrecut chiar înainte de plecarea noastră, iar de atunci nu am mai văzut-o pe verișoara mea. Dar ar fi absurd să o numim ceartă, a râs ea. În fond, presupun că și Yasuko se gândește la asta și se amuză și ea.

Poate chiar în aceeași dimineață am luat hotărârea ca, înainte de plecarea lui Sachiko, să facem împreună o excursie de o zi prin împrejurimi. Și, într-adevăr, curând, într-o după-amiază fierbinte, am însoțit-o pe Sachiko și pe fiica ei la Inasa.

Inasa este regiunea muntoasă de lângă Nagasaki, care domină portul, renumită pentru priveliștile ei minunate. Nu era foarte departe de cartierul unde locuiam noi – de fapt de la ferestrele apartamentului vedeam chiar Munții Inasa – dar în perioada aceea ieșirile de orice gen erau pentru mine o raritate, iar excursia la Inasa părea o expediție în toată regula.

Mi-aduc aminte că zilele întregi am așteptat momentul cu bucurie. Cred că este una dintre cele mai frumoase amintiri ale mele din acele vremuri.

Am traversat apa către Inasa cu bacul, la vremea amiezii. Zgomotele portului – bubuitul ciocanelor, tânguitul motoarelor, din când în când șuierul profund al sirenei unui vapor – ne-au urmărit până dincolo de apă, dar pe atunci la Nagasaki asemenea sunete nu erau considerate neplăcute. Erau percepute ca niște zgomote ale renașterii și încă mai aveau capacitatea de a-ți ridica întru câțva moralul.

După traversare briza a început să adie mai tare și zăpușeala aproape că a dispărut. Zgomotele portului, purtate de vânt, ajungeau la noi chiar și în curtea stației de teleferic, unde ne așezaserăm pe o bancă.

Eram cu atât mai recunoscătoare vântului, căci curtea era aproape în întregime scaldată în soare: era pur și simplu o suprafață goală, pavată cu beton, care – fiind populată în ziua aceea mai ales de copii cu mămicile lor – semăna cu terenul de joacă al unei școli. Pe una din laturi, dincolo de un șir de uși turnante, se vedea o platformă din lemn, unde se opreau cabinele telefericului. Câțeva clipe am rămas ca hipnotizate de imaginea telecabinelor care urcau și coborau. Una urca lin printre copaci, transformându-se încetul cu încetul într-un punct minuscul pe cer, în vreme ce tovarășa ei cobora, devenind din ce în ce mai mare, până ce se oprea cu o opintire în dreptul platformei. Dintr-o gheretă din apropierea ușilor turnante un bărbat mânuia

niște pârghii. Purta o șapcă pe cap și ori de câte ori o telecabină ajungea jos, în siguranță, se apleca pe fereastră și glumea cu copiii adunați să caște gura.

Cea dintâi întâlnire a noastră cu americanca s-a petrecut ca urmare a hotărârii de a lua telecabina până pe vârful muntelui. Sachiko și fiica ei se duseseră să cumpere biletele și câteva momente am rămas singură pe bancă. Atunci am remarcat o mică gheretă în fundul curții, unde se vindeau dulciuri și jucării. Gândindu-mă să iau ceva pentru Mariko, m-am ridicat și m-am îndreptat într-acolo. Înaintea mea erau doi copii care discutau aprins ce anume să cumpere. În timp ce-i așteptam să termine, am remarcat printre jucării un binoclu din plastic. Micuții continuau să sporovăiască, iar eu am aruncat o privire în urmă, peste curtea betonată. Sachiko și Mariko se aflau în continuare în apropierea ușilor turnante, iar Sachiko părea să converseze cu două femei.

— Pot să vă ajut cu ceva, doamnă?

Copiii plecaseră. La ghișeu se afla un bărbat tânăr, îmbrăcat într-o uniformă elegantă de vară.

— Pot să încerc binoclul?

— Desigur, doamnă. Nu-i decât o jucărie, dar altfel funcționează perfect.

Mi-am potrivit binoclul la ochi și am privit în direcția muntelui. Instrumentul era neașteptat de performant. L-am îndreptat spre curte și le-am văzut pe Sachiko și pe fiica ei. Sachiko purta un chimonou în culori deschise, legat cu o eșarfă elegantă – un costum rezervat pentru ocazii speciale, bănuiam eu – și făcea o figură foarte bună în mijlocul mulțimii. Discuta în continuare cu cele două femei, dintre care una arăta ca o străină.

— Iarăși avem o zi toridă, doamnă, mi s-a adresat tânărul în timp ce-i întindeam banii. Urcați cu telecabina?

— Așa avem de gând.

— Priveliștea este magnifică. În vârf se construiește un turn de televiziune. La anul cabina va urca până acolo, chiar pe vârful muntelui.

— Va fi minunat! O zi bună.

— Vă mulțumesc, doamnă.

Mi-am croit drum prin curtea exterioară, ținând binoclul în mână. Deși atunci nu înțelegeam engleza, am ghicit de la bun început că străina era americancă: înaltă, cu păr roșu, buclat, și cu ochelari cu rame alungite. I se adresa lui Sachiko cu voce tare, iar eu am remarcat cu surprindere ușurința cu care-i răspundea Sachiko în engleză. Cealaltă femeie era japoneză. Se vedea limpede că are trăsături mai durdulii și părea să aibă în jur de patruzeci de ani. Lângă ea se afla un băiețel bondoc, de vreo opt sau nouă anișori. Când am ajuns, m-am înclinat înaintea lor, le-am urat o zi frumoasă, apoi i-am dat binoclul lui Mariko.

— E doar o jucărie, i-am zis. Dar ai să constați cât de multe poți să vezi cu el!

Mariko a deschis ambalajul și a examinat binoclul cu o expresie serioasă. S-a uitat prin el mai întâi de jur împrejurul curții, apoi spre munte.

— Spune „Mulțumesc”, Mariko, a îndemnat-o Sachiko.

Mariko a continuat să se uite prin binoclu. Apoi l-a îndepărtat de la ochi și și-a trecut cordonul de plastic pe după gât.

— Îți mulțumesc, Etsuko-san, a pronunțat ea, oarecum în silă.

Americanca a gesticulat spre binoclu, a zis ceva în engleză și a început să râdă.

Binoclul îi atrăsese atenția și băiețelului bondoc, care până atunci admirase peisajul și cabina care cobora. A făcut câțiva pași în direcția lui Mariko, cu privirile ațintite spre binoclu.

— A fost un gest foarte frumos din partea ta, Etsuko, mi-a zis Sachiko.

— E doar un fleac. O simplă jucărie.

Cabina a sosit și am trecut prin ușile turnante, urcând pe platforma de scândură. Cele două femei și băiețelul bondoc erau singurii pasageri, în afară de noi. Bărbatul cu șapcă a ieșit din ghereta lui și ne-a introdus unul câte unul în cabină. Interiorul arăta auster și metalic. Feres tre mari și bănci de-a lungul a doi pereți. Telecabina a mai rămas pe platformă încă vreo câteva minute, iar băiețelul bondoc a început să se foiască nerăbdător.

Alături de mine, Mariko se uita pe fereastră, cățărata cu genunchii pe bancă. De pe partea noastră vedeam curtea și adunarea de mici gură-cască din fața porților.

Mariko părea să testeze puterea binoclului, ținându-l la ochi o clipă, pentru a-l îndepărta apoi din nou. La un moment dat s-a apropiat și băiețelul bondoc și s-a urcat pe bancă lângă ea, în genunchi. O vreme cei doi copii s-au ignorat reciproc.

După un timp băiatul a zis:

— Vreau să mă uit eu acum.

Și a întins mâna după binoclu. Mariko l-a măsurat cu o privire rece.

— Akira, nu se vorbește așa! L-a muștruluit maică-sa. Roag-o frumos pe domnișoara.

Băiatul și-a lăsat mâna în jos și și-a ațintit ochii asupra lui Mariko. Fetița i-a susținut privirea. Apoi micuțul s-a întors și s-a dus la altă fereastră.

Telecabina s-a pus în mișcare, iar copiii de la porțile turnante făceau cu mâna de zor. M-am prins instinctiv de bara din dreptul geamului, iar americanca a icnit nervos și a început să chicotească. Curtea se făcea din ce în ce mai mică și coasta muntelui defila pe sub noi. Urcam, legănându-ne ușor. O clipă am avut impresia că ramurile copacilor se vor lovi de ferestre, apoi dedesubt s-a deschis pe neașteptate un hău și ne-am trezit atârând pe cer. Sachiko a râs încet și a făcut semn spre ceva. Mariko se uita mai departe prin binoclul ei.

Telecabina și-a terminat urcușul, iar noi am ieșit din ea în șir indian, cu precauție, neîncrezători c-am fi ajuns pe teren sigur. Stația de sus nu avea o curte betonată și am coborât de pe scândurile de lemn într-o poieniță. În afara bărbatului în uniformă care ne-a ajutat să coborâm, nu se mai vedea nimeni în jur. În zare, printre pini, se aflau mai multe mese de lemn pentru picnic. Un gard metalic ne separa de un perete stâncos. După ce ne-am mai venit puțin în fire, ne-am apropiat și am aruncat o privire dincolo, spre prăpastie. Imediat lângă noi au apărut cele două femei și băiețelul.

— Simți că ți se taie respirația, nu? Mi s-a adresat japoneza. Îi arăt prietenei mele priveliștile cele mai interesante de la noi.

Se află pentru prima oară în Japonia.

— Înțeleg. Sper că se simte bine.

— Și eu sper. Din păcate, nu înțeleg engleza atât de bine. Prietena ta o vorbește mult mai bine decât mine.

— Da, vorbește foarte bine.

Ne-am uitat amândouă spre Sachiko.

Ea și americanca sporovăiau din nou în engleză.

— Ce bine e să primești o educație aleasă, mi-a zis femeia. Ei, sper să aveți o zi bună!

Am făcut schimb de plecaciuni, apoi femeia a gesticulat spre prietena ei din America, sugerându-i să pornească mai departe.

— Te rog, vreau să mă uit! A spus băiatul cel bondoc pe un ton supărat.

Întinsese din nou mâna. Mariko l-a măsurat cu privirea, la fel cum făcuse mai devreme în telecabină.

— Vreau să văd! A insistat băiețelul, și mai înfuriat.

— Akira, nu uita că trebuie să o rogi frumos pe tânăra domnișoară!

— Te rog! Vreau să văd.

Mariko a continuat să-l studieze încă o clipă, apoi și-a scos cureaua de plastic de după gât și i-a întins băiatului binoclul.

Puștiul l-a ridicat la ochi și a rămas mai multă vreme privind spre hău.

— Nu este bun de nimic, a spus el într-un târziu, întorcându-se spre maică-sa. Nu este nici pe departe așa de bun ca al meu.

Uită-te, mamă! Nici măcar nu poți să vezi ca lumea copacii ăia de acolo. Încearcă și tu.

l-a întins maică-sii instrumentiil. Mariko a vrut să-l apuce, dar băiatul l-a smuls și i l-a oferit din nou maică-sii.

— Uită-te și tu, mamă! Nu poți nici măcar să vezi copacii ăia din apropiere.

— Akira, acum dă-i binoclul înapoi domnișoarei.

— Nici nu se compară cu al meu.

— Uite ce este, Akira, nu-i frumos să zici așa ceva! Știi doar că nu oricine e la fel de norocos ca tine.

Mariko a pus imediat mâna pe binoclu și de data asta băiatul a lăsat-o să-l ia.

— Spune-i „Mulțumesc” domnișoarei, l-a îndemnat maică-sa.

Băiatul n-a zis nimic și a luat-o din loc. Maică-sa a început să râdă.

— Îți mulțumesc foarte mult, i-a spus ea lui Mariko. Ai fost foarte amabilă.

Apoi ne-a zâmbit pe rând, mie și lui Sachiko.

— Ce priveliște minunată, nu-i așa?

Sper să aveți o zi bună.

Poteca era acoperită cu ace de pin și urca în zigzag pe coasta muntelui. Mergeam în pas de voie, oprindu-ne adesea să ne odihnim. Mariko era liniștită și, spre surprinderea mea, nu dădea nici un semn de proastă purtare.

În schimb, în mod curios, se încăpățâna să nu meargă alături de mama ei și de mine. Acum rămânea în urmă, făcându-ne să aruncăm priviri îngrijorate peste umăr, acum ne depășea în fugă și o lua înainte.

Am reîntâlnit-o pe americană la o oră după ce coborâserăm din telecabină. Ea și însoțitoarea ei coborau pe potecă și, recunoscându-ne, ne-au salutat cu bucurie.

Băiatul cel bondoc, ce venea în urma lor, nu ne-a băgat în seamă. Trecând prin dreptul nostru, americanca i-a zis ceva lui Sachiko în engleză, iar când aceasta i-a răspuns, a izbucnit în râs din toată inima.

Dădea semne că ar fi vrut să mai stea de vorbă, dar japoneza și fiul ei nu s-au oprit.

Atunci a fluturat din mână înspre noi și și-a văzut și ea de drum.

Când am complimentat-o pe Sachiko pentru cât de bine vorbea engleza, a râs și nu a zis nimic. Întâlnirea, am remarcat eu, avusese un efect ciudat asupra ei. Devenise tăcută și mergea alături de mine, adâncită în gânduri. Apoi, după ce Mariko a trecut din nou în fiigă înaintea noastră, mi-a spus:

— Tatăl meu era un om foarte respectat, Etsuko. Foarte-foarte respectat. Dar legăturile lui cu străinătatea au fost la un pas să provoace retragerea cererii în căsătorie pe care o promisem.

A zâmbit vag, clătinând din cap.

— Ce ciudat, Etsuko! A adăugat. Acum toate astea mi se par dintr-o altă lume.

— Da, am zis eu. Lucrurile s-au schimbat atât de mult!

Poteca făcea o cotitură abruptă și apoi începea să urce din nou. Am ajuns dincolo de limita zonei unde creșteau copaci și ne-am trezit deodată sub uriașa cupolă a cerului. Mai sus, înaintea noastră, Mariko ne striga ceva și arăta cu degetul. Apoi s-a grăbit să pornească mai departe.

— Pe tatăl meu îl vedeam destul de rar. Era mai tot timpul în străinătate, în America și în Europa. Când eram tânără, visam că într-o bună zi voi ajunge în America și că acolo voi deveni actriță de film. Mama râdea de mine. Dar tata îmi spunea că dacă învăț engleza suficient de bine, voi reuși cu ușurință să intru în afaceri. Îmi plăcea să învăț engleza.

Mariko s-a oprit pe ceea ce părea a fi un platou. Ne-a strigat iarăși ceva.

— Mi-aduc aminte, a continuat Sachiko, cum odată tatăl meu mi-a adus o carte din America, o versiune în limba engleză din O colindă de Crăciun. Și așa am ajuns la un soi de ambiție, Etsuko. Doream să învăț engleza suficient de bine ca să pot citi cartea aceea. Din nefericire, nu am mai avut ocazia. Când m-am măritat, soțul meu mi-a interzis să continui să învăț engleza. De fapt m-a silit să arunc cartea.

— Mare păcat!

— Așa era soțul meu, Etsuko. Foarte sever și foarte naționalist. Nu a fost niciodată un om prea delicat. Dar provenea dintr-o familie extrem de distinsă, iar părinții mei au considerat că este o partidă foarte bună. Nu am

protestat când mi-a interzis să mai învăț engleza. În definitiv, oricum părea să nu mai aibă nici un rost.

Am ajuns lângă Mariko. Acolo, în vecinătatea potecii, era o porțiune pătrată de teren, mărginită de mai mulți bolovani uriași, dincolo de care începea prăpastia.

Trunchiul gros al unui arbore prăbușit fusese transformat într-o bancă, având partea de sus netezită și îndreptată. Sachiko și cu mine ne-am așezat, ca să ne tragem sufletul.

— Nu te apropia prea tare de margine, Mariko! A strigat Sachiko.

Fetița ajunsese la bolovani și scruta priveliștea prin binoclu.

Mă simțeam oarecum în nesiguranță stând atât de aproape de gura prăpastiei.

La mare distanță sub noi se vedea portul, piesă diformă, uitată în apă, a cine știe cărui mecanism. Dincolo, pe malul celălalt, se înălța șirul de dealuri care te purtau spre Nagasaki. Tărâmul de la poalele lor era plin de case și blocuri. În zare, în dreapta noastră, portul se deschidea la mare.

Am rămas acolo o vreme, recăpătându-ne puterile și bucurându-ne de adierea vântului.

— N-ai zice că s-a întâmplat vreodată ceva aici, nu? Totul pare atât de plin de viață! Dar toată zona asta de la picioarele noastre - am făcut semn cu mâna spre priveliștea din vale - toată zona asta a fost distrusă când a căzut bomba. Și acum uită-te la ea!

Sachiko a dat din cap, apoi s-a întors spre mine, zâmbind.

— Ce veselă ești astăzi, Etsuko!

— E nemaipomenit că am venit aici.

Astăzi am hotărât să fiu optimistă. Vreau să am un viitor fericit.

Doamna Fujiwara îmi aduce mereu aminte cât de important este să privesc mereu înainte. Și are dreptate. Dacă oamenii nu ar proceda astfel, atunci toate astea, am repetat, uitându-mă roată în jur, toate astea ar fi în continuare o mare de ruine.

Sachiko mi-a zâmbit din nou.

— Da, așa e cum spui tu, Etsuko. Ar fi o mare de ruine.

A continuat să se uite și ea câtva timp în vale.

— Apropo, Etsuko, a zis apoi, prietena ta, doamna Fujiwara. Presupun că și-a pierdut familia în război.

Am dat din cap că da.

— A avut cinci copii. Iar soțul ei era un om de vază în Nagasaki. Când a căzut bomba, au murit toți, cu excepția fiului ei mai mare. Trebuie să fi fost o lovitură cruntă pentru ea, dar a mers mai departe.

— Da, mi-am închipuit că s-a întâmplat ceva de felul ăsta. Și a avut întotdeauna patiseria aceea?

— Nu, bineînțeles că nu. Soțul ei era un om de vază. Asta s-a petrecut de-abia mai apoi, când a pierdut totul. Ori de câte ori o văd, îmi spun că trebuie să fiu așa ca ea, că trebuie să privesc mereu spre viitor. Pentru că pe ansamblu a pierdut mai mult decât mine. Și uită-te la mine acum! Sunt pe cale să am propria mea familie.

— Da. Câtă dreptate ai!

Vântul îi deranjase părul pieptănat cu grijă. Și-a trecut mâna prin şuvițe, apoi a respirat adânc.

— Câtă dreptate ai, Etsuko! N-ar mai trebui să ne uităm mereu înapoi, spre trecut. Războiul mi-a distrus multe lucruri, dar încă o am pe fiica mea. Așa cum spui tu, trebuie să privim mereu înainte.

— Știi, i-am mărturisit eu, de-abia în ultimele câteva zile m-am gândit cu toată seriozitatea cum va fi. Să ai un copil, vreau să spun. Nu-mi mai este nici pe jumătate la fel de frică. De acum înainte mă voi bucura de ceea ce urmează să se întâmple. De acum înainte voi fi optimistă.

— Așa și trebuie să fii, Etsuko. În definitiv, ai multe lucruri de care să te bucuri.

După cum vei descoperi curând, faptul că vei deveni mamă face cu adevărat ca viața să merite trăită. Ce dacă traiul e puțin plicticos în casa unchiului meu? Nu-mi doresc decât ceea ce e mai bine pentru fiica mea. Îi vom aduce pe cei mai buni profesori particulari și va recupera cât ai clipi materia cu care a rămas în urmă la școală. După cum spui tu, Etsuko, trebuie să privim mereu înainte.

— Sunt bucuroasă că și tu gândești astfel. Ar trebui de fapt să fim amândouă recunoscătoare. Chiar dacă am pierdut atâtea în război, ne-au mai rămas multe lucruri bune la care ne putem aștepta.

— Da, Etsuko. Avem atâtea lucruri de care ne mai putem bucura.

Mariko s-a apropiat și s-a oprit înaintea noastră. Probabil că auzise o parte din conversație, căci mi-a zis:

— Vom locui din nou cu Yasuko-san.

Ți-a spus mama?

— Da. Te bucuri că te întorci acolo, Mariko-san?

— Poate că așa vom putea păstra pisoii, mi-a răspuns fetița. Acasă la Yasuko-san e loc cât poțesteți.

— Asta mai rămâne de văzut, Mariko, a intervenit Sachiko.

Mariko i-a aruncat o privire maică-sii, apoi a murmurat:

— Dar lui Yasuko-san îi plac pisicile.

Și, oricum, Maru a fost pisica lui Yasukosan înainte să o luăm noi. Așa că și pisoii sunt tot ai ei.

— Da, Mariko, dar mai rămâne de văzut.

Mai rămâne de văzut ce are de zis tatăl lui Yasuko-san.

Fetița i-a aruncat o căutătură morocănoasă, apoi s-a întors din nou către mine.

— Poate că vom putea totuși să-i ținem, mi-a explicat ea cu o expresie serioasă.

Spre sfârșitul după-amiezii ne-am întors în poienița de lângă stația de telecabină.

Ne mai rămăseseră niște biscuiți și ceva ciocolată în pachețelele pe care le luaserăm cu noi și ne-am așezat la o măsuță, ca să luăm o gustare. La marginea poieniței o mână de oameni se adunaseră lângă gardul metalic, în așteptarea telecabinei care avea să-i ducă jos, la poalele muntelui.

Stăteam la masă de mai multă vreme, când o voce ne-a atras atenția. Americanca traversa poiana surâzătoare, cu pași mari. Fără cel mai mic semn de sfială, s-a așezat la noi la masă, ne-a zâmbit pe rând fiecareia, apoi i s-a adresat lui Sachiko în engleză. Din câte presupun, era bucuroasă că nu mai trebuia să comunice exclusiv prin gesturi. Privind în jur, am văzut-o în apropiere și pe japoneză îmbrăcându-și băiatul cu o jachetă. Ea părea mai puțin entuziastă de compania noastră, dar în cele din urmă s-a apropiat de masă, zâmbind. S-a așezat vizavi de mine, iar atunci când fiul ei a luat loc alături de ea, mi-am dat seama cât de tare semănau, având aceleași trăsături durdulii. Asemănarea cea mai evidentă era faptul că obrajii cărnoși le atârnav, amintind de fălcile unor buldogi. În tot acest răstimp americanca nu s-a întrerupt nici o clipă din conversația ei zgomotoasă cu Sachiko.

La apariția străinilor Mariko și-a deschis caietul și a început să deseneze. După ce îmi adresase câteva cuvinte de politețe, femeia cea durdulie s-a întors către fetiță.

— Te-ai distrat bine? A întrebat-o pe Mariko. E foarte frumos aici, la înălțime, nu-i așa?

Mariko și-a văzut de desenul ei, fără să-și ridice privirile. Dar asta n-a deranjat-o câtuși de puțin pe femeie.

— Ce desenezi acolo? Arată foarte frumos.

De această dată Mariko s-a oprit și i-a aruncat o căutătură rece.

— Foarte frumos. Putem să vedem și noi?

Femeia a întins mâna și a luat caietul.

— Vezi ce frumos, Akira? Nu-i așa că-i o domnișoară foarte inteligentă?

Băiatul s-a aplecat peste masă, ca să vadă mai bine. A cercetat desenul cu interes, dar n-a scos nici un cuvânt.

— Sunt cu adevărat foarte frumoase, a comentat femeia, răsfoind pagină după pagină. Le-ai făcut pe toate chiar astăzi?

Mariko a rămas tăcută o clipă, apoi a răspuns:

— Creioanele sunt noi. Le-am cumpărat azi-dimineață. E mai greu să desenezi cu creioane noi.

— Înțeleg. Da, creioanele noi sunt mai dure, nu? Și Akira desenează, nu-i așa, Akira?

— Desenatul e un fleac, a spus băiatul.

— Nu ți se par frumoase desenele acestea, Akira?

— Acela de acolo nu-mi place, a intervenit Mariko, arătând spre pagina deschisă.

Creioanele nu erau suficient de tocite. Cel de pe pagina următoare e mai bun.

— O, da! Acesta-i minunat!

— L-am făcut jos, în port, a explicat Mariko. Însă acolo era zgomotos și înăbușitor, așa că m-am grăbit.

— Dar e foarte bun. Îți place să desenezi?

— Da.

Sachiko și americanca se uitau acum și ele la caietul cu desene. Americanca a arătat desenul și a pronunțat tare de mai multe ori termenul japonez pentru „splendid”.

— Și aici ce este? A continuat femeia cu obraji durdulii. Un fluture! Trebuie să-ți fi venit foarte greu să-l desenezi atât de bine. Bănuiesc că n-a stat nemișcat prea multă vreme.

— Mi l-am amintit, i-a răspuns Mariko.

Văzusem unul și ceva mai devreme.

Femeia a dat din cap, apoi i s-a adresat lui Sachiko:

— Cât de inteligentă este fiica dumneavoastră! Cred că e un lucru demn de laudă atunci când un copil își folosește memoria și imaginația. Foarte mulți copii de vârsta ei nu fac altceva decât să copieze de prin cărți.

— Da, i-a răspuns Sachiko, cred că aveți dreptate.

Am fost destul de surprinsă de tonul ei distant, pentru că până atunci conversase cu americanca în maniera cea mai îndatoritoare. Băiețelul cel bondoc s-a aplecat și mai mult peste masă, punându-și degetul pe pagină.

— Vapoarele astea sunt prea mari, a zis el. Dacă ăsta-i un copac, atunci vapoarele ar trebui să fie cu mult mai mici.

Maică-sa a cântărit afirmația lui, apoi a zis:

— Da, poate că da. Dar desenul rămâne oricum minunat. Nu ești de aceeași părere, Akira?

— Vapoarele sunt cu mult prea mari, a repetat băiatul.

Femeia a izbucnit în râs și i s-a adresat lui Sachiko:

— Trebuie să-l scuzați pe Akira. Vedeți, el studiază desenul cu un distins profesor, prin urmare are mult mai mult discernământ față de lucrurile acestea decât majoritatea copiilor de vârsta lui. Fiica dumneavoastră are un profesor de desen?

— Nu, nu are.

Din nou tonul lui Sachiko devenise, neîndoielnic, rece. Dar femeia nu părea să remarce nimic.

— Nu-i deloc o idee rea, a continuat ea.

La început soțul meu a fost împotriva.

Era de părere că lui Akira îi sunt de ajuns meditațiile la matematică și la fizică. Dar eu consider că și desenul este important.

Un copil trebuie să-și dezvolte imaginația de la o vârstă cât mai fragedă. Toți profesorii de la școală sunt de acord cu mine.

Dar cel mai bine se descurcă la matematică. Consider că matematica este extrem de importantă, nu credeți?

— Da, într-adevăr, a consimțit Sachiko.

Sunt sigură că este cât se poate de utilă.

— Matematica ascute mintea copiilor.

Veți descoperi că toți copiii buni la matematică sunt buni la mai toate celelalte materii. Soțul meu și cu mine ne-am înțeles de la început să luăm un meditator la matematică. Și s-a dovedit că a meritat din toate punctele de vedere. Anul trecut Akira era mereu al treilea sau al patrulea la el în clasă, dar anul acesta a fost primul de la început și până la sfârșit.

— Matematica e ușoară, a hotărât băiatul. Știi tabla înmulțirii cu nouă?
A întrebat-o el pe Mariko.

Maică-sa a început iarăși să râdă:

— Cred că micuța domnișoară este și ea foarte inteligentă. În orice caz, desenele ei arată că promite mult.

— Matematica e ușoară, a repetat băiatul. Iar tabla înmulțirii cu nouă e chiar un fleac.

— Da, Akira știe acum toată tabla înmulțirii. Cei mai mulți copii de vârsta lui nu o știu decât până la înmulțirea cu trei sau cu patru. Akira, cât fac nouă ori cinci?

— Nouă ori cinci - patruzeci și cinci!

— Și nouă ori nouă?

— Nouă ori nouă - optzeci și unu!

Americanca a întrebat-o ceva pe Sachiko, iar când aceasta i-a făcut semn că da, a bătut din palme și a repetat din nou cuvântul „splendid”.

— Fiica dumneavoastră pare extrem de dotată, i-a spus femeia cu obraji durdulii, îi place la școală? Lui Akira îi place aproape orice materie. În afară de matematică și desen, se descurcă foarte bine și la geografie. Prietena mea a fost foarte surprinsă să descopere că Akira cunoaște numele tuturor orașelor mari din America. Nu-i așa, Suzie-san?

Femeia s-a întors spre prietena ei și a pronunțat mai multe cuvinte șovăielnice în engleză. Americanca a părut să nu înțeleagă nimic, dar a zâmbit aprobator în direcția băiatului.

— Dar matematica rămâne materia preferată a lui Akira. Nu-i așa, Akira?

— Matematica e ușoară!

— Și ce materie îi place cel mai mult domnișoarei? S-a interesat femeia, întorcându-se spre Mariko.

Mariko s-a gândit bine, apoi a răspuns:

— Și mie îmi place matematica.

— Și ție îți place matematica. Minunat!

— Atunci cât fac nouă ori șase? A întrebat-o supărat băiatul.

— Ce frumos e când copiii discută despre învățătură, nu? A intervenit maică-sa.

— Haide, cât fac nouă ori șase?

— Ce vrea să se facă Akira când va fi mare? Am intervenit.

— Akira, spune-i doamnei ce vrei să te faci.

— Director general la Mitsubishi Corporation!

— Firma tatălui său, a explicat maică-sa. Akira e de pe acum cât se poate de hotărât.

— Da, înțeleg, am răspuns eu, zâmbind. Minunat.

— Dar tatăl tău unde lucrează? A întrebat-o băiatul pe Mariko.

— Ei, Akira, nu fi așa de curios. Nu-i frumos, i-a recomandat maică-sa, apoi i-a vorbit din nou lui Sachiko: O mulțime de băieți de vârsta lui încă mai spun că vor să se facă polițiști sau pompieri. Dar Akira și-a dorit dintotdeauna să muncească la Mitsubishi.

— Tatăl tău unde lucrează? A insistat băiatul.

De această dată maică-sa, în loc să intervină, s-a uitat în direcția lui Mariko, ce aștepta.

— Este îngrijitor de animale la grădina zoologică, a răspuns Mariko.

Pentru o clipă s-a așternut tăcerea. În mod curios, răspunsul a părut să-l umilească pe băiat, care s-a rezemat de spătarul băncii cu o expresie morocănoasă.

Apoi maică-sa a îngânat, oarecum nesigură pe ea:

— Ce meserie interesantă! Și nouă ne plac foarte mult animalele.

Grădina zoologică a soțului se află în apropiere?

Înainte ca Sachiko să poată răspunde, Mariko a coborât cu zgomot de pe bancă.

Fără să scoată un cuvânt, s-a îndepărtat de noi, pornind spre un pâlț de copaci din apropiere. Am însoțit-o cu toții cu privirile.

— E copilul dumneavoastră cel mai mare? A întrebat-o femeia pe Sachiko.

— Nu am alții.

— Ah, înțeleg! De fapt nu-i deloc un lucru rău. În acest fel un copil poate să fie mai independent. Și, după părerea mea, poate să muncească și mai mult. La noi e o diferență de șase ani între el și cel mare, a explicat ea, punându-și mâna pe capul băiatului.

Americanca a scos o exclamație puternică și a bătut din palme. Mariko tocmai începuse să se cațăre hotărâtă pe ramurile unui copac. Femeia cea durdulie s-a răsucit și i-a aruncat fetiței priviri pline de îngrijorare.

— Fiica dumneavoastră e un adevărat băiețoi, a comentat ea.

Americanca a repetat cu veselie cuvântul „băiețoi”, bătând iarăși din palme.

— E oare în siguranță? A întrebat femeia cea durdulie. Nu cumva să cadă!

Sachiko a zâmbit și deodată a părut să se comporte cu mai multă căldură față de ea.

— Nu vi se pare normal ca un copil să se cațăre în copaci?

Femeia continua să privească, plină de neliniște.

— Sunteți convinsă că este în siguranță? Dacă se rupe o cracă? A zis ea.

Sachiko i-a răspuns, râzând:

— Sunt sigură că fiica mea știe ce face.

În orice caz, vă mulțumesc pentru grija dumneavoastră. Sunteți cât se poate de amabilă.

I-a adresat femeii o plecăciune elegantă.

Americanca i-a zis ceva lui Sachiko și au început să converseze din nou în engleză.

Femeia cu obraji durdulii a renunțat să se mai uite în direcția copacilor.

— Vă rog să nu considerați un gest necuviincios din partea mea, mi-a zis ea, punându-și mâna pe brațul meu, dar n-am putut să nu remarc. Este prima dumneavoastră sarcină?

— Da, am recunoscut eu, râzând. Îl așteptăm în toamnă.

— Splendid. Și soțul dumneavoastră lucrează și el tot într-o grădină zoologică?

— O, nu! Muncește la o firmă de electronice.

— Chiar așa?

Femeia a început să-mi dea niște sfaturi în legătură cu îngrijirea copiilor. Între timp am văzut peste umărul ei cum băiatul părăsea masa și se îndrepta spre copacul în care se urcase Mariko.

— Se pare că este o idee excelentă să lași copilul să asculte cât mai multă muzică bună, a continuat femeia. Sunt convinsă că are o foarte mare influență. Printre primele lucruri pe care le aude copilul trebuie să fie și sunetul muzicii de calitate.

— Da, și mie îmi place foarte mult muzica.

Băiatul stătea la baza copacului și privea în sus, spre Mariko, cu o expresie de uimire pe chip.

— Fiul nostru mai mare nu are ureche muzicală la fel de bună ca Akira, mi-a povestit femeia. Soțul meu susține că asta s-a întâmplat din cauză că nu a ascultat suficientă muzică bună pe când era bebeluș și tind să cred că are dreptate. În zilele acelea la radio se transmitea mai mult muzică militară. Sunt convinsă că nu i-a făcut prea bine.

Pe când femeia continua să-mi vorbească, l-am văzut pe băiat încercând să descopere pe trunchiul copacului un loc mai sigur unde să pună piciorul. Mariko venise și ea mai jos și, din câte se părea, îi dădea sfaturi. Alături de mine americanca râdea în gura mare, pronunțând din când în când câte un cuvânt în japoneză. În cele din urmă băiatul a reușit să se ridice deasupra pământului. Stătea cu un picior înfipt într-o scobitură și se ținea cu ambele mâini de o cracă. Deși nu se săltase decât câțiva centimetri, părea stăpânit de o mare tensiune. E greu de zis dacă gestul a fost comis dinadins sau nu, cert este că la coborâre Mariko a călcat cu toată greutatea peste degetele băiatului.

Acesta a tras un țipăt și s-a prăbușit greoi.

Speriată, mama lui s-a întors de îndată.

Sachiko și americanca, care nu văzuseră incidentul, și-au îndreptat și ele privirile spre micuțul prăbușit. Acesta zăcea pe o rână și urla. Maică-sa a luat-o la fugă spre el și, îngenunchind, a început să-i pipăie piciorul. Băiatul continua să urle.

De cealaltă parte a poienței pasagerii care așteptau telecabina se uitau spre noi.

După vreun minut băiatul s-a apropiat suspinând de masa noastră, sprijinit de maică-sa.

— Cățărutul în copaci este foarte primejdios, a comentat enervată femeia.

— N-a căzut de sus, am asigurat-o eu.

De fapt nici nu se urcase în copac.

— Putea să-și frângă vreun os. După mine, copiii n-ar trebui lăsați să se urce în copaci. E o mare prostie.

— M-a lovit cu piciorul, suspina băiatul. M-a lovit ca să mă arunce jos din copac. A încercat să măucidă.

— Te-a lovit cu piciorul? Fetița te-a lovit?

Am văzut-o pe Sachiko aruncându-i o privire fiicei sale, care ajunsese iarăși în vârful arborelui.

— A încercat să mă omoare.

— Fetița te-a lovit?

— Fiul dumneavoastră a alunecat, atâta tot, am întrerupt-o eu cu repeziciune. Am văzut tot ce s-a întâmplat. Practic, a căzut de la o distanță infimă.

— M-a lovit. A încercat să mă omoare.

Femeia s-a întors la rândul ei, uitându-se spre copac.

— A alunecat, atâta tot, am repetat eu.

— N-ar trebui să faci asemenea lucruri prostești, Akira, l-a certat femeia, supărată. E foarte periculos să te cațări în copaci.

— A încercat să măucidă.

— Nu trebuie să te urci în copaci.

Băiatul continua să suspine.

În orașele din Japonia proprietarii de restaurante, de ceainării și magazine par cu toții să-și dorească lăsarea cât mai grabnică a întunericului cu mult mai mult decât în Anglia. Cu destul timp înainte ca lumina zilei să pălească, în ferestre apar felinare și deasupra intrărilor se aprind neone cu numele firmelor. Nagasaki era deja scaldat în culorile nopții când am ajuns noi înapoi. Am plecat din Inasa în amurg și am mâncat în restaurantul magazinului universal Hamaya. După aceea, în dorința de a prelungi cât mai mult ziua respectivă, ne-am pomenit plimbându-ne pe străzi laterale, fără să ne grăbim deloc să ajungem la stația terminală a tramvaiului. În zilele acelea, din câte îmi aduc aminte, era moda ca tinerele cupluri să se țină de mână în public - un lucru pe care Jiro și cu mine nu l-am făcut niciodată - și în plimbarea noastră am văzut mulți tineri așa, căutând locuri de distracție. Cum se întâmplă adesea în serile de vară, cerul se colorase într-un purpuriu palid.

Pe tarabe se vindea pește, iar la acel moment al serii, când multe bărci de pescari se întorceau în port, vedeai adesea bărbați care-și croiau calea pe străzile aglomerate, purtând pe umeri coșuri grele, îndesate cu pește proaspăt. Pe una dintre aceste străzi laterale, pline de gunoaie și de oameni care se plimbau fără țintă, am întâlnit o tarabă cu kujibiki. De vreme ce nu am avut niciodată obiceiul să practic kujibiki, iar aici, în Anglia, nici nu există ceva echivalent - cu excepția tombolelor - aș fi putut foarte bine să uit de existența unui asemenea lucru în lipsa amintirii acelei serii.

Am rămas în spatele gloatei și am privit. O femeie ținea ridicat un băiat de vreo doi sau trei ani. Sus, pe platformă, un bărbat cu o batistă legată în jurul capului s-a aplecat cu vasul până când copilul a putut să-și vâre mâna înăuntru. Băiețelul a reușit să extragă un bilet, dar părea să nu știe ce are de făcut cu el. Îl ținea în mână, uitându-se în gol, la fețele amuzate din jur. Bărbatul cu batista s-a aplecat și mai mult și i-a aruncat copilului o remarcă

oarecare, provocând râsul curioșilor. În cele din urmă maică-sa l-a lăsat jos, i-a luat hârtiuța din mână și i-a întins-o bărbatului. Cu biletul respectiv se câștiga un ruj de buze, pe care femeia l-a acceptat râzând.

Mariko se ridicase pe vârfuri, încercând să distingă premiile expuse în spatele tarabei. Pe neașteptate, s-a întors spre Sachiko și i-a zis:

— Vreau să cumpăr un bilet.

— Sunt mai degrabă bani iroșiți, Mariko.

— Vreau să cumpăr un bilet, a insistat ea într-o manieră stranie și precipitată.

Vreau să încerc kujihiki.

— Poftim, Mariko-san, i-am zis eu, oferindu-i o monedă.

S-a întors spre mine, puțin surprinsă.

Apoi a luat moneda și a pornit hotărâtă, făcându-și loc cu coatele.

Multă lume își încerca norocul. O femeie a câștigat o acadea, un bărbat între două vârste o minge din cauciuc. Apoi a venit rândul lui Mariko.

— Haide, mica mea prințesă! A îndemnat-o omul, clătinând încet vasul. Închide ochii și concentrează-te asupra ursului uriaș de colo.

— Nu vreau ursul, i-a replicat Mariko.

Omul s-a strâmbat, iar curioșii au început să râdă.

— Nu vrei ursul ăla mare și îmblănit?

Foarte bine, foarte bine, micuța mea prințesă, atunci ce-ți dorești?

Mariko a arătat cu degetul spre partea din spate a dughenei:

— Coșul acela.

— Coșul?

Omul a ridicat din umeri.

— Foarte bine, prințesa mea, închide bine ochii și concentrează-te asupra coșului. Ești gata?

Mariko a câștigat cu biletul ei o glastră de flori. S-a întors în locul unde o așteptam și mi-a întins premiul.

— Nu-l vrei? Am întrebat-o. Doar tu l-ai câștigat.

— Eu doream coșul. De-acum pisoii au nevoie de un coș al lor.

— Ei, nu face nimic.

Mariko s-a întors spre maică-sa și i-a zis:

— Vreau să mai încerc o dată.

— S-a făcut târziu, a oftat Sachiko.

— Vreau să mai încerc. Numai o dată.

Și-a croit din nou drum până la platformă. Așteptând-o, Sachiko s-a întors spre mine și mi-a zis:

— E ciudat, dar aveam o cu totul altă impresie despre ea. Despre prietena ta, doamna Fujiwara, vreau să spun.

— Oh?

Sachiko și-a înălțat capul, încercând să distingă ceva peste mulțimea de curioși.

— Nu, Etsuko, a întărit ea, mi-e teamă că nu am văzut-o niciodată în felul în care o vezi tu. Prietena ta mi-a lăsat impresia unei femei pentru care în viața asta nu a mai rămas nimic.

- Dar nu-i adevărat! Am asigurat-o eu.
- Da? Și ce bucurie mai așteaptă, Etsuko? Pentru ce mai trăiește?
- Are localul ei. Nu-i cine știe ce, dar pentru ea înseamnă foarte mult.
- Localul ei?
- Și îl are pe fiul ei. Fiul ei face o carieră cât se poate de promițătoare. Sachiko a aruncat din nou o privire spre tarabă.
- Da, poate că ai dreptate, a acceptat ea cu un zâmbet obosit. I-a

rămas fiul.

De data aceasta Mariko a câștigat un creion și s-a întors la noi cu o față lungă.

Am dat să pornim, dar Mariko rămăsese cu privirile ațintite spre taraba kujibiki.

- Haide, a zis Sachiko. Etsuko-san trebuie să ajungă acasă.

- Vreau să încerc încă o dată. Doar o î singură dată!

Sachiko a oftat sâcâită, apoi s-a uitat la mine. Am ridicat din umeri și am zâmbit.

- Foarte bine, a acceptat Sachiko. Mai încearcă o dată.

Oamenii câștigau premii unul după altul.

O tânără a primit o trusă de farduri în aplauzele mulțimii satisfăcute de potriveală. Văzând-o pe Mariko apărând pentru a treia oară, bărbatul s-a strâmbat din nou în stilul lui amuzant.

- Ei, mica mea prințesă, te-ai întors!

Încă-ți mai dorești coșul? N-ai prefera ursul acela mare și îmblănit?

Mariko n-a zis nimic, așteptând ca vasul să coboare. Când și-a ales biletul, omul l-a cercetat atent, apoi s-a uitat în urma lui, unde erau expuse premiile. A studiat încă o dată biletul, apoi a dat în sfârșit din cap.

- Nu ai luat coșul. În schimb, ai câștigat un mare premiu!

S-au stârnit râsete și aplauze din toate părțile. Omul s-a dus în spatele tarabei și s-a întors cu ceea ce părea a fi o cutie mare de lemn.

— Mama ta poate să-și țină legumele în ea! A anunțat el, mai mult pentru mulțime decât pentru Mariko, ridicând o clipă premiul.

Alături de mine Sachiko a izbucnit în râs și a aplaudat și ea. S-a format un culoar prin care i s-a permis lui Mariko să treacă cu premiul ei.

Când am ieșit din mulțime, Sachiko încă mai râdea. A râs atât de mult, încât în ochi i-au apărut lacrimi mici. Și le-a șters și s-a uitat la cutie.

- Ce obiect straniu, a comentat ea, întinzându-mi-l.

Avea dimensiunile unei cutii pentru mandarine și era neașteptat de ușoară.

Lemnul era bine lustruit, dar nelăcuit, iar pe una din laturi se găseau două panouri glisante din plasă de sârmă.

— S-ar putea să se dovedească utilă, am zis eu, deschizând una din fante.

- Am câștigat un mare premiu, ne-a anunțat Mariko.

- Da, ai dat lovitura, i-a răspuns Sachiko.

— Odată am câștigat un chimonou, mi-a destăinuit Mariko. La Tokyo am câștigat odată un chimonou.

— Ei bine, ai câștigat din nou.
— Etsuko, vrei să-mi iei tu geanta, ca să pot căra obiectul acesta până acasă?
— Am câștigat un mare premiu, a repetat Mariko.
— Da, ai fost mare, a lăudat-o maică-sa, zâmbind.
Ne-am îndepărtat de taraba kujibiki.
Strada era presărată cu ziare și tot felul de alte gunoaie aruncate pe jos.
— PISOII ar putea să locuiască aici, nu-i așa? A spus Mariko. Am putea să punem înăuntru niște cârpe și să le facem o căsuță.
Sachiko s-a uitat neîncrezătoare la cutia din brațele ei.
— Nu sunt foarte convinsă că le va plăcea atât de mult.
— Ar fi o căsuță foarte potrivită pentru ei. Atunci când mergem la Yasuko-san, putem să-i ducem în adăpostul lor de-acolo.
Sachiko a zâmbit obosită.
— Putem, mamă, nu-i așa? Putem să-i ducem acolo, înăuntru.
— Da, cred că se poate, a consimțit Sachiko. Da, foarte bine. Îi vom transporta în cutie.
— Înseamnă că putem păstra pisoi?
— Da, putem păstra pisoi. Sunt sigură că tatăl lui Yasuko-san nu va avea nimic împotriva.
Mariko a luat-o puțin la fugă înaintea noastră, apoi ne-a așteptat s-o ajungem din urmă.
— Atunci nu mai trebuie să le găsim niște cămine noi?
— Nu, deocamdată nu. Ne mutăm acasă la Yasuko-san și păstrăm pisoi.
— Deci nu mai trebuie să le găsim stăpâni. Li putem păstra pe toți. Putem să-i ducem în cutie, nu-i așa, mamă?
— Da, a asigurat-o Sachiko.
Apoi și-a lăsat capul pe spate și a început iar să râdă.
Mă surprind adesea aducându-mi aminte de chipul lui Mariko așa cum l-am văzut în seara aceea în tramvai, în drum spre casă.
Se uita pe fereastră, cu fruntea lipită de sticlă. Avea o față băiețoasă, surprinsă în luminile multicolore ale orașului agitat de dincolo de geam. A rămas tăcută tot drumul, iar Sachiko și cu mine am conversat foarte puțin.
— Oare soțul tău se va supăra pe tine?
M-a întrebat ea la un moment dat.
— Se prea poate, i-am răspuns, zâmbind. Dar l-am prevenit de ieri că s-ar putea să întârzie.
— A fost o zi plăcută.
— Da. Lui Jiro nu-i rămâne decât să aștepte și să se enerveze. M-am bucurat foarte mult de ziua de astăzi.
— Ar trebui să mai ieșim în excursii, Etsuko.
— Da, ar trebui.
— Te rog să nu uiți să mă vizitezi după ce mă mut.
— Da, nu voi uita.

După aceea s-a așternut iarăși liniștea.

Dar ceva mai târziu, tocmai când tramvaiul încetinea ca să oprească într-o stație, am simțit-o pe Sachiko tresărind pe neașteptate. Se uita de-a lungul vagonului, spre locul unde două sau trei persoane se adunaseră în apropierea ușii. O femeie ce stătea în picioare o privea fix pe Mariko.

Avea în jur de treizeci de ani și o figură trasă, cu o expresie obosită. E foarte posibil să se fi uitat la Mariko cât se poate de nevinovat, iar dacă nu ar fi existat reacția lui Sachiko, mă îndoiesc c-aș fi bănuțit ceva. Între timp Mariko privea mai departe pe fereastră, fără să aibă habar de prezența femeii.

Remarcând că Sachiko o fixează, femeia s-a întors cu spatele și când tramvaiul s-a oprit, a coborât.

— O cunoșteați pe persoana aceea? Am întrebat-o eu calmă.

— Nu. Am confundat-o, mi-a răspuns Sachiko, râzând.

— Ai confundat-o cu altcineva?

— Doar pentru o clipă. De fapt nici măcar nu exista vreo asemănare. A râs iarăși, apoi s-a uitat afară, ca să vadă unde ajunseserăm.

Capitolul 8

Privind retrospectiv, înțeleg cât se poate de limpede de ce a rămas Ogata-san la noi atât de mult timp în vara aceea. Cunoscându-și bine fiul, i-a înțeles, probabil, strategia în privința articolului publicat în revistă de Shigeo Matsuda. Soțul meu aștepta pur și simplu ca Ogata-san să se întoarcă acasă, la Fukuoka, și întreaga afacere să fie dată uitării. Era de acord că un asemenea atac la adresa bunului nume al familiei trebuia contracarat ferm, că problema îl privea și pe el tot atât de mult ca și pe tatăl său și că îi va scrie fostului coleg de școală de îndată ce va avea vreme. Acum, cu perspectiva pe care ți-o oferă distanța în timp, îmi dau seama că era modul tipic în care Jiro prefera să evite orice confruntare penibilă. Dacă nu ar fi abordat într-o manieră aproape identică o altă criză peste niște ani, poate că nu aș fi plecat niciodată din Nagasaki.

Dar nu vreau să amintesc despre asta decât în treacăt, pentru că a venit vorba.

Am relatat ceva mai devreme unele detalii din seara în care cei doi colegi beți ai soțului meu au venit și au întrerupt partida de șah dintre Jiro și Ogata-san.

În seara respectivă, pregătindu-mă de culcare, am simțit un imbold puternic să-i vorbesc lui Jiro despre Shigeo Matsuda și întreaga problemă legată de el. Nu doream ca Jiro să scrie o astfel de scrisoare împotriva voinței lui și aveam sentimentul tot mai acut că trebuia neapărat să-i explice limpede tatălui său poziția sa. Dar s-a întâmplat ca în seara aceea să mă abțin – ca de obicei, de altfel. Pe de o parte soțul meu ar fi considerat că nu este treaba mea să fac comentarii pe subiectul respectiv. Apoi la ora aceea târzie Jiro era mereu obosit și orice încercare de a aborda un subiect avea darul să-l enerveze. Și, în orice caz, natura relației noastre nu permitea niciodată o discuție deschisă despre asemenea lucruri.

Toată ziua ce a urmat Ogata-san a rămas în casă, studiind la nesfârșit partida de șah care – după cum mi-a zis el – fusese întrerupta într-un moment

crucial cu o zi în urmă. Apoi, seara, cam la o oră sau două după ce terminaserăm cina, a scos din nou la iveală tabla de șah și a început să studieze încă o dată poziția pieselor.

La un moment dat și-a ridicat privirile și i s-a adresat soțului meu:

— Așa, Jiro. Prin urmare mâine este ziua cea mare.

Jiro și-a ridicat ochii din ziar și a zâmbit scurt.

— Nu are rost să facem caz de asta, a comentat el.

— Nici vorbă. Pentru tine este o zi mare.

Desigur, trebuie neapărat să te străduiești cât poți mai mult pentru firmă, dar, după părerea mea, acesta este un triumf în sine, indiferent de rezultatul de mâine.

Să ți se ofere prilejul să reprezinți firma la un asemenea nivel încă de la începutul carierei nu mi se pare ceva obișnuit nici măcar în zilele noastre.

Jiro a ridicat din umeri:

— Presupun că ai dreptate. Desigur, chiar dacă mâine va merge excepțional de bine, nu înseamnă neapărat că voi fi avansat. Dar cred că directorul trebuie să fie destul de mulțumit de eforturile depuse de mine anul acesta.

— În orice caz, sunt convins că are mare încredere în tine. Și cum crezi că se vor desfășura lucrurile mâine?

— Sper că toate vor merge strună. În stadiul acesta toate părțile implicate trebuie să coopereze. Mai degrabă e vorba de pregătirea adevăratelor negocieri de la toamnă. Acum nu e ceva chiar atât de deosebit.

— Ei, atunci nu ne rămâne decât să așteptăm și să vedem cum va ieși. Iar acum, Jiro, ce-ar fi să încheiem partida?

Durează de trei zile.

— A, da, partida. Desigur. Tată, înțelege că, indiferent cât de mult succes voi avea mâine, asta nu constituie o garanție că voi fi avansat.

— Desigur că nu, Jiro. Înțeleg și eu lucrurile astea. Și eu am parcurs o carieră din care nu a lipsit concurența. Știu prea bine cum este. Uneori sunt preferați alții, cu care nu ar merita să fii comparat sub nici un motiv. Dar nu trebuie să te lași abătut din calea ta de lucruri de acest fel.

Prin perseverență, în final vei triumfa. Și acum ce-ai zice să încheiem partida noastră?

Soțul meu a aruncat o privire spre tabla de șah, dar nu a făcut nici un gest care să-l apropie de ea.

— Din câte mi-amintesc, ești la un pas de victorie, a spus el.

— Păi, te afli într-o poziție dificilă, dar există o cale de scăpare. Numai să reușești să o descoperi. Ți-aduci aminte, Jiro, când te-am învățat jocul acesta, cum te avertizam mereu să nu scoți turnurile la bătaie prea devreme? Și acum faci aceeași greșală. Vezi?

— Turnurile, da. Cum spui tu.

— Și, întâmplător, Jiro, sunt de părere că nu-ți calculezi mutările în avans. Greșesc? Îți mai amintești cât m-am chinuit să te fac să gândești cu cel puțin trei mișcări în avans? Dar sunt de părere că nu ai procedat așa cum te-am învățat.

— Trei mișcări în avans? Ei, nu, nu am procedat așa. Nu pot pretinde că sunt un maestru, așa ca tine, tată. Oricum, putem considera că ai câștigat.

— Adevărul, Jiro, este că s-a văzut cât de colo încă de la începutul partidei că nu-ți gândești mutările. De câte ori ți-am spus? Un bun jucător de șah trebuie să gândească în avans cel puțin trei mutări – asta în cel mai rău caz.

— Da, probabil că așa este.

— De exemplu, de ce ai mutat calul aici? Jiro, poftim, nici măcar nu te uiți.

Poți să-ți mai aduci aminte de ce ai mutat aici?

Jiro a aruncat o privire în direcția tablei.

— Să fiu sincer, nu-mi aduc aminte, a recunoscut el. Probabil că la momentul respectiv aveam un motiv suficient de bun.

— Un motiv suficient de bun? Ce absurditate, Jiro! Primele câteva mutări au fost calculate dinainte. Mi-am dat seama, în momentul acela aveai o strategie. Dar de îndată ce ți-am dejucat intențiile, ai renunțat. Ai început să joci fără să gândești în perspectivă. Nu-ți amintești ce-ți spuneam pe vremuri? Șahul înseamnă menținerea unor strategii coerente. Înseamnă să nu renunți atunci când inamicul îți distruge un plan, ci să concepi imediat unul nou. O partidă nu este câștigată sau pierdută atunci când regele a fost prins în sfârșit într-un colț. Soarta unei partide este pecetluită atunci când un jucător renunță să mai elaboreze vreo strategie. Când soldații săi sunt risipiți cu toții, când nu mai au o cauză comună și se mișcă haotic, atunci e pierdută o partidă.

— Foarte bine, tată, recunosc. Am pierdut. Acum poate ar fi mai bine să uităm de partida asta.

Ogata-san mi-a aruncat o privire, apoi s-a întors iar la Jiro:

— Cum poți să spui așa ceva? Am studiat astăzi tabla de joc cât se poate de atent și am constatat că există cel puțin trei căi distincte prin care poți scăpa.

Soțul meu a lăsat ziarul jos și a zis:

— Lartă-mă dacă greșesc, dar cred că ai spus-o tu însuți: jucătorul care nu poate menține o strategie coerentă este inevitabil pierdut. Ei bine, după cum ai scos în evidență de atâtea ori, eu nu am gândit în avans mai mult de o singură mutare, prin urmare nu are nici un rost să mergem mai departe. Și acum te rog să mă ierți, dar aș vrea să termin de citit articolul.

— Cum așa, Jiro? Acesta-i pur și simplu defetism! Jocul este departe de a fi pierdut, tocmai ți-am zis. Acum ar trebui să-ți elaborezi apărarea, ca să supraviețuiești și să te lupți din nou cu mine. Jiro, ai avut mereu în tine o tendință spre defetism încă de când erai mic. Sperasem că am reușit să ți-o elimin, dar iată că, după atâta vreme, a ieșit din nou la iveală.

— Lartă-mă, dar nu-mi dau seama ce legătură are asta cu defetismul. În definitiv, nu-i decât un joc.

— S-ar putea să nu fie decât un joc.

Dar un tată ajunge să-și cunoască foarte bine fiul. Un tată poate să recunoască foarte bine aceste trăsături nedorite atunci când apar. Nu-i nici pe

departe o calitate de care să fiu mândru că o ai, Jiro. Ai renunțat de îndată ce prima ta strategie s-a prăbușit. Iar acum, când ai fost silit să te retragi în defensivă, te-ai supărat și nu mai vrei să continui partida. Ce să-ți spun! Tot așa te purtai și când aveai nouă ani.

— Tată, toate astea sunt niște prostii!

Am lucruri mai bune de făcut decât să stau toată ziua și să mă gândesc la șah.

Jiro vorbise destul de tare și pentru câteva momente Ogata-san a părut oarecum derutat.

— La tine poate că merge foarte bine, tată, a continuat soțul meu. Ai toată ziua la dispoziție ca să-ți gândești strategiile și schemele. Dar eu, personal, am lucruri mai bune de făcut cu timpul meu.

Acestea fiind zise, Jiro s-a concentrat asupra ziarului. Taică-său a rămas cu privirile ațintite asupra lui, cu mirarea zugrăvită pe chip. În cele din urmă Ogata-san a început să râdă.

— Haide, Jiro! A spus el. Țipăm unul la celălalt de parcă am fi două pescărese.

A râs din nou, continuând:

— Exact ca două pescărese.

Jiro nu i-a dat atenție.

— Haide, Jiro, haide să nu ne mai certăm. Dacă nu vrei să terminăm partida, nu face nimic.

Soțul meu continua să nu dea nici un semn c-ar fi auzit ceva. Ogata-san a râs iarăși, spunând:

— Foarte bine. E partida ta. Nu mai jucăm. Dar lasă-mă să-ți arăt cum ai fi putut scăpa de la ananghie. Există trei lucruri pe care ai fi putut să le faci. Primul este și cel mai simplu, iar eu nu aș fi avut cum să-ți replic. Uite, Jiro, uite aici! Uite, Jiro, vreau să-ți arăt ceva!

Jiro continua să-și ignore tatăl. Părea cu totul absorbit de lectura lui. A întors pagina și a mers mai departe cu cititul. Ogata-san a dat din cap ca pentru sine, chicotind.

— Exact așa făcea și când era copil, a comentat el. Când lucrurile nu-i ies cum ar vrea el, se bosumflă și nu-l mai scoți din ale lui.

S-a uitat spre locul unde stăteam eu și a zâmbit destul de ciudat. Apoi i s-a adresat din nou fiului lui:

— Jiro, uite ce e! Lasă-mă să-ți arăt cel puțin mișcarea asta. E cât se poate de simplă.

Pe neașteptate, soțul meu a aruncat ziarul pe podea și a făcut o mișcare în direcția tatălui său. În mod clar, intenția lui era să răstoarne tabla de șah și toate piesele de pe ea. Dar s-a mișcat cu stângăcie și, înainte să apuce s-o facă, a răsturnat cu piciorul ceainicul de lângă el.

Vasul s-a rostogolit pe o parte, capacul a căzut cu zgomot și ceaiul s-a vărsat cu iuțeală pe suprafața rogojinii. Nefiindu-i clar ce se întâmplase, Jiro s-a răsucit în loc și s-a uitat la băltoaca de lângă el.

Apoi s-a întors din nou și s-a holbat la tabla de șah. Imaginea pieselor rămase netulburate pe locurile lor a părut să-l înfurie și mai tare, căci preț de

o clipă am fost convinsă că va face o nouă încercare să le doboare. Dar în cele din urmă s-a ridicat în picioare, și-a înșfăcat ziarul și a părăsit încăperea fără să scoată un cuvânt.

M-am dus repede în locul unde se vărsase ceaiul. O parte din lichid începuse să fie absorbit de perna pe care șezuse Jiro.

Am îndepărtat-o și am început să o frec cu un colț al șorțului meu.

— Exact ca pe vremuri, a pronunțat Ogata-san cu un zâmbet pierit. Copiii devin adulți, dar nu se schimbă prea mult.

M-am dus în bucătărie și am găsit o cârpă. Când m-am întors, Ogata-san stătea tot în poziția în care îl lăsasem, cu același zâmbet pe chip. Se uita la băltoaca de pe tatami și părea profund adâncit în gânduri. Părea atât de vrăjit de acea pată de ceai, încât am ezitat o clipă înainte de a îngenunchea ca să o șterg.

— Nu trebuie să te necăjești din pricina asta, Etsuko, a zis el într-un târziu.

Nu este un lucru pe care să-l bagi în seamă.

— Nu, i-am răspuns, continuând să șterg.

— Ei, mă gândesc să mergem și noi la culcare. E bine să te culci devreme din când în când.

— Da.

— Nu trebuie să te superi pentru asta, Etsuko. Ai să vezi, până mâine Jiro va uita totul. Îmi aduc aminte foarte bine de izbucnirile lui. Ba aș putea spune chiar că mica scenă de mai înainte m-a făcut nostalgic. Îmi aduce aminte teribil de vremea când era copil. Da, e suficient ca să devii nostalgic.

Dar eu ștergeam în continuare.

— Uite ce este, Etsuko, nu-i un lucru pentru care să te superi.

Nu am mai avut nici un schimb de cuvinte cu soțul meu până a două zi, la micul dejun. A mâncat uitându-se din când în când la ziarul de dimineață, pe care i-l pusesem alături de farfurie. Nu a scos decât câteva vorbe și nu a comentat faptul că taică-său nu-și făcuse încă apariția.

Cât despre mine, am ascultat cu atenție dacă nu cumva venea vreun zgomot din camera lui Ogata-san, dar nu am auzit nimic.

— Sper să-ți meargă bine astăzi, am zis, rupând tăcerea.

Soțul meu a ridicat din umeri.

— Nu merită să ne agităm pentru atâta lucru, a zis el, ridicându-și privirile spre mine. Astăzi aș fi vrut să-mi pun cravata din mătase neagră, dar cred că ai făcut ceva cu ea. Aș prefera să nu-mi umbli prin cravate.

— Cea neagră, din mătase? E atârnată în dulap, împreună cu celelalte cravate ale tale.

— Dar acum nu era la locul ei. Aș prefera să nu mai umbli la ele tot timpul.

— Cea neagră trebuie să fie acolo, împreună cu celelalte, i-am răspuns eu. Am călcat-o alaltăieri, pentru că am știut că vei avea nevoie de ea astăzi, și sunt convinsă că am pus-o la loc. Ești sigur că nu era acolo?

A oftat sâcâit și s-a întors la ziarul lui.

— Nu contează, m-a asigurat el. E bună și asta.

A continuat să mănânce în liniște. Între timp Ogata-san tot nu dădea nici un semn și la un moment dat m-am ridicat și m-am dus să ascult la ușa lui. Neauzind nici un zgomot după mai multe secunde, eram pe cale să deschid. Dar soțul meu s-a întors spre mine și mi-a zis, trăgându-și ceașca în față:

— Ce faci acolo? Nu am toată dimineața la dispoziție, știi?

M-am așezat la loc, am strâns vasele pe care le folosise și i-am mai turnat niște ceai. L-a sorbit în grabă, uitându-se peste prima pagină a ziarului.

— E o zi importantă pentru noi, am zis. Sper că va merge bine.

— Nu e cazul să ne agităm atât, mi-a răspuns el, fără să-și ridice privirea.

Cu toate acestea, înainte să iasă din casă, Jiro s-a studiat cu atenție în oglinda din antreu, aranjându-și cravata și cercetându-și obrazul, ca să se asigure că se bărbierise cum se cuvine. După plecarea lui m-am dus din nou la ușa lui Ogata-san și am ascultat. Liniște totală.

— Tată? Am șoptit eu.

— A, Etsuko, am auzit vocea lui Ogatasan. Am știut eu că nu mă vei lăsa să lenevesc.

Oarecum liniștită, m-am dus în bucătărie să pregătesc o cană de ceai proaspăt, apoi am pus masa pentru Ogata-san. Când s-a așezat, a remarcat în trecut:

— Presupun că Jiro a plecat deja.

— O, da, a plecat de mult! Eram pe cale să arunc mâncarea ta, tată. M-am gândit că ești mult prea leneș ca să te mai scoli până la prânz.

— Vai, nu fi rea, Etsuko! Când vei ajunge la vârsta mea, îți va plăcea și ție să te odihnești din când în când. Și-apoi aici, la voi, mă simt ca în vacanță.

— Foarte bine. Atunci presupun că măcar de data asta, tata poate fi iertat pentru că a fost atât de leneș.

— Nu voi mai avea prilejul să lenevesc așa odată ce voi ajunge la Fukuoka, a zis el, punând mâna pe bețișoare. Cred că a sosit timpul să mă întorc cât de curând acasă, a oftat el.

— Să te întorci acasă? Dar nu-i nici o grabă, tată.

— Ba da, trebuie să o pornesc la drum nu peste multă vreme. Am o mulțime de treburi de care să mă ocup.

— Treburi? Ce fel de treburi?

— Ei bine, pentru început e nevoie să confecționez niște panouri noi pentru verandă. Și pe urmă stâncile artificiale. Nici măcar nu am început treaba. Pietrele au fost aduse de mai multe luni și zac încă în grădină, așteptându-mă.

A oftat și a început să mănânce, lamentându-se:

— Sunt convins că acasă nu voi mai avea ocazia să trândăvesc.

— Dar nu ai de ce să pleci așa de repede, tată! Stâncile tale pot să mai aștepte puțin.

— Ești foarte amabilă, Etsuko. Dar de acum nu mai am vreme. Știi, îi aștept din nou pe fiica mea și pe soțul ei la toamnă și vreau neapărat să

termin treaba înainte de sosirea lor. Acum un an și acum doi ani au venit să mă viziteze toamna. Bănuiesc că vor dori să vină din nou și anul acesta.

— Înțeleg.

— Da, sunt sigur că vor dori să mă viziteze din nou la toamnă. E vremea cea mai potrivită pentru soțul lui Kikuko. Iar Kakuko îmi spune în fiecare scrisoare cât de curioasă e să vadă casa mea cea nouă.

Ogata-san a dat din cap ca pentru sine, apoi a continuat să mănânce din castronul lui. L-am urmărit o vreme în tăcere, apoi i-am zis:

— Cât de credincioasă îți este fiica ta, Kikuko-san, tată! E o cale atât de lungă de la Osaka până la tine! Trebuie să-i fie foarte dor.

— Cred că simte nevoia să scape de socrul ei din când în când. Altfel nu-mi explic de ce ține morțiș să bată tot drumul ăsta.

— Ești nedrept, tată. Sunt sigură că-i este dor de tine. Mă văd silită să te părăsesc.

Ogata-san a început să râdă.

— Dar e adevărat, a zis apoi. Bătrânul Watanabe domnește asupra lor ca un vechi dictator militar. Ori de câte ori vin la mine, povestesc tot timpul cât de insuportabil a devenit. Personal, îl agreez pe bătrân, dar nu se poate tăgădui că n-ar fi un adevărat tiran. Presupun că le-ar plăcea și lor să aibă un loc cum este acesta, Etsuko, un apartament numai al lor. Nu-i rău ca tinerii căsătoriți să locuiască departe de părinți.

Din ce în ce mai multe cupluri procedează așa. Tinerii nu mai vor să fie veșnic conduși de bătrâni tiranici.

Ogata-san și-a amintit brusc de mâncarea din castronul său și s-a pornit să mănânce grăbit. După ce a terminat, s-a ridicat și s-a apropiat de fereastră. A rămas o clipă acolo, cu spatele la mine, admirând priveliștea. Apoi a mai deschis-o puțin, ca să pătrundă mai mult aer, și a respirat adânc.

— Ești mulțumit de noua ta casă, tată?

L-am întrebat.

— De casa mea? Da, sigur că da. Mai e însă nevoie de ceva muncă pe ici, pe colo, după cum spuneam. Dar e mult mai adunată. Casa de la Nagasaki era prea mare pentru un om singur și în vârstă.

Continua să se uite pe fereastră. În lumina crudă a dimineții nu puteam distinge din silueta lui decât un contur cețos.

— Dar era o casă frumoasă casa cea veche, i-am zis. Și acum mă opresc să o admir dacă am drum în partea aceea. De fapt am trecut pe lângă ea săptămâna trecută, când mă întorceam de la doamna Fujiwara.

Am crezut că nu mă auzise, pentru că a continuat să admire priveliștea în tăcere.

Dar după câteva secunde a zis:

— Și cum arăta casa cea veche?

— O, aproape neschimbată! Noii ei locatari au adoptat-o exact așa cum ai lăsat-o tu.

— Ce se întâmplă cu azaleele, Etsuko?

M-a întrebat, întorcându-se puțin spre mine. Mai existau azaleele din poartă?

Lumina mă împiedica să-i văd clar figura, dar, judecând după voce, am presupus că zâmbea.

— Azaleele?

— Ei, presupun că nu există nici un motiv pentru care să-ți amintești, mi-a răspuns el, întorcându-se spre fereastră și întinzându-și brațele. Le-am plantat în poartă chiar în ziua aceea. Ziua în care s-a luat hotărârea definitivă.

— Ziua în care s-a luat ce hotărâre definitivă?

— Că tu și cu Jiro vă veți căsători. Dar nu ți-am povestit niciodată despre azalee, prin urmare nu am nici o justificare să mă aștept să-ți aduci aminte de ele.

— Ai plantat niște azalee pentru mine?

Foarte fi"umos că te-ai gândit la așa ceva!

Dar nu, nu-mi aduc aminte să-mi fi vorbit vreodată de ele.

— Etsuko, dar tocmai tu mi le-ai cerut!

M-a asigurat el, întorcându-se iarăși către mine. De fapt chiar mi-ai ordonat să le plantez la poartă.

— Cum? Am râs eu. Cum adică ți-am ordonat?

— Da, exact așa, mi-ai ordonat. Ca și cum aș fi fost un grădinar angajat. Nu ți-aduci aminte? Tocmai când am crezut că totul fusese în sfârșit stabilit și că urma să devii nora mea, mi-ai spus că mai este un lucru. Că nu ai locui într-o casă fără azalee la poartă. Și că dacă nu plantez azalee chiar atunci, întregul aranjament cade.

Prin urmare, ce-mi rămânea de făcut?

I M-am dus și am plantat imediat azaleele.

I - Acum, că mi-ai povestit, am zis eu

I zâmbind, cred că mi-am adus și eu aminte ceva. Dar mi se pare absurd, tată. Eu nu te-am obligat niciodată să o faci.

— Ba da, Etsuko, așa a fost. Mi-ai spus I că nu ai locui într-o casă fără azalee la poartă.

S-a îndepărtat de fereastră și s-a așezat din nou vizavi de mine.

— Da, Etsuko, a continuat el. Ca și r cum aș fi fost un grădinar angajat.

Am râs amândoi și am început să torn ceaiul.

— Azaleele au fost mereu florile mele preferate, știi? I-am mărturisit eu.

— Da, așa mi-ai zis și atunci.

Am terminat să umplu ceștile și am rămas tăcuți câteva clipe, urmărind aburul care se înălța.

— Iar atunci eu nu aveam nici cea mai mică idee, am zis. Despre planurile lui Jiro, vreau să zic.

— Nu.

M-am aplecat și i-am pus o farfurie cu fursecuri lângă ceașcă. Ogata-san le-a privit cu un zâmbet. În cele din urmă a rupt tăcerea:

— Azaleele au făcut flori minunate. Dar până atunci, desigur, voi erați deja mutați.

Și nu este deloc rău ca tinerele perechi să locuiască de capul lor. Uită-te la Kikuko și la soțul ei. Ar fi încântați să aibă un loc numai al lor, dar bătrânul Watanabe nici nu vrea să audă. Ce mai tiran bătrân e și el!

— Dacă mă gândesc mai bine, erau azalee la poartă când am trecut pe acolo săptămâna trecută. Probabil că noii locatari au aceleași gusturi ca și mine. Azaleele sunt un element esențial pentru porți.

— Sunt bucuros că au rămas acolo.

Ogata-san a sorbit din ceașcă, apoi a oftat și mi-a zis, surâzând:

— Ce mai tiran e și bătrânul Watanabe!

Nu mult după ce am terminat micul dejun, Ogata-san mi-a propus să dăm o raită prin Nagasaki, „așa cum fac turiștii”.

După cum s-a exprimat el. Am fost imediat de acord și am luat un tramvai până în centru. Din câte mi-aduc aminte, am petrecut o vreme într-o galerie de artă, iar apoi, cu puțin înaintea prânzului, am mers să vizităm monumentul închinat păcii, construit în marele parc public, nu departe de centrul orașului.

Toată lumea știa de „Parcul Păcii” – nu am aflat niciodată dacă aceasta era denumirea lui oficială – și, într-adevăr, în pofida zgomotelor făcute de copii și de păsări, o atmosferă solemnă stăruia asupra vastei întinderi verzi. Podoabele obișnuite, cum sunt tufișurile și fântânile, erau reduse la minimum, rezultatul fiind o imagine austeră. Pajiștea netedă, cerul larg al verii și monumentul însuși – o statuie albă și masivă, ridicată în amintirea celor uciși de bomba atomică – dominau împrejurimile.

Statuia amintea de un zeu grec musculos, ce stă cu ambele brațe întinse. Cu cel drept arăta spre cerul de unde căzuse bomba, iar cu celălalt, întins spre stânga, personajul stăvilea, probabil, forțele răului. Își ținea ochii închiși, în rugăciune.

Am avut întotdeauna sentimentul că statuia era o prezență destul de stingheră și nu fusesem vreodată capabilă să o asociez cu ceea ce se petrecuse în ziua în care căzuse bomba și în zilele teribile care urmaseră. De la distanță figura respectivă era aproape comică, amintind de un agent de circulație. Pentru mine nu rămânea decât o statuie oarecare și, cu toate că majoritatea oamenilor din Nagasaki păreau să o aprecieze ca pe o luare de poziție, bănuiesc totuși că sentimentul general era foarte asemănător cu al meu.

Iar astăzi, dacă se întâmplă să-mi amintesc de statuia aceea mare și albă de la Nagasaki, în minte îmi vine în primul rând vizita mea în Parcul Păcii împreună cu Ogata-san din dimineața aceea și apoi întâmplarea cu cartea lui poștală.

— Pe o carte poștală nu mai arată la fel de impresionant, a zis Ogata-san, înălțând spre ochi vederea cu statuia, pe care tocmai o cumpărase.

În clipa aceea ne aflam cam la vreo cincizeci de metri de monument.

— Am tot vrut să trimit o carte poștală, mi-a explicat el. De acum e posibil să mă întorc foarte repede la Fukuoka, dar consider că merită totuși să o trimit.

Etsuko, nu ai cumva un stilou la tine?

Poate că ar fi mai bine să o expediez chiar acum, altfel s-ar putea să uit.

Am găsit un stilou în poșetă și ne-am așezat pe o bancă din apropiere. Curând am remarcat că rămăsese cu privirea în gol, fixând cartea poștală nescrisă, cu stiloul pregătit. O dată sau de două ori l-am surprins contemplând statuia, ca și cum ar fi fost în căutarea inspirației. Într-un târziu l-am întrebat:

— O trimiți unei prietene din Fukuoka?

— Ei, nu-i decât o cunoștință!

— Ai un aer foarte vinovat, i-am mărturisit. Mă întrebam cui oare îi scrii. Ogata-san m-a privit plin de mirare.

Apoi a izbucnit în hohote de râs.

— Vinovat? Ești convinsă?

— Da, foarte vinovat. Mă întreb ce faci când nu te observă nimeni.

Ogata-san continua să râdă în gura mare. Râdea atât de tare, că zgâlțâia banca.

Apoi s-a mai potolit puțin și mi-a zis:

— Foarte bine, Etsuko. M-ai prins. M-ai prins scriind pentru girlfriend a mea, a folosit el termenul englezesc. M-ai prins în flagrant delict, a recunoscut, începând din nou să râdă.

— Întotdeauna am bănuir că duci o viață fermecătoare la Fukuoka.

— Da, Etsuko, a chicotit el, o viață fermecătoare!

Apoi a respirat adânc și și-a concentrat din nou atenția asupra cărții lui poștale.

— Habar n-am ce să scriu. Poate că aș putea să o trimit pur și simplu așa, nescrisă. În definitiv, nu am vrut decât să-i arăt monumentul. Dar și așa poate să pară prea banal.

— Ei bine, tată, nu pot să-ți dau nici un sfat dacă nu-mi dezvălui cine este această misterioasă doamnă.

— Această misterioasă doamnă, Etsuko, ține un mic restaurant la Fukuoka. E foarte aproape de casa mea, prin urmare mă duc acolo la cină. Discut cu ea uneori. E o femeie foarte plăcută și i-am promis că-i voi trimite o vedere cu Monumentul Păcii.

Mi-e teamă că altceva nu am de mărturisit.

— Înțeleg, tată. Dar curiozitatea mea nu a fost încă potolită.

— E o bătrână doamnă cât se poate de plăcută, dar după o vreme devine obositoare. Dacă sunt singurul ei client, rămâne lângă mine și-mi vorbește tot timpul cât durează masa. Din nefericire, nu există în vecinătate multe alte locuri potrivite unde să pot mânca. Știi, Etsuko, dacă m-ai învăța să gătesc, după cum mi-ai promis, atunci n-aș mai fi silit să o suport.

— Ar fi lipsit de sens, i-am răspuns eu, râzând. N-ai să deprinzi niciodată acest meșteșug.

— Prostii! De fapt te temi să nu te întrec. E un gest cât se poate de egoist din partea ta, Etsuko. Acum hai să ne gândim, a zis el, uitându-se din nou la ilustrată. Ce-aș putea să-i transmit bătrânei doamne?

— Ți-o amintești pe doamna Fujiwara?

Acum are o patiserie. Lângă fosta ta casă.

— Da, am auzit și eu. Mare păcat!

Cineva de rangul ei a ajuns să facă negustorie într-o dugheană.

— Dar pe ea o amuză. Ii oferă prilejul să facă totuși ceva. De multe ori mă întrebă de tine.

— Mare păcat! A repetat el. Soțul ei a fost un bărbat distins. Am avut un respect deosebit pentru el. Iar acum ea ține o patiserie. Extraordinar! A hotărât el, clătinând din cap cu gravitate. Aș merge să-i prezint omagiile mele, dar cred că pentru ea ar fi destul de penibil. Din cauza situației în care a ajuns, vreau să spun.

— Tată, ea nu se rușinează că ține o dugheană. Dimpotrivă, e mândră. Spune că și-a dorit dintotdeauna să conducă o afacere, indiferent cât de neînsemnată.

Cred că ar fi încântată dacă i-ai face o vizită.

— Localul ei se află în Nakagawa, zici?

— Da, destul de aproape de vechea ta casă.

Ogata-san a părut să cântărească o vreme această informație. Apoi s-a întors spre mine și mi-a zis:

— Foarte bine atunci, Etsuko. Să mergem să-i facem o vizită.

A mâzgălit ceva în grabă pe ilustrată și mi-a înapoiat stiloul.

— Adică vrei să mergem chiar acum, tată?

Hotărârea lui bruscă mă luase prin surprindere.

— Da. De ce nu?

— Foarte bine. Cred că ne va oferi un prânz.

— Da, probabil. Dar nu aș vrea nicidecum să o fac pe buna doamnă să se simtă prost.

— Va fi încântată să ne ofere un prânz.

Ogata-san a dat din cap și a rămas tăcut câteva clipe. Apoi mi-a mărturisit cu oarecare prudență:

— Pentru tot că veni vorba, Etsuko.

Aveam de gând de o vreme să dau o raită prin Nakagawa. Vreau să-i fac o vizită unei anumite persoane de acolo.

— Da?

— Mă întreb dacă îl găsim acasă la ora asta.

— Cui anume vrei să-i faci vizita, tată?

— Lui Shigeo. Shigeo Matsuda. De mai multă vreme mă bate gândul să-i fac o vizită. Poate că mănâncă acasă la prânz și în acest caz am noroc și-l găesc. Aș prefera așa în loc să-l deranjez la el la școală.

Câteva minute Ogata-san a contemplat statuia, cu o expresie destul de mirată pe chip. Am păstrat tăcerea, uitându-mă la vederea pe care o tot suceam în mâini. Apoi, pe neașteptate, și-a lovit genunchii cu palmele și s-a ridicat.

— Prea bine, Etsuko! A zis el. Haide să pornim la drum. Mai întâi încercăm să dăm de Shigeo, apoi putem să-i facem o vizită și doamnei Fujiwara.

La ora amiezii ne-am suit în tramvaiul spre Nakagawa. Vagonul era sufocant de aglomerat, iar străzile din jur se umpluseră cu hoarde de funcționari ieșiți în pauza de prânz. Dar când ne-am îndepărtat de centrul orașului, numărul pasagerilor a mai scăzut, iar când tramvaiul a ajuns la capăt, în Nakagawa, nu mai rămăsese decât o mână de oameni.

După ce a coborât, Ogata-san a făcut o pauză, mângâindu-se pe bărbie. Greu de spus dacă savura clipa întoarcerii în cartierul lui sau pur și simplu încerca să-și aducă aminte drumul spre casa lui Shigeo Matsuda. Stăteam pe o platformă de beton, înconjurată de mai multe vagoane de tramvai goale. Deasupra capetelor noastre un labirint de sârme negre tăia văzduhul.

Soarele dogorea cu o putere considerabilă, făcând ca suprafețele vopsite să strălucească puternic.

— Ce zăpușeală, a remarcat Ogata-san, ștergându-și fruntea.

Apoi a pornit la drum, conducându-mă spre un șir de case care începea de cealaltă parte a depoului de tramvaie.

Cartierul nu se schimbese prea mult cu trecerea anilor. Pe măsură ce înaintam, ulițele înguste o coteau mereu, suind și coborând. Casele, multe dintre ele încă familiare pentru mine, se înălțau oriunde o permitea terenul în pantă. Unele stăteau cățărâte pe coaste, în poziții precare, altele înghesuite în cele mai neașteptate cotloane.

La balcoane atârnavu pături și rufe. Ne-am văzut de drum, trecând pe lângă locuințe grandioase, fără să ne apropiem de vechea casă a lui Ogata-san sau de cea în care stătusem odinioară împreună cu părinții mei. De fapt mi-a trecut prin minte că Ogata-san alesese poate dinadins un drum ocolit.

Mă îndoiesc că am mers mai mult de zece sau cincisprezece minute, dar am obosit teribil din pricina soarelui și a terenului accidentat. La un moment dat ne-am oprit la jumătatea unei poteci abrupte și Ogata-san m-a invitat la adăpostul unui copac umbros de pe marginea trotuarului.

Apoi mi-a arătat vizavi o casă veche și frumoasă, cu acoperișul coborând în pante largi, acoperite cu țigle, după modelul tradițional.

— Aici este casa lui Shigeo, mi-a zis el.

L-am cunoscut destul de bine pe tatăl său.

Din câte știu eu, maică-sa încă trăiește și locuiesc împreună.

Apoi Ogata-san a început să se mângâie pe bărbie, așa cum făcuse și când coborâse din tramvai. Am rămas așa, fără să spun nimic.

— E destul de probabil să nu fie acasă, a zis Ogata-san. Poate că-și petrece pauza de masă în cancelarie, alături de colegii săi.

Am continuat să aștept în liniște. Ogatasa a rămas lângă mine, cu privirea îndreptată spre casă. În cele din urmă a zis:

— Etsuko, ce distanță e de aici până la doamna Fujiwara? Ai idee?

— Nu e decât cale de câteva minute.

— Cred c-ar fi mai bine s-o pornești tu înainte și să ne întâlnim acolo. Mi se pare cea mai bună soluție.

— Perfect, dacă așa vrei tu.

— Se pare că de fapt a fost o hotărâre cât se poate de nesocotită din partea mea.

— Doar nu sunt invalidă, tată!

A râs scurt, apoi s-a uitat din nou în direcția casei.

— Consider că așa ar fi cel mai bine, a repetat el. Ia-o tu înainte.

— Perfect.

— Nu cred să dureze prea mult. De fapt, a aruncat el încă o privire în direcția casei, de fapt de ce nu aștepți până sun la poartă? Dacă vezi că am intrat, atunci îți poți continua drumul spre doamna Fujiwara. A fost cât se poate de nesocotit din partea mea să te aduc aici.

— E în regulă, tată. Acum ascultă-mă cu atenție, altfel nu vei nimeri niciodată localul. Îți amintești unde era cabinetul chirurgului?

Dar Ogata-san nu mă mai asculta. De cealaltă parte a drumului poarta de la intrare se deschisese și în prag apăruse un tânăr zvelt, cu ochelari. Era îmbrăcat în cămașă și vestă și ținea sub braț o servietă mică. Clipea des în lumina orbitoare. Apoi s-a aplecat asupra servietei și a început să cotrobăie prin ea. Shigeo Matsuda arăta mai zvelt și mai tânăr decât îmi aduceam eu aminte. Și doar îl întâlnisem de câteva ori până atunci.

Capitolul 9

Shigeo Matsuda și-a închis catarama servietei, apoi, aruncând o privire distrată în jur, a traversat agale. S-a uitat o clipă în direcția noastră, dar, nerecunoscându-ne, și-a văzut de drum.

Ogata-san l-a urmărit cum trece pe lângă noi. Apoi, după ce tânărul străbătuse câțiva metri în vale, l-a strigat:

— Ah, Shigeo!

Shigeo Matsuda s-a oprit în loc și s-a întors. S-a apropiat cu un aer mirat.

— Ce mai faci, Shigeo?

Tânărul ne-a măsurat prin ochelari, apoi a izbucnit vesel:

— Ia te uită, Ogata-san! E o surpriză la care nu mă așteptam!

S-a înclinat și a întins mâna.

— Ce surpriză nemaipomenită! Și Etsuko-san! Ce mai faci? Sunt bucuros să te revăd.

Am făcut schimb de plecaciuni și el ne-a strâns mâna amândurora. Apoi i s-a adresat lui Ogata-san:

— Aveați cumva de gând să-mi faceți o vizită? Din păcate, pauza mea de prânz aproape s-a terminat.

A aruncat o privire la ceas.

— Dar am putea să intrăm pentru câteva minute, a adăugat el.

— Nu, nu! S-a grăbit să-i răspundă Ogata-san. Nu vrem să întârzii la muncă.

S-a întâmplat să fim în trecere pe aici, iar eu mi-am adus aminte de tine. Tocmai îi arătam lui Etsuko casa ta.

— Vă rog! Mai am la dispoziție câteva minute. Lăsați-mă să vă ofer măcar o ceașcă de ceai. Astăzi e o zi înăbușitoare.

— Nu, nu, trebuie să te întorci la lucru!

Cei doi bărbați au rămas să se măsoare din priviri câteva clipe.

— Și cum mai merge, Shigeo? S-a interesat Ogata-san. Ce mai e nou pe la școală?

— A, ca întotdeauna! Știți cum este.

Și dumneata, Ogata-san, sper că te bucuri cum se cuvine de pensie. N-am avut habar că te afli la Nagasaki. În ultima vreme n-am mai luat legătura cu Jiro.

Apoi Shigeo s-a întors spre mine și mi-a zis:

— M-am tot gândit să-i scriu, însă de ajuns nu am ajuns să o fac.

I-am zâmbit și am rostit ceva banal și politicos. Apoi bărbații au început din nou să se măsoare din priviri.

— Arăți cât se poate de bine, Ogatasan, a zis Shigeo Matsuda. Te simți bine la Fukuoka?

— Da, este un oraș frumos. De fapt e orașul meu natal.

— Adevărat?

Și s-a așternut iar tăcerea.

— Nu vrem să te ținem din drum. Dacă te grăbești, este absolut de înțeles, a zis într-un târziu Ogata-san.

— Nu, nu! Mai am câteva minute la dispoziție. Ce păcat că nu ați trecut pe aici ceva mai devreme! Poate că dorești să-mi faci o vizită înainte de a pleca de la Nagasaki.

— Da, am să încerc. Dar am de făcut o mulțime de alte vizite.

— Da, înțeleg foarte bine.

— Și mama ta se simte bine?

— Da, e bine, mulțumesc.

A urmat o nouă pauză.

— Mă bucur că totul merge bine, a rupt Ogata-san tăcerea. Da, s-a întâmplat să fim în trecere pe aici și-i spuneam lui Etsuko-san că locuiești pe strada asta.

De fapt tocmai îmi aminteam cum veneai și te jucai cu Jiro când erai mic.

Shigeo Matsuda a început să râdă, comentând:

— Cum zboară timpul, nu?

— Da, la fel îi ziceam și eu lui Etsuko.

De fapt tocmai aveam de gând să-i povestesc o întâmplare curioasă. Mi-am amintit-o când am dat cu ochii de casa ta. Oântâmplare curioasă.

— Da?

— Da. Mi-am amintit-o când ți-am văzut casa, asta-i tot. Știi, acum vreo câteva zile am citit ceva. Un articol într-un jurnal.

Noua gazetă pedagogică, așa cred că se chema.

Tânărul a rămas o secundă tăcut, apoi și-a trecut greutatea de pe un picior pe celălalt și și-a pus servieta pe pavaj.

— Înțeleg, a spus el.

— Am fost destul de surprins când am dat peste el. Ca să fiu cinstit, am fost de-a dreptul uimit.

— Da, așa mi-am închipuit și eu că se va întâmpla.

— Mi se pare un fapt cu totul ieșit din comun, Shigeo. Cu totul ieșit din comun.

Shigeo Matsuda a respirat adânc și și-a ațintit privirile în pământ. A dat din cap, fără să zică nimic.

— Acum câteva zile am vrut să vin la tine și să stăm de vorbă, a continuat Ogata-san. Dar apoi mi-a ieșit din minte, bineînțeles. Shigeo, te rog să-mi spui cinstit, crezi măcar un singur cuvânt din ceea ce-ai scris? Explică-mi ce anume te-a împins să scrii asemenea lucruri. Explică-mi, Shigeo, și apoi pot să mă întorc acasă, la Fukuoka, cu sufletul liniștit. În momentul de față sunt cât se poate de consternat.

Shigeo Matsuda împingea cu vârful pantofului o pietricică. În cele din urmă a oftat, și-a ridicat ochii către Ogata-san și și-a potrivit ochelarii.

— Multe lucruri s-au schimbat în ultimii ani, a început el.

— Păi, sigur că s-au schimbat. Asta îmi dau și eu seama. Ce fel de răspuns este acesta, Shigeo?

— Lasă-mă să explic, Ogata-san.

A făcut o nouă pauză și a privit iar spre caldarâm. S-a scărpinat câteva secunde după ureche.

— Vezi dumneata, a zis apoi, trebuie să înțelegi. Multe lucruri s-au schimbat între timp. Și se schimbă în continuare.

Suntem într-o eră cu totul nouă față de vremurile acelea când. Când dumneata erai o personalitate influentă.

— Dar, Shigeo, ce-are a face una cu alta? Lucrurile se pot schimba, dar de ce ar fi nevoie de un asemenea articol? Am făcut eu oare vreodată un lucru care să te jignească?

— Nu. Niciodată. Sau cel puțin nu pe mine personal.

— Mi-am închipuit eu că nu. Ți mai aduci aminte de ziua când te-am prezentat directorului de la școala ta? Nu a trecut chiar așa de multă vreme de atunci, nu? Sau poate că și atunci o fi fost o altă eră?

— Ogata-san, i-a replicat Shigeo Matsuda cu vocea mai ridicată și cu o atitudine nouă, autoritară, Ogata-san, aș fi preferat să vii cu o oră mai devreme. Așa poate că aș fi avut răgazul să-ți explic mai amănunțit. Nu avem timp să discutăm acum întreaga chestiune. Dar permite-mi să-ți spun doar atât: da, am crezut tot ceea ce am scris în articolul acela și cred și acum.

Pe vremea dumatile copiilor din Japonia li s-au băgat în cap niște lucruri înfiorătoare. Au fost învățați minciuni dintre cele mai periculoase. Și lucrul cel mai rău dintre toate e că au fost învățați să nu vadă, să nu pună întrebări. De aceea a fost aruncată țara în cel mai teribil dezastru din întreaga ei istorie.

— Chiar dacă am pierdut războiul, l-a întrerupt Ogata-san, nu e un motiv să maimuțărăm felul de a fi al inamicului.

Am pierdut războiul pentru că nu am avut suficiente tunuri și tancuri, nu din cauză că oamenii noștri ar fi fost lași, nu pentru că societatea noastră ar fi fost superficială.

Nu ai nici cea mai mică idee, Shigeo, cât de aprig au muncit oamenii ca mine și ca doctorul Endo, pe care l-ai insultat în același stil în articolul tău.

Eram profund legați de patria noastră și am muncit din răsuputeri pentru ca adevăratele valori să fie păstrate și transmise mai departe.

— Nu mă îndoiesc. Nu mă îndoiesc că erați sinceri și munceați din greu. Nu am pus asta sub semnul întrebării nici măcar o clipă. Dar s-a întâmplat că energiile voastre au fost risipite într-o direcție greșită, într-o direcție rea. Voi nu ați avut de unde să o știți, dar mi-e teamă că e purul adevăr. Din fericire, toate astea țin acum de trecut.

— E nemaipomenit, Shigeo! Tu chiar crezi ceea ce spui? Cine te-a învățat să declari așa ceva?

— Ogata-san, fii sincer cu tine însuși, în adâncul inimii dumitale trebuie să știi și dumneata că tot ce afirm este adevărat.

Și, ca să fim cinstiți, nu ar trebui să fii blamat pentru că nu înțelegi adevăratele consecințe ale acțiunilor dumitale. Prea puțini oameni și-au dat seama la momentul respectiv încotro ne îndreptam și au fost aruncați în închisori pentru că au spus ceea ce gândeau. Dar acum sunt liberi și ei ne vor conduce spre un nou început.

— Un nou început? Ce prostii mai sunt și astea?

— Acum trebuie să-mi văd de drum.

Îmi pare rău că nu putem sta de vorbă mai pe larg.

— Ce înseamnă asta, Shigeo? Cum de poți rosti asemenea lucruri? Mi-este limpede că nu ai habar cât efort și devotament au pus în opera lor oameni ca doctorul Endo! Pe atunci nu erai decât un băiețel.

De unde să știi tu care era situația? De unde să știi tu ce am sacrificat și ce am realizat noi?

— Adevărul este că, întâmplător, cunosc anumite aspecte ale carierei dumitale. De exemplu, concedierea și apoi închiderea celor cinci profesori de la Nishizaka. În aprilie 1938, dacă nu mă înșel. Dar acum oamenii aceia sunt liberi și ne vor ajuta să pregătim un nou început. Iar acum vă rog să mă scuzați.

Shigeo și-a ridicat servieta și ne-a făcut pe rând câte o plecăciune.

— Complimentele mele lui Jiro, a adăugat el, apoi s-a răsucit pe călcâie și s-a îndepărtat.

Ogata-san l-a petrecut din priviri pe tânărul care cobora panta până ce a dispărut. A rămas în același loc mai multe secunde, fără să scoată vreun cuvânt. Apoi, când s-a întors către mine, i-am zărit licărul din priviri.

— Cât de siguri pe ei sunt tinerii! Mi-a zis el. Cred că tot așa am fost și eu pe vremuri. Foarte convins de părerile mele.

— Tată, poate că acum ar fi bine să mergem în vizită la doamna Fujiwara. Evreimea prânzului.

— Ei, desigur, Etsuko! E foarte urât din partea mea că te oblig să stai aici pe o asemenea căldură! Da, haide să mergem să o vizităm pe doamna cea bună.

Sunt foarte bucuroși de această revedere.

Am coborât dealul, apoi am traversat un pod de lemn peste un râu cu albia îngustă. Dedesubtul nostru copiii se jucau de-a lungul malului. Unii țineau în mână undițe. La un moment dat i-am zis lui Ogata-san:

— Ce mai prostii spunea!
— Cine? Te referi la Shigeo?
— Prostii răutăcioase. Nu cred că ar trebui să le dai nici cea mai mică atenție, tată.

Ogata-San a zâmbit, însă nu mi-a răspuns.

După cum se întâmpla mereu la ora respectivă, zona comercială a cartierului iera plină de lume. Pătrunzând în curtea patiseriei acoperită cu un umbrar, am constatat cu bucurie că erau multe mese ocupate de clienți. Doamna Fujiwara a traversat terasa de îndată ce ne-a văzut.

— Ia te uită! Ogata-san! A exclamat ea, recunoscându-l de la bun început. Ce minunat să te revăd. A trecut atâta amar de vreme, așa-i?

— Într-adevăr, a trecut mult amar de vreme, a spus Ogata-san, răspunzând la plecăriunea doamnei Fujiwara. Da, mult amar de vreme.

Am fost mirată de căldura cu care se salutau, căci, din câte știam eu, Ogata-san și doamna Fujiwara nu avuseseră niciodată relații prea strânse. Au avut un schimb aparent nesfârșit de plecăriuni, apoi doamna Fujiwara a pornit să ne aducă ceva de mâncare.

S-a întors repede cu două castroane aburinde, cerându-și scuze că nu are ceva mai de soi pentru noi. Ogata-san s-a înclinat în semn de prețuire și a început să mănânce.

— Am crezut că m-ai uitat de mult, doamnă Fujiwara, a remarcat el cu un zâmbet. Într-adevăr, a trecut atâta amar de vreme!

— Sunt încântată că ne întâlnim astfel, i-a replicat doamna Fujiwara, așezându-se pe marginea băncuței mele. Etsuko mi-a spus că locuiești la Fukuoka. Am vizitat Fukuoka în mai multe rânduri și mi s-a părut un oraș minunat. Nu?

— Da, într-adevăr. Fukuoka este orașul meu natal.

— Orașul natal? Dar ai locuit și ai muncit aici atâția ani, Ogata-san! Nu am fi îndreptățiți să te considerăm de-al nostru, din Nagasaki?

Ogata-san a surâs și și-a lăsat capul pe o parte.

— Omul poate să muncească și să contribuie cu activitatea lui într-un loc anume, dar la sfârșitul sfârșitului, a spus el, ridicând din umeri și zâmbind trist, la sfârșitul sfârșitului tot își dorește să se întoarcă în locurile unde a copilărit.

Doamna Fujiwara a dat din cap în semn de înțelegere. Apoi i-a zis:

— Ogata-san, tocmai mi-am adus aminte de zilele când erai director la școala lui Suichi. Se temea teribil de tine.

— Da, mi-aduc foarte bine aminte de Suichi al tău, i-a replicat Ogata-san, râzând.

Un băiețel cât se poate de inteligent. Cât se poate de inteligent.

— Chiar îți mai aduci aminte de el, Ogata-san?

— Sigur că-mi aduc aminte de Suichi.

Munca din greu. Un copil foarte bun.

— Da, era un copil foarte bun.

Ogata-san a arătat cu bețișoarele spre castron, spunând:

— Are un gust nemaipomenit.

— Nici vorbă. Îmi pare rău că nu vă pot oferi ceva mai de soi.

— Nu, este cu adevărat un deliciu.

— Ia să vedem, a continuat doamna Fujiwara. Exista pe atunci o învățătoare care se purta extrem de amabil cu Suichi.

Oare cum o chema? Suzuki, așa cred că-i zicea, domnișoara Suzuki. Ai idee ce s-a mai întâmplat cu ea, Ogata-san?

— Domnișoara Suzuki? A, da, îmi aduc aminte bine de ea! Dar, din păcate, nu am habar pe unde s-o mai afla acum.

— Se purta foarte frumos cu Suichi. Și mai era un alt profesor, pe nume Kuroda.

Un tânăr deosebit.

— Kuroda. A clătinat ușor din cap Ogata-san. A, da, Kuroda! Îmi amintesc și de el. Un profesor minunat.

— Da, un tânăr care lăsa o impresie deosebită. Soțul meu a fost de-a dreptul impresionat. Știi ce s-a ales de el?

— Kuroda.

Ogata-san clătina mai departe din cap, ca pentru sine. O rază de soare se așternuse peste figura lui, luminându-i puzderia de riduri din jurul ochilor.

— Kuroda. Ia să vedem. L-am întâlnit odată, din întâmplare. Să fi fost pe la începutul războiului. Presupun că a plecat pe front. De atunci nu am mai auzit nimic de el. Da, era un profesor excelent.

Despre foarte mulți dintre cei de atunci nu mai știu absolut nimic.

Cineva a strigat-o pe doamna Fujiwara și am urmărit-o traversând în grabă terasa spre masa clientului ei. A zăbovit acolo câteva clipe, făcând plecăciuni, apoi a luat niște vase de pe masă și a dispărut în bucătărie.

Ogata-san a rămas cu privirile ațintite spre ea, apoi a clătinat din cap.

— Ce păcat să o vezi ajunsă în starea asta! Mi-a zis el cu vocea coborâtă.

Nu i-am răspuns nimic, ci am continuat să mănânc. Apoi Ogata-san s-a aplecat peste masă și m-a întrebat:

— Etsuko, cum ziceai că-l cheamă pe fâul ei? Cel rămas în viață, vreau să zic.

— Kazuo, i-am șoptit eu.

A dat din cap și și-a îndreptat iar atenția spre castronul lui cu mâncare. Doamna Fujiwara s-a întors după câteva clipe.

— Cât de rău îmi pare că nu vă pot oferi ceva mai bun!

— Nici pomeneală! A asigurat-o Ogatasan. E o mâncare delicioasă. Și ce mai face Kazuo-san?

— Face bine. Este sănătos și-i place slujba lui.

— Excelent! Etsuko mi-a zis că lucrează la o fabrică de automobile.

— Da, și se descurcă foarte bine acolo, în plus, îl bate iarăși gândul să se căsătorească.

— Serios?

— Odată spunea că nu se va mai recăsători niciodată, dar acum a început să-și facă din nou planuri de viitor. Încă nu are pe nimeni anume în gând, dar cel puțin a început să-și facă planuri.

— Asta mi se pare o dovadă de înțelepciune, a asigurat-o Ogata-san. Păi, este încă un bărbat tânăr, nu?

— Desigur. Are întreaga viață înaintea lui.

— Bineînțeles. Are întreaga viață înaintea.

Trebuie să-i găsești o pereche tânără și drăguță, doamnă Fujiwara!

— Să nu crezi că nu am încercat, i-a replicat ea, râzând. Dar tinerele sunt cu totul altfel în zilele noastre. Mi se pare de-a dreptul uimitor cât de mult s-au schimbat lucrurile într-un răstimp atât de scurt.

— Într-adevăr, ai multă dreptate. Tinerele din zilele noastre sunt toate niște îndărătnice. Și nu discută decât despre mașini de spălat și rochii americane. Nici Etsuko nu face excepție.

— Nici vorbă de așa ceva, tată!

Doamna Fujiwara a râs iarăși, apoi a adăugat:

— Mi-aduc aminte că atunci când am auzit pentru prima oară de o mașină de spălat, nu mi-am imaginat cum și-ar putea dori cineva un asemenea obiect. Să arunci atâția bani când ai două mâini zdravene, cu care poți munci! Dar sunt convinsă că Etsuko nu va fi de acord cu mine.

Eram pe cale să-i dau un răspuns, dar Ogata-san mi-a luat-o înainte:

— Lasă-mă să-ți povestesc ce am auzit acum câteva zile. Din partea unui bărbat.

De fapt este vorba de un coleg de-al lui Jiro. Din câte se pare, la ultimele alegeri soția lui nu a fost de acord cu partidul pe care dorea el să-l aleagă. El a trebuit să o bată, dar soția lui tot nu s-a lăsat. Așa că până la urmă au votat pentru partide diferite. Ai fi putut să-ți imaginezi una ca asta pe vremuri? De neînchipuit!

Doamna Fujiwara a clătinat din cap.

— De o vreme toate s-au schimbat, a oftat ea. Dar din câte am auzit de la Etsuko, lui Jiro-san îi merge cât se poate de bine. Îmi închipui că ești mândru de el, Ogata-san.

— Da, s-ar zice că băiatul se descurcă foarte bine. De fapt chiar astăzi își reprezintă firma la o întâlnire foarte importantă. Din câte se pare, se gândesc să-l promoveze din nou.

— Minunat!

— Ultima oară a fost avansat acum un an. Îmi închipui că șefii au o părere excepțională despre el.

— Minunat! Probabil că ești foarte mândru de el.

— E muncitor și hotărât. Așa a fost de mic. Mi-aduc aminte că atunci când era copil și toți părinții nu știau cum să-și mai îndemne odraslele să studieze cu mai multă sârguință, eu eram nevoit să-i spun mereu să se joace mai mult, că nu-i face bine să trudească atât.

Doamna Fujiwara a zâmbit și a clătinat din cap:

— Da, și Kazuo este foarte muncitor.

De multe ori citește la dosarele lui până în miez de noapte. Îi tot spun să nu mai lucreze chiar așa de mult, dar nici nu vrea să audă.

— Nu, niciodată nu ascultă. Deși trebuie să recunosc că și eu eram cam tot așa. Atunci când crezi în ceea ce faci, nu-ți vine să irosești timpul. Soția

mea îmi repeta mereu să nu mă mai omor atât, dar nu am ținut cont de sfatul ei.

— Da, exact așa este și Kazuo. Însă dacă se căsătorește din nou, va trebui să se schimbe.

— Nu te baza pe asta, i-a replicat Ogatasan, râzând și așezând frumos bețigașele deasupra farfuriei sale. Ei, a fost o masă excepțională!

— Nici vorbă! Îmi pare rău că nu v-am putut oferi ceva mai deosebit. Vreți să vă mai aduc o porție?

— Aș fi încântat să o primesc dacă mai ai. De-o vreme-ncoace trebuie să profit atunci când am la dispoziție o mâncare atât de bună, mă-nțelegi.

— Atât de bună! Nici vorbă! A zis din nou doamna Fujiwara, ridicându-se în picioare.

Nu mult după ce am ajuns acasă, s-a întors și Jiro – cam cu o oră mai devreme decât de obicei. L-a salutat vesel pe taică-său – uitând, din câte se pare, de criza lui din seara trecută – și apoi a dispărut în baie. S-a întors ceva mai târziu, îmbrăcat într-un chimonou și fredonând încet o melodie. S-a așezat pe o pernă și a început să-și șteargă părul cu un prosop.

— Ei, cum a mers? S-a interesat Ogata-san.

— Ce anume? A, întâlnirea aceea, vrei să spui? Nu a ieșit rău. Nu a ieșit rău deloc.

Eram pe punctul de a pleca spre bucătărie, dar m-am oprit în ușă, așteptând să aud ce mai avea de zis Jiro. Iar tatăl lui a continuat să-l privească. Dar Jiro și-a șters părul câteva clipe, fără să se uite spre vreunul dintre noi.

— De fapt, a reluat el în cele din urmă, cred că m-am descurcat foarte bine. L-am convins pe reprezentantul lor să semneze o înțelegere. Nu chiar un contract, dar practic are aceeași valoare. Șeful meu a fost destul de surprins. În mod obișnuit nu-și asumă asemenea obligații. Mi-a zis să-mi iau liber restul zilei.

— Ei, iată niște vești minunate! A spus Ogata-san, apoi a început să râdă.

S-a uitat spre mine, apoi din nou spre fiul său.

— Niște vești minunate!

— Felicitări, i-am zis soțului meu, zâmbind. Mă bucur foarte mult.

Jiro și-a ridicat privirile, de parcă atunci m-ar fi văzut pentru prima oară.

— Ce-ai rămas așa acolo? M-a întrebat. Nu m-ar deranja să primesc niște ceai, știi?

A lăsat prosopul jos și a început să se pieptene.

În seara aceea am pregătit o masă mai deosebită, ca să sărbătorim succesul lui Jiro. Nici în timpul cinei, nici în restul serii Ogata-san nu a adus vorba despre întâlnirea lui cu Shigeo Matsuda. Iar tocmai când începeam să mâncăm, a pronunțat cât se poate de brusc:

— Ei bine, Jiro, mâine vă voi părăsi.

Jiro și-a ridicat privirile și a spus:

— Ne părăsești? Vai, ce păcat! Oricum, sper că te-ai simțit bine aici.

— Da, m-am odihnit foarte bine. De fapt am rămas la voi ceva mai mult decât plănuisem.

— A fost o plăcere pentru noi, tată, l-a asigurat Jiro. Nu-i nevoie să te grăbești, te asigur.

— Îți mulțumesc, dar trebuie să mă întorc la mine acasă. Sunt câteva lucruri de care trebuie să mă ocup.

— Te rog să vii să ne vizitezi oricând îți vine la îndemână.

— Tată, am intervenit eu, trebuie să vii să vezi copilul când se va naște.

— Poate că la Anul Nou, mi-a răspuns Ogata-san, zâmbind. Poate atunci. Dar mai devreme n-am să te deranjez, Etsuko.

Vei avea destule pe cap. Nu trebuie să te mai îngrijești și de mine.

— Ce păcat că m-ai prins într-o perioadă în care am fost așa de ocupat! A spus soțul meu. Data viitoare poate că nu voi fi la fel de aglomerat și vom putea să stăm de vorbă mai multă vreme.

— Nu-ți face griji, Jiro. Nimic nu mi-a făcut mai multă plăcere decât să văd devotamentul tău față de muncă.

— Acum afacerea a reușit, în sfârșit, a spus Jiro. Voi avea ceva mai mult timp.

Păcat că trebuie să pleci! Tocmai mă gândeam să-mi iau și eu câteva zile libere.

Dar asta este situația. Nu avem ce-i face.

— Tată, am intervenit eu, întrerupându-l, dacă Jiro își ia câteva zile libere, nu poți să mai stai încă o săptămână?

Soțul meu s-a oprit din mestecat, fără să-și ridice privirile.

— E o propunere tentantă, dar consider că a sosit vremea să mă întorc la mine acasă.

Jiro a început din nou să mănânce, îngânând:

— Ce păcat.

— Da, trebuie neapărat să închei lucrările la verandă înainte de sosirea lui Kikuko și a soțului ei. Sunt sigur că vor dori să vină la toamnă.

Jiro nu i-a răspuns și o vreme am mâncat în tăcere. Apoi Ogata-san a zis, râzând puțin straniu:

— Apoi, nu pot să stau aici și să mă gândesc toată ziua la șah.

Jiro a dat din cap, fără să spună nimic.

Ogata-san a surâs din nou, apoi ne-am continuat o vreme cina în liniște.

— Bei sake în ultima vreme, tată? A întrebat Jiro într-un târziu.

— Sake? Iau uneori câte o înghițitură.

Destul de rar.

— De vreme ce aceasta este ultima ta seară cu noi, poate că n-ar strica un strop de sake.

Ogata-san a părut să cântărească ideea.

Apoi a zis, zâmbind:

— Nu e nevoie să facem atâta caz pentru un om bătrân ca mine. Dar voi bea o ceașcă împreună cu voi în cinstea viitorului tău strălucit.

Jiro mi-a făcut un semn. M-am dus la dulap și am adus o sticlă și două cești.

— Întotdeauna am știut că vei ajunge departe, a spus Ogata-san. De când te știu, ai promis mult.

— Ceea ce s-a petrecut astăzi nu-mi garantează că voi fi avansat. Dar presupun că eforturile mele de acum nu vor fi zadarnice.

— Nu, așa va fi! A întărit Ogata-san.

Sunt convins că nu vor fi zadarnice.

Au urmărit amândoi în tăcere cum turnam băutura. Apoi Ogata-san și-a lăsat bețișoarele jos și a ridicat ceașca.

— Pentru viitorul tău, Jiro, a spus el.

Soțul meu și-a ridicat și el ceașca, încă mestecând mâncarea.

— Și pentru al tău, tată, a răspuns el.

Memoria nu-i un lucru pe care să te poți bizui, din câte am văzut eu.

Adesea este puternic influențată de circumstanțele în care îți reamintești și asta e valabil și pentru amintirile mele adunate aici.

De exemplu, mă simt tentată să mă conving că în după-amiaza aceea am avut o premoniție, că imaginea neplăcută care a pătruns în gândurile mele în ziua respectivă a fost ceva absolut diferit – mult mai intens și mai viu – față de numeroasele visuri cu ochii deschiși care se strecoară în imaginația omului în orele lungi și pustii.

Se prea poate să nu fi fost vorba de un lucru atât de evident. Tragedia micuței găsite atârând de un copac provocase un adevărat șoc în sânul comunității – unul cu mult mai mare decât crimele comise de curând în rândurile copiilor – iar eu nu eram în mod cert unica tulburată de asemenea imagini. Era sfârșitul după-amiezii, la o zi sau două după excursia la Inasa. Eu mă luasem cu niște treburi prin casă și chiar atunci, din întâmplare, m-am uitat pe fereastră. Terenul viran de lângă bloc probabil că se nivelase mult de când văzusem prima oară mașina aceea americană mare, care acum îl traversa fără vreo dificultate deosebită. A continuat să se apropie, apoi s-a hurducat peste suprafața acoperită cu beton de sub fereastra mea. Strălucirea de pe parbriz m-a împiedicat să văd limpede, dar am avut senzația clară că șoferul nu era singur. Mașina și-a continuat drumul până dincolo de colțul blocului, ieșind din raza mea vizuală.

Bănuiesc că întâmplarea a avut loc tocmai atunci, în clipa în care mă uitam spre casă, într-o stare de spirit oarecum confuză.

Aparent fără să o fi provocat, imaginea aceea înfiorătoare mi s-a strecurat în gând și m-am îndepărtat de la fereastră cu un sentiment de tulburare. M-am întors la munca mea, încercând să-mi alung imaginea din minte, dar au trecut mai multe minute înainte să reușesc să mă gândesc la reparația acelei mașini mari și albe.

Cam peste o oră am zărit silueta traversând terenul viran, în direcția casei.

Mi-am dus palma streășină la ochi ca să văd mai limpede. Era o femeie uscățivă, care înainta cu pași rari și prudenți. S-a oprit și a rămas o vreme în fața casei, apoi a dispărut sub acoperișul povârnit.

Am continuat să mă uit pe fereastră, dar n-a urmat nimic. După toate probabilitățile, femeia intrase înăuntru.

Câteva momente am rămas pe loc, neștiind ce să fac. Apoi mi-am încălțat sandalele și am plecat. Afară era cel mai fierbinte moment al zilei și cei câțiva metri de hârtoape păreau nesfârșiți. Am obosit într-un asemenea hal, încât, într-adevăr, când am ajuns aproape de casă, uitasem de ce am plecat. A fost aproape un șoc să aud voci înăuntru. Una din ele îi aparținea lui Mariko. Pe cealaltă nu o recunoașteam. M-am apropiat și mai mult de intrare, dar nu am reușit să disting cuvintele. Am rămas mai multe secunde pe loc, neștiind ce s-ar cuveni să fac. Apoi am crăpat puțin ușa și am strigat. Vocile s-au oprit. Am mai așteptat o clipă și apoi am intrat.

Capitolul 10

După strălucirea zilei de afară, interiorul casei părea răcoros și întunecat. Ici și colo raze timide de soare pătrundeau prin fante minuscule, luminând petice mici de pe tatami. Mirosul de lemn ud părea mai puternic ca niciodată.

Am avut nevoie de o secundă ca să încep să văd. Pe tatami ședea o femeie bătrână, iar Mariko stătea înaintea ei.

Când și-a întors fața către mine, bătrâna și-a mișcat capul cu grijă, vrând parcă să nu-și pricinuiască vreun rău la gât. Figura ei uscățivă avea o paloare de cretă, iar la început chiar m-am speriat. Părea să aibă în jur de șaptezeci de ani, deși fragilitatea gâtului și a umerilor ei ar fi putut la fel de bine să fie provocate de boală, nu numai de bătrânețe. Purta un chimonou de culoare întunecată și sobră, ca de doliu. Ochii femeii erau ușor umbriți și mă urmăreau fără nici o tresărire.

— Bună ziua, mi s-a adresat ea într-un târziu.

M-am înclinat ușor și i-am răspuns cu o formulă oarecare. Câteva clipe ne-am măsurat din priviri, încurcate, una pe cealaltă.

— Ești o vecină de aici? A întrebat bătrâna, pronunțând cuvintele domol.

— Da, am zis. O prietenă.

A continuat să mă fixeze un timp, apoi m-a întrebat:

— Ai idee unde a plecat locatara? Alăsat copilul ăsta de capul lui.

Fetița se apropiase mult de străină. La întrebarea ei, Mariko m-a scrutat cu atenție.

— Nu, nu am idee, am mărturisit eu.

— Ciudat, mi-a replicat femeia. Nici copilul nu pare să știe. Mă întreb unde ar putea fi. Nu pot să rămân mult.

Ne-am privit iarăși vreme de câteva clipe.

— Vii de departe? Am întrebat.

— De departe. Te rog să mă scuzi pentru hainele pe care le port. Tocmai am luat parte la o înmormântare.

— Înțeleg, am spus eu, făcând o nouă plecăciune.

— O împrejurare tristă, a continuat bătrâna, dând din cap ca pentru sine. Un fost coleg de-al tatălui meu. Tatăl meu este prea bolnav ca să mai iasă din casă.

M-a trimis să transmit eu condoleanțe. Oâmprejurare cât se poate de tristă.

S-a uitat de jur împrejur prin casă, mișcându-și capul cu aceeași precauție.

— Nu ai nici o idee unde ar putea fi?

A mai zis apoi.

— Nu, mă tem că nu.

— Nu pot aștepta prea mult. Tatăl meu va fi îngrijorat.

— Pot să-i transmit vreun mesaj?

Bătrâna nu mi-a răspuns o vreme. Apoi mi s-a adresat astfel:

— Dacă ești amabilă, spune-i, te rog, că am trecut pe aici și am întrebat de ea.

Sunt o rudă. Numele meu este Yasuko Kawada.

— Yasuko-san? Am repetat eu, străduindu-mă să-mi ascund surprinderea.

Ești Yasuko-san, verișoara lui Sachiko?

Bătrâna s-a înclinat, iar în umeri i s-a ghicit un tremur ușor.

— Te-aș ruga să-i spui că am fost aici și am întrebat de ea. Nu ai idee unde s-ar putea afla?

Am întărit încă o dată că nu știam nimic. Femeia a prins să dea iar din cap ca pentru sine.

— Nagasaki arată cu totul altfel acum, a comentat ea. În după-amiaza asta aproape că nu am recunoscut orașul.

— Da, cred că s-a schimbat foarte mult.

Dar dumneata nu locuiești la Nagasaki?

— Locuim la Nagasaki de foarte mulți ani. S-a schimbat extrem de mult, după cum spui și dumneata. Au apărut clădiri noi, chiar și străzi noi. Ultima oară cred că am ieșit în oraș în primăvară. Chiar și de atunci și până acum au apărut clădiri noi.

Sunt sigură că astă-primăvară nu erau acolo. Dacă stau să mă gândesc, și atunci tot la o înmormântare m-am dus. Da, era înmormântarea lui Yamashita-san. În mormântările care au loc primăvara par cu atât mai triste – într-o câțva. Ești o vecină, spuneai? În acest caz sunt foarte încântată să te cunosc.

Fața a prins să-i tremure și mi-am dat seama că zâmbea. Ochii i se îngustaseră foarte mult, iar colțurile gurii îi coborau în loc să urce. Nu mă simțeam în largul meu așa, stând în ușă, dar nici nu mă îndemnam să intru pe tatami.

— Și eu sunt foarte încântată să te întâlnesc, i-am răspuns. Sachiko vorbește adesea despre dumneata.

— Vorbește despre mine?

Femeia a părut să cântărească informația.

— O așteptăm să vină să locuiască din nou la noi. Cu tatăl meu și cu mine. Poate că ți-a povestit.

— Da, mi-a povestit.

— O așteptăm de acum trei săptămâni, însă zadarnic.

— De acum trei săptămâni? Ei, bănuiesc că este vorba de o neînțelegere oarecare.

Din câte știu eu, se pregătește să plece dintr-o zi într-alta.

Bătrâna a măsurat iarăși din priviri întreaga casă.

— Mare păcat că n-am găsit-o! Dar mi-a făcut cu adevărat plăcere să te cunosc.

Poate că vei fi amabilă să-i transmiți un mesaj, a mai făcut ea o plecăciune, apoi a continuat să mă măsoare din priviri.

— Desigur.

Bătrâna a rămas tăcută un timp.

Într-un târziu a spus:

— Am avut o ușoară neînțelegere - ea și cu mine. Poate ți-a vorbit chiar și despre asta. Nu a fost vorba decât de o simplă neînțelegere, nimic mai mult. Spre surprinderea mea, a doua zi am descoperit că își împachetase lucrurile și plecase. Am fost cu adevărat surprinsă. Nu intenționasem să o jignesc. Tata susține că eu sunt de vină. Nu am vrut să o jignesc, a repetat ea după o scurtă pauză.

Nu-mi trecuse prin minte până atunci că unchiul și verișoara lui Sachiko nu aveau știință de iubitul ei american. M-am înclinat iarăși, neștiind ce-aș fi putut răspunde.

— Trebuie să-ți mărturisesc că mi-a lipsit mult, a continuat bătrâna. Și de Mariko-san mi-a fost dor. Compania lor îmi făcea plăcere și a fost o prostie din partea mea să-mi ies din fire și să spun lucrurile pe care le-am spus.

A făcut o nouă pauză, s-a întors spre Mariko, apoi mi s-a adresat iarăși:

— Și tatălui meu îi este dor de ele, în felul său. Judecă după zgomot, înțelegeți?

Își dă seama cât de tăcută este casa acum.

Ieri-dimineață l-am găsit treaz și mi-a zis că îi amintește de un mormânt. Exact de un mormânt. Așa s-a exprimat. Tatălui meu i-ar face foarte bine ca ele să se întoarcă. Poate că Sachiko are să o facă - de dragul lui.

— Fii convinsă că-i voi transmite gândurile tale lui Sachiko, am asigurat-o eu.

— Dar ar fi și spre binele ei, a subliniat bătrâna. În definitiv, nu este indicat ca o femeie să rămână lipsită de călăuzirea unui bărbat. Dintr-o asemenea situație nu poate ieși nimic bun. Tatăl meu e bolnav, dar viața lui nu este în primejdie. Ar trebui ca Sachiko să se întoarcă acum - spre binele ei, dacă nu din alte considerente.

Bătrâna a început să dezlege o bocceluță aflată în apropierea ei.

— Am hotărât să aduc și astea, mi-a explicat ea. Nu sunt decât niște veste împletite de mine, nimic mai mult. Dar sunt din lână fină. Aveam de gând să le ofer cadou la întoarcerea lui Sachiko, dar am preferat să le aduc cu mine astăzi. Mai întâi am împletit o vestă pentru Mariko, apoi mi-a dat prin cap că aș putea foarte bine să tricotez una și pentru maică-sa.

A ridicat o vestă, apoi s-a uitat spre fetiță. A zâmbit, iar colțurile gurii i-au coborât din nou.

— Arată splendid, am spus eu. Cred că ți-a luat mult timp.

— Este lână din cea mai fină, a repetat femeia. Acum trebuie să plec, a spus ea, înfășurând din nou eșarfa în jurul vestelor și legând-o apoi cu atenție. Tatăl meu o să-și facă griji.

S-a ridicat în picioare și a coborât de pe tatami. Am ajutat-o să-și încalțe sandalele de lemn. Mariko se apropiase și ea, iar bătrâna a atins-o ușor cu mâna pe creștet.

— Să nu uiți să-i transmiți mamei tale cele ce ți-am spus, Mariko-san. Cât despre pisoi, nu trebuie să-ți faci griji. Avem destul loc în casă pentru toți.

— Vom sosi curând, a promis Mariko.

Am să-i spun mamei.

Femeia a zâmbit din nou. Apoi s-a întors spre mine și a făcut o plecăciune.

— Sunt încântată că am făcut cunoștință. Nu mai pot zăbovi. Înțelegi, tatăl meu nu se simte prea bine.

— Ah, tu ești, Etsuko! M-a întâmpinat Sachiko în seara aceea, când m-am întors în casa ei.

Apoi a râs și a adăugat:

— De ce pari atât de surprinsă? Doar nu te așteptai să rămân aici o veșnicie, nu?

Obiecte de îmbrăcăminte, pături și nenumărate alte lucruri zăceau risipite pe tatami. Am dat un răspuns oarecare și m-am așezat într-un loc în care să nu încurc. Pe podea, lângă mine, am remarcat două chimonouri splendide, pe care nu le văzusem niciodată purtate de Sachiko.

Am mai observat în mijlocul camerei, împachetat într-o cutie de carton, delicatul serviciu de ceai din porțelan alb.

Sachiko deschisese larg ușile, lăsând ultimele raze de lumină să pătrundă în casă. În ciuda acestui fapt, întunericul se instala rapid, iar reflexele apusului de dincolo de verandă ajungeau cu greu în colțul îndepărtat în care Mariko stătea tăcută, urmărind mișcările mamei sale.

Alături de ea doi pisoi se luptau în joacă.

Fetița îl ținea în brațe pe cel de-al treilea.

— Îmi închipui că ai aflat de la Mariko, m-am adresat eu lui Sachiko. Ai primit o vizită ceva mai devreme. Verișoara ta a fost aici.

— Da, mi-a spus Mariko, mi-a răspuns Sachiko, împachetând mai departe lucruri în cufăr.

— Pleci mâine dimineață?

— Da, mi-a replicat ea cu o undă de nerăbdare în glas.

Apoi a oftat și și-a ridicat privirile.

— Da, Etsuko, plecăm mâine dimineață.

A împăturit o hăinuță oarecare și a vârat-o într-un colț al cufărului.

— Ai o groază de bagaje, am spus eu într-un târziu. Cum ai să reușești să cari totul?

O vreme Sachiko nu mi-a răspuns. Apoi a rupt tăcerea, continuând să-și aranjeze bagajul:

— Știi prea bine, Etsuko. Vom pune totul în mașină.

Am rămas tăcută. Ea a respirat adânc, după care s-a uitat spre mine.

— Ei bine, plecăm din Nagasaki, Etsuko.

Vreau să te asigur că eram ferm hotărâtă să vin ca să-mi iau rămas-bun de la tine de îndată ce terminam cu împachetatul.

Nu aş fi plecat fără să-ţi mulţumesc. Ai fost atât de drăguţă cu mine! Apropo, în ceea ce priveşte împrumutul, îţi va fi înapoiat prin poştă. Te rog să nu-ţi faci nici o grijă în legătură cu asta.

Şi a început iarăşi să împacheteze lucrurile.

— Şi unde anume te duci? M-am interesat eu.

— La Kobe. În sfârşit am luat o hotărâre definitivă.

— La Kobe?

— Da, Etsuko, la Kobe. Şi apoi în America. Frank a aranjat totul. Nu te bucuri pentru mine?

Mi-a zâmbit în fugă, apoi s-a întors din nou. Am continuat să o privesc. Şi Mariko îi urmărea fiecare gest. Piseul din braţele ei se zbătea, vrând să li se alăture fraţilor săi de pe tatami, dar fetiţa continua să-lţină strâns. Alături, chiar în colţ, am văzut cutia pentru legume pe care o câştigase la taraba de kujihiki. Din câte se putea constata, Mariko transformase cutia într-o căsuţă pentru pisei.

— Ah, Etsuko, voiam să-ţi spun că va trebui să renunţ la grămada aceea de lucruri! N-aveam habar că se vor strânge atâtea. Unele sunt de calitate destul de bună. Te rog să te foloseşti de ele dacă vrei. Bineînţeles, nu aş vrea să te jignesc.

Doar că unele sunt într-adevăr de calitate.

— Şi cum rămâne cu unchiul? Şi cu verişoara ta?

— Unchiul? A ridicat ea din umeri.

Foarte frumos din partea lui că m-a invitat să stau în căminul său. Dar mi-e teamă că acum am cu totul alte planuri.

Nici nu ai idee, Etsuko, cât de uşurată voi fi când voi părăsi acest loc! Sper să nu mai am parte niciodată de o asemenea mizerie.

Zicând acestea, mi-a aruncat din nou o privire şi a zâmbit.

— Ştii perfect la ce te gândeşti. Te asigur că greşeşti, Etsuko. De data asta nu mă păcăleşte. Măine va fi aici dis-de-diminează cu maşina lui. Nu te bucuri pentru mine?

Sachiko a privit roată bagajele presărate prin toată camera şi a oftat. Pe urmă, călcând peste o grămadă de haine, a îngenuncheat lângă cutia care conţinea serviciul de ceai şi a început să o umple cu suluri de lână.

— Ai luat o hotărâre? A întrebat Mariko pe neaşteptate.

— Acum nu putem sta de vorbă despre asta, Mariko, i-a răspuns maică-sa. Acum sunt ocupată.

— Dar mi-ai promis că-i pot păstra. Ai uitat?

Sachiko a scuturat uşor cutia de carton. Piese de porţelan se loveau încă între ele. S-a uitat în jur, a găsit o bucată de pânză şi a început să o sfâşie în bucăţi.

— Mi-ai promis că-i pot păstra, a insistat Mariko.

— Mariko, te rog să te gândești o clipă la situația noastră. Cum am putea lua cu noi toate creaturile astea?

— Dar mi-ai promis că-i pot păstra.

Sachiko a oftat și a părut să cumpănească o vreme. Și-a coborât privirile spre serviciul de ceai, cu bucățile de pânză în mână.

— Așa a fost, mamă. Nu ți-aduci aminte? Ai zis că pot.

Sachiko s-a uitat la fiica ei, apoi la pisoii.

— Acum lucrurile stau altfel, a zis ea pe un ton obosit, după care a părut copleșită de un val de furie și a aruncat bucățile de pânză. Cum de te poți gândi tot timpul numai la creaturile astea, Mariko? Cum să le luăm cu noi? Nu, va trebui să-i lăsăm aici!

— Dar mi-ai promis că-i pot păstra.

— Nu poți să te gândești și la altceva?

A șuierat Sachiko, scrutându-și cu severitate fiica. Ești destul de mare ca să-ți dai seama că mai există și alte lucruri pe lume în afara acestor animăluțe murdare.

Trebuie să te maturizezi și tu puțin. Nu-i admisibil să faci mereu asemenea crize de atașament sentimental. Nu sunt. Nu sunt decât niște animale, nu-ți dai seama?

Nu înțelegi atâta lucru, copile? Nu înțelegi?

Mariko o privea fix.

— Dacă vrei, Mariko-san, am intervenit eu, pot să vin și să-i hrănesc din când în când. Cu vremea, își vor găsi noi stăpâni. Nu ai de ce să fii îngrijorată.

Fetița s-a întors către mine, explicându-mi:

— Mama mi-a promis că pot păstra pisoii.

— Nu mai fii așa copilăroasă! A intervenit aspru Sachiko. Vrei cu tot dinadinsul să te porți penibil, așa cum faci întotdeauna! Ce contează ființele alea mici și murdare?

S-a ridicat în picioare și s-a apropiat de colțul lui Mariko. Pisoii de pe tatami s-au tras înapoi. Sachiko i-a măsurat de la înălțime, apoi a respirat adânc. A răsturnat cutia de legume pe o parte, în așa fel încât panourile din împletitură de sârmă să stea cu fața în sus, după care s-a aplecat și a pus pisoii înăuntru, unul câte unul.

Apoi s-a întors spre fiica ei, care îl ținea în brațe pe cel de-al treilea.

— Dă-mi-l! I-a poruncit Sachiko.

Dar Mariko strângea în continuare pisoii la piept. Sachiko s-a apropiat de ea și a întins mâna. Mariko s-a întors, privind spre mine.

— El este Atsu, a spus ea. Vrei să-l vezi, Etsuko-san? El este Atsu.

— Dă-mi pisoii, Mariko! A spus Sachiko.

Nu înțelegi că-i doar un animal? De ce nu poți înțelege atâta lucru, Mariko? Chiar ești prea mică? Nu-i copilașul tău, e un simplu animal, la fel ca un șobolan sau ca un șarpe. Și acum dă-mi-l!

Mariko și-a înălțat privirile spre mama ei. Apoi a coborât încet pisoii și l-a lăsat să cadă pe tatami, în fața ei. Când Sachiko l-a ridicat, pisoii a prins să se zbată.

Sachiko l-a vârât în cutia de legume și a închis ușița de sârmă.

— Stai aici, i-a zis fiică-sii, luând cutia în brațe.

Apoi, trecând pe lângă mine, mi-a aruncat:

— E atât de stupid! Nu sunt decât niște animale! Ce importanță are?

Mariko s-a ridicat, părând gata să-și urmeze mama. Sachiko s-a întors în prag și i-a repetat:

— Fă așa cum ți se spune! Rămâi aici!

Câteva clipe Mariko a rămas pe marginea saltelei, uitându-se la cadrul ușii prin care dispăruse maică-sa.

— Așteapt-o aici pe mama, Mariko-san, am sfătuit-o.

Fetița s-a întors spre mine și m-a privit lung. În clipa următoare s-a făcut și ea nevăzută.

Câteva minute am rămas nemișcată.

Apoi m-am ridicat în picioare și mi-am încălțat sandalele. Am văzut-o din ușă pe Sachiko la malul apei. Cutia se afla la picioarele ei. Din câte se părea, nu remarcase prezența fiică-sii la doar câțiva pași în spate, exact în punctul unde malul se povârnea abrupt. Am părăsit casa, apropiindu-mă de Mariko.

— Hai să ne întoarcem, Mariko-san, am îndemnat-o eu cu blândețe.

Ochii micuței au rămas ațintiți asupra maică-sii, iar chipul îi era lipsit de orice expresie. Jos, în fața noastră, Sachiko a îngenuncheat cu precauție pe mal, apoi a tras cutia mai aproape de ea.

— Haide să intrăm, am repetat eu, dar fetița m-a ignorat în continuare.

Am părăsit-o și am coborât panta noroioasă, îndreptându-mă spre locul unde îngenunchease Sachiko. Ultimele raze ale soarelui se strecurau printre copacii de pe celălalt mal, iar trestiiile aruncau umbre lungi pe terenul nămolos din jur. Sachiko găsisse un petic de iarbă pe care să se lase în genunchi, dar și firele verzi erau năclăite de glod.

— Nu putem să-i lăsăm în libertate?

Am zis eu încet. Nu se știe niciodată. Poate că și-i va dori cineva.

Sachiko se uita în cutia de legume prin ochiurile plasei de sârmă. A deschis o ușică, a scos un pisol și a închis cutia la loc. Aapucat pisolul cu ambele mâini, l-a cercetat o vreme, apoi și-a ridicat privirile spre mine.

— E un animal și nimic mai mult, Etsuko. Asta-i tot.

L-a scufundat în apă și l-a ținut acolo mai multe secunde, privind vâlurelele iscate, cu ambele mâini sub oglinda apei. Purta un chimonou ușor, de vară, iar colțurile fiecărei mâneci atingeau apa.

Apoi, pentru prima oară, fără să-și scoată mâinile din apă, Sachiko a aruncat o privire peste umăr în direcția fiicei ei. Mânată de instinct, i-am urmărit privirea și o fracțiune de secundă ne-am uitat amândouă la Mariko. Fetița stătea în vârful pantei, urmărind scena cu aceeași expresie goală.

Văzând chipul mamei sale, și-a mișcat foarte puțin capul, apoi a rămas absolut nemișcată, cu mâinile la spate.

Sachiko și-a scos mâinile din apă și a cercetat pisolul pe care îl ținea încă în palme. Și l-a apropiat de față, iar apa a început să i se scurgă pe încheieturi și pe brațe.

— Trăiește încă, a zis ea obosită, apoi mi s-a adresat direct: Uită-te la apa asta, Etsuko. Ce murdară este!

Cu un aer dezgustat, a pus pisioul ud înapoi, în cutie, închizând-o la loc.

— Cât se luptă creaturile astea să supraviețuiască! A mormăit ea, arătându-mi zgârieturile de pe brațe.

Nu știu cum, dar până și părul i se udase. O picătură, apoi încă una s-au scurs din șuvița subțire care-i atârna pe obraz.

Sachiko și-a găsit o poziție mai bună, apoi a împins cutia de legume la marginea apei. Cutia s-a rostogolit și s-a oprit în valuri. Ca să-i împiedice plutirea, Sachiko s-a aplecat și a apăsă-o în jos. Apa s-a ridicat aproape până la jumătatea plasei de sârmă. Sachiko a continuat s-o apese, pentru ca apoi să o împingă cu ambele mâini. Cutia a pornit, puțin în derivă, spre mijlocul râului, s-a săltat, iar apoi s-a scufundat și mai mult. Sachiko s-a ridicat în picioare și amândouă am rămas așa, privind-o fix. Cutia a continuat să plutească, pe urmă a fost prinsă în curentul principal și a luat-o la vale ceva mai repede.

O mișcare surprinsă cu coada ochiului m-a făcut să mă întorc. Mariko fugise câțiva metri în paralel cu marginea râului, până într-un punct unde malul pătrundea în apă. A rămas acolo, urmărind trecerea cutiei. Pe chip nu i se putea citi nimic.

Cutia s-a împotmolit în niște trestii, s-a eliberat și și-a continuat călătoria. Mariko a luat-o din nou la fugă. Apoi s-a oprit iar, privind neîncetat cutia. De această dată deasupra apei nu se mai vedea decât un colț din ea.

— Apa asta este neînchipuit de murdară, a spus Sachiko.

S-a șters, și-a stors mânecile rând pe rând, și-a curățat noroiul de pe genunchi și m-a poftit:

— Hai să intrăm în casă, Etsuko! Insectele astea devin de nesuportat.

— N-ar fi mai bine să ne ducem după Mariko? Curând se va lăsa întunericul.

Sachiko s-a întors și a strigat-o pe făică-sa. Între timp Mariko se îndepărtase la vreo cincizeci de metri, uitându-se în continuare în apă. Părea că n-aude, iar Sachiko a ridicat din umeri.

— Se întoarce ea și singură, a spus.

Acum trebuie să termin de împachetat înainte să se întunece de tot.

A pornit să urce panta, îndreptându-se către casă.

Ajunsă acasă, Sachiko a aprins lampa și a atârnat-o de o bârnă de lemn, la mică înălțime.

— Nu fi îngrijorată, Etsuko, a zis ea.

Se va întoarce curând.

Și-a croit drum printre diversele obiecte risipite pe tatami și s-a așezat, ca și mai devreme, în fața ușilor deschise. În spatele ei se vedea cerul palid și îndepărtat.

Sachiko a început să împacheteze din nou. Eu m-am instalat la celălalt capăt al camerei.

— Și care sunt planurile tale acum?

Am întrebat. Ce vei face la Kobe?

— Totul e aranjat, Etsuko, mi-a răspuns ea, fără să se uite spre mine. Nu-i cazul să-ți faci griji. Frank s-a ocupat de toate.

— Dar de ce la Kobe?

— Are prieteni acolo. La baza americană. I s-a încredințat o slujbă pe o navă de transport, iar în scurt timp va ajunge în America. Apoi ne va trimite suma de bani necesară ca să putem să mergem la el. S-a ocupat de toate amănuntele.

— Vrei să spui că va pleca din Japonia fără tine?

Sachiko a izbucnit în râs.

— Trebuie să ai răbdare, Etsuko! Odată ajuns în America, va putea să muncească și să-mi trimită bani. E de departe cea mai logică soluție. În definitiv, îi va veni mult mai ușor să-și găsească de lucru când va ajunge în America. Pe mine nu mă deranjează să aștept puțin.

— Înțeleg.

— S-a ocupat de toate amănuntele, Etsuko. Ne-a găsit un loc în care să stăm la Kobe și ne-a aranjat să putem călători cu vaporul la aproape jumătate din prețul obișnuit, a oftat ea. Nici nu-ți dai seama ce bucuroasă sunt că pot pleca din locul acesta.

Sachiko continua să-și facă bagajul.

Lumina palidă de afară cădea pe o jumătate a chipului ei, în timp ce mâinile și mânecile îi erau scăldate de razele lămpii.

Efectul era straniu.

— Și crezi că vei avea mult de așteptat la Kobe?

— Sunt dispusă să am răbdare, mi-a răspuns ea, ridicând din umeri. Trebuie să am răbdare.

Nu puteam distinge în lumina slabă ce anume împacheta. Părea să-i dea de furcă, pentru că tot desfăcea și strângea la loc.

— În orice caz, Etsuko, a continuat ea, de ce și-ar fi bătut atâta capul dacă nu ar fi absolut sincer? De ce și-ar fi bătut atâta capul cu mine? Uneori am senzația că te îndoiești prea tare, Etsuko. Ar trebui să fii fericită pentru fericirea mea. Lucrurile merg în sfârșit bine.

— Da, desigur. Sunt foarte fericită pentru tine.

— Zău, Etsuko, ar fi necinstit să încep să mă îndoiesc de el după ce și-a dat atâta osteneală. Cât se poate de necinstit.

— Da.

— Iar Mariko va fi mai fericită acolo.

Pentru o fetiță America este un loc mult mai bun în care să crească. Acolo poate să facă tot felul de lucruri. Poate să intre în afaceri. Sau poate să studieze pictura la colegiu și să devină artist plastic. Toate aceste lucruri sunt cu mult mai la îndemână în America, Etsuko. Japonia nu este locul potrivit pentru o fată. Ce perspective o așteaptă aici?

Nu i-am răspuns nimic. Sachiko și-a ridicat privirile către mine și a râs încet.

— Încearcă să zâmbești, Etsuko. Până la urmă lucrurile vor lua o întorsătură favorabilă.

— Da, sunt sigură că așa se va întâmpla.

— Bineînțeles că așa se va întâmpla.

— Da. '

Sachiko a continuat să împacheteze alte câteva minute. Apoi mâinile ei s-au oprit în loc și ea s-a uitat dincolo de mine, în cealaltă parte a încăperii, iar straniul joc de lumini și umbre rămase în continuare pe fața ei.

— Îmi închipui că mă consideri o proastă, mi-a zis ea calmă. Nu-i așa, Etsuko?

Am privit-o fix, puțin surprinsă.

— Și eu știu că s-ar putea să nu vedem niciodată America. Și chiar dacă am ajunge acolo, știu cât de greu va fi totul. Îți închipui că nu sunt conștientă de asta?

Nu i-am răspuns, iar privirile noastre au continuat să se înfrunte.

— Și ce-i cu asta? A continuat Sachiko.

Ce importanță are? De ce nu m-aș duce la Kobe? În definitiv, ce am de pierdut, Etsuko? Nu am ce căuta în casa unchiului meu. Acolo nu există decât niște camere pustii, nimic mai mult. Aș putea să zac acolo, într-o cameră, până la adânci bătrâneți. În afară de asta, nu aș avea nimic de făcut. Niște camere pustii și-atât.

Asta înțelegi și tu, Etsuko.

— Dar Mariko, am spus, cum rămâne cu Mariko?

— Mariko? Se va descurca foarte bine.

Nu va avea încotro.

Sachiko mă scrută mai departe în amurgul întunecat, cu jumătate de față în umbră. Apoi îmi zise:

— Îți închipui că eu mă consider o mamă adevărată, fie doar și pentru o clipă?

Am rămas tăcută. Apoi, pe neașteptate, Sachiko a izbucnit în râs.

— De ce-om vorbi noi despre asemenea lucruri? A exclamat ea, apucându-se din nou de treabă. Totul se va aranja așa cum trebuie, te asigur. Am să-ți scriu după ce ajung în America. Poate că într-o bună zi chiar vei veni să ne vizitezi acolo, Etsuko.

Și poți să-l iei cu tine și pe copilul tău.

— Da, desigur.

— Poate că atunci vei avea mai mulți copii.

— Da, am răspuns, zâmbind stânjenită.

Nu se știe niciodată.

Sachiko a oftat și și-a ridicat ambele mâini.

— Sunt atâtea de împachetat! A murmurat ea. Va trebui să las aici o parte din lucruri.

Am urmărit-o o vreme cum trebăluiește și într-un târziu i-am zis:

— Dacă vrei, pot să mă duc să o caut pe Mariko. S-a făcut foarte târziu.

— Ar fi o trudă prea mare pentru tine, Etsuko. Voi termina de împachetat și dacă nu se întoarce până atunci, mergem și o căutăm împreună.

— Mă descurc și singură. Mă duc să văd dacă o găsesc. E aproape întuneric.

Sachiko m-a privit și a ridicat din umeri.

— Ai face bine să iei și lampa cu tine, a zis. De-a lungul malului e foarte alunecos.

M-am ridicat și am luat lampa agățată de grindă. Pe când mă apropiam de ușă, umbrele au prins să danseze pe pereții casei. Leșind, am privit în urmă, la Sachiko.

Nu i-am distins decât silueta așezată înaintea ușilor deschise, iar cerul aproape căpătase deja intensitatea nopții.

M-am îndreptat spre malul râului, cu insectele roind în jurul felinarului. Din când în când mai pătrundea câte una și înăuntru și atunci trebuia să mă opresc și să țin lampa nemișcată până ce reușea să-și croiască drum să iasă.

După o vreme înaintea mea s-a ivit micul podeț de lemn. În timp ce-l traversam, m-am oprit o clipă ca să mă uit la cerul de seară. Din câte mi-aduc aminte, pe acea punte m-a copleșit un straniu sentiment de liniște. Am rămas acolo câteva minute, aplecându-mă peste balustradă și ascultând zgomotele râului de sub mine.

Când m-am întors în sfârșit, am zărit propria-mi umbră, aruncată de felinar, întinzându-se peste traversele de lemn ale podului.

— Ce faci aici? Am întrebat eu, căci micuța Mariko se afla chiar înaintea mea, ghemuită lângă balustrada din partea opusă.

M-am apropiat până ce am reușit să o văd mai limpede în lumina lămpii. Își privea palmele și nu zicea nimic.

— Ce se petrece cu tine? De ce stai așa aici?

Gângăniile făceau roi în jurul lămpii.

Am pus-o jos, în fața mea, iar chipul copilului s-a luminat mai bine.

După o lungă tăcere, a zis:

— Nu vreau să plec. Nu vreau să plec mâine.

— Dar are să-ți placă! Am spus eu, oftând. Oricui îi este puțin teamă de necunoscut. Are să-ți placă acolo.

— Nu vreau să plec. Și nu-mi place de el. E ca un porc.

— Nu e frumos să vorbești așa, i-am replicat eu supărată.

Ne-am privit câteva clipe, apoi fetița și-a îndreptat iarăși ochii spre mâinile ei.

— Nu e frumos să vorbești așa, i-am repetat eu pe un ton mai calm. El ține mult la tine și îți va fi ca un nou tată.

Totul va fi bine, crede-mă!

Mariko nu mi-a răspuns nimic.

— În orice caz, am oftat eu iarăși, dacă nu-ți place acolo, putem să ne întoarcem oricând.

De această dată m-a privit întrebătoare.

— Da, îți promit. Dacă nu-ți place acolo, ne întoarcem drept acasă. Dar trebuie să încercăm și să vedem dacă ne place. Și sunt sigură că o să ne placă.

Fetița m-a studiat cu atenție.

— De ce ții aia? M-a întrebat ea.

— Asta? Pur și simplu mi s-a prins în sanda, asta-i tot.

— Și de ce o ții?

— Ți-am zis. Mi s-a prins în jurul piciorului. Ce ți s-a întâmplat? Am râs eu. De ce te uiți așa la mine? Nu am de gând să-ți fac nici un rău.

Fără să-și dezlipească privirile de pe mine, Mariko s-a ridicat încet în picioare.

— Ce se întâmplă cu tine? Am zis.

Copila a rupt-o la fugă, iar pașii ei au stârnit un zgomot ca de tobă pe scândurile de lemn. S-a oprit la capătul podului și m-a studiat bănuitoare. I-am zâmbit și am ridicat felinarul de la pământ. Copila a rupt-o din nou la fugă.

O jumătate de lună se ivise deasupra apei și eu am rămas pe loc mai multă vreme, contemplând-o în liniște. La un moment dat, în bezna din jur, am avut impresia că o văd pe Mariko alergând de-a lungul malului, spre casă.

Capitolul 11

La început am fost convinsă că a trecut cineva pe lângă patul meu și a ieșit din cameră, închizând ușa cu grijă. Apoi m-am trezit de-a binelea și mi-am dat seama cât de absurdă era o asemenea idee.

Am rămas întinsă, ascultând zgomotele din jur. Era limpede: o auzisem pe Niki din camera de alături. De când venise, se tot plângea că nu poate să doarmă bine. Sau poate că nu fusese vorba de absolut nici un zgomot, ci mă trezisem eu iarăși în zori, din obișnuință.

De afară venea ciripit de păsărele, dar camera rămăsese cufundată în întuneric.

După câteva minute m-am ridicat și mi-am găsit halatul. Când am deschis ușa, lumina de afară mi se păru foarte palidă.

Am ieșit din dormitor și, aproape din reflex, am aruncat o privire spre capătul coridorului, spre ușa lui Keiko.

Apoi, doar pentru o clipă, am fost convinsă că aud un zgomot din interiorul camerei lui Keiko, un zgomot limpede, învăluit în ciripitul păsărelelor. Am rămas nemișcată, ascultând, apoi m-am apropiat de ușa aceea. Am auzit alte sunete și mi-am dat seama că veneau de fapt de la parter, din bucătărie. După o clipă de șovăială, am început să cobor treptele.

Niki ieșea din bucătărie și când m-a văzut, a tresărit.

— Vai, mamă, m-ai speriat tare de tot!

În lumina mohorâtă din vestibul îi vedeam silueta subțire, învăluită într-un halat de o culoare ștearsă, ținând o ceașcă în ambele mâini.

— Îmi pare rău, Niki. Mi-am zis că poate a pătruns un hoț în casă.

Fiica mea a încercat să-și tragă sufletul, respirând adânc, dar părea încă șocată.

— Nu am reușit să dorm prea bine.

Până la urmă m-am gândit să-mi fac o cafea, a spus ea într-un târziu.

— Ce oră este acum?

— În jur de cinci, cred.

A intrat în salon, lăsându-mă la capătul scării. M-am dus în bucătărie să-mi pregătesc și eu niște cafea, apoi m-am gândit să-i țin companie. Niki

trăsese perdelele din salon și se așezase călare pe un scaun cu spătar, privind în gol spre grădină.

Zorii cenușii îi luminau trăsăturile.

— Crezi că va ploua iarăși? Am întrebat eu.

Ea a ridicat din umeri și a continuat să se uite pe fereastră. M-am așezat lângă cămin și am privit-o. În cele din urmă a oftat plictisită și mi-a zis:

— Se pare că nu prea pot dormi ca lumea. Mereu am coșmaruri.

— Asta e îngrijorător, Niki. La vârsta ta n-ar trebui să ai nici un fel de probleme cu somnul.

Nu mi-a răspuns nimic, ci a continuat să se uite la grădină.

— Ce fel de coșmaruri ai? M-am interesat eu.

— E, niște coșmaruri.

— Coșmaruri legate de ce anume, Niki?

— Coșmaruri și atât, mi-a răspuns, brusc enervată. Ce contează despre ce anume sunt?

A urmat un moment de tăcere, după care mi s-a adresat, fără să se întoarcă spre mine:

— Mă gândesc că tata ar fi trebuit să aibă ceva mai multă grijă de ea, nu crezi?

O ignora mai tot timpul. Nu mi se pare cinstit.

Am așteptat să văd dacă mai adaugă ceva. Apoi am spus:

— Ei bine, într-un fel e de înțeles. În definitiv, nu era tatăl ei adevărat.

— Dar nu mi se pare cinstit.

Din câte îmi dădeam eu seama, afară se luminase bine de ziuă. O pasăre singuratică țipa nu departe de fereastră.

— Tatăl tău era uneori cam idealist. În zilele acelea, înțelegi tu, credea cu adevărat că va reuși să-i asigure un trai fericit aici.

Niki a ridicat din umeri. Am urmărit-o puțin, apoi am spus:

— Vezi tu, Niki, eu am știut tot timpul că nu va fi fericită aici. Și totuși am hotărât să o aduc.

Fiica mea a părut să cântărească bine cele auzite.

— Nu fi proastă! Mi-a zis, întorcându-se către mine. De unde să fi știut? Ai făcut tot ce ai putut pentru ea. Ești ultimul om pe care l-ar putea învinovăți cineva.

Am rămas tăcută. Fața ei, lipsită de orice fard, arăta foarte tânără.

— În orice caz, a continuat Niki, uneori trebuie să-ți asumi niște riscuri. Tu ai procedat absolut corect. Nu poți să stai pasivă, urmărind cum ți se irosește viața.

Am lăsat jos ceașca de cafea, pe care până atunci o ținusem în mână, și m-am uitat dincolo de ea, în grădină. Nu se vedea nici un semn de ploaie, iar cerul arăta mai limpede decât în alte dimineți.

— Ar fi fost o prostie imensă, a reluat Niki, dacă ai fi acceptat totul exact așa cum ți se oferea și ai fi rămas acolo unde erai. Cel puțin tu ai făcut un efort.

— Fie cum spui tu. Și acum hai să nu mai vorbim despre asta.

— E o prostie enormă să-ți lași viața să se irosească, așa cum fac cei mai mulți.

— Hai să nu mai vorbim despre asta, am repetat ceva mai hotărâtă. Nu are nici un rost să recapitulăm acum întreaga poveste.

Fiica mea s-a întors din nou spre geam.

Am rămas tăcută o vreme, apoi m-am ridicat și m-am apropiat de ea.

— Din câte se pare, astăzi e o dimineață mult mai bună, am zis. Poate că va ieși soarele. Dacă apare, putem să mergem la plimbare, Niki. Ne-ar face foarte bine.

— Probabil, a mormăit ea.

Când am plecat din salon, fiica mea stătea în continuare călare pe scaunul ei, cu bărbia sprijinită într-o mână, privind în gol pe fereastră.

În clipa în care a sunat telefonul, Niki și cu mine tocmai ne terminam micul dejun în bucătărie. În ultimele câteva zile sunase de atâtea ori pentru ea, încât părea cel mai normal lucru să se ducă și să răspundă. Dar s-a întors abia după ce cafeaua se răcise.

— Prietenii tăi? Am întrebat-o.

A dat din cap, apoi s-a dus să aprindă focul sub ibric.

— De fapt, mamă, va trebui să mă întorc în după-amiaza asta. E vreo problemă?

Stătea în picioare, cu o mână pe mânerul ibricului și cu cealaltă în șold.

— Sigur că nu-i nici o problemă. A fost o mare plăcere pentru mine să fim împreună, Niki.

— Voi veni să te vizitez curând. Dar acum, din păcate, trebuie neapărat să mă întorc la mine.

— Nu-i nevoie să te scuzi. E foarte important să ai și tu viața ta.

Apoi ea și-a văzut de cafea. Ferestrele de deasupra chiuvetei se aburiseră puțin, dar afară strălucea soarele. Niki și-a turnat în ceașcă și s-a așezat la masă.

— Apropo, mamă, o ții minte pe prietena mea, cea despre care îți vorbeam?

Cea care scrie un poem despre tine?

— Desigur, prietena ta, i-am răspuns eu, zâmbind.

— Își dorea să-i duc o fotografie sau ceva de genul ăsta. Cu Nagasaki. Ai așa ceva? Vreo carte poștală veche?

— Cred că pot să-ți găsesc ceva. Ce absurditate! Am râs eu. Ce poate să scrie despre mine?

— E o poetă foarte bună. A trecut prin multe, înțelegi. De asta i-am și povestit despre tine.

— Sunt convinsă că va compune un poem minunat, Niki.

— N-am nevoie decât de o carte poștală veche sau orice obiect de acest gen. Doar ca să-și poată da seama cum era acolo.

— Păi, Niki, eu nu sunt așa de sigură.

Trebuie să arate cum arăta totul, nu-i așa?

— Înțelegi ce vreau să spun.

Am râs din nou și i-am promis că voi căuta ceva mai târziu.

Niki își pusese unt pe o felie de pâine prăjită, dar acum încerca să îndepărteze o parte din el. Fiica mea a fost slabă încă din copilărie, iar ideea c-ar fi preocupată să nu se îngrașe m-a amuzat. Am studiat-o o clipă.

— Cu toate acestea, am zis apoi, îmi pare rău că pleci astăzi. Aveam de gând să-ți propun să mergem diseară la cinematograful.

— La cinematograful? Ei, ce rulează?

— Nu mai știu ce fel de filme rulează acum. Speram ca tu să știi mai multe.

— Dacă stau să mă gândesc, mamă, a trecut o veșnicie de când n-am mai fost împreună la un film, nu? Adică de când eram mică.

Niki a început să zâmbescă, redevenind pentru o clipă copilul de altădată. Apoi și-a lăsat cuțitul jos și s-a uitat la ceașcă.

— Nici eu nu merg prea des la cinematograful, mi-a mărturisit ea. La Londra ai avea tot timpul foarte multe filme de văzut, dar de fapt nu prea ieșim.

— Oricum, dacă preferi, există și teatrul. Cu autobuzul ajungi acum chiar până la teatru. Nu știu ce piesă se joacă, dar am putea afla. Nu cumva ziarul local e chiar acolo, în spatele tău?

— Vai, mamă, nu-ți bate capul! Nu prea are rost.

— Mi se pare că uneori au piese foarte reușite. Din cele moderne. De altfel, scrie în ziar.

— Nu prea are rost, mamă. Oricum trebuie să mă întorc chiar astăzi. Mi-ar face plăcere să mai stau, dar trebuie neapărat să mă întorc.

— Desigur, Niki. Nu-i nevoie să-ți ceri scuze, i-am zâmbit eu peste masă. Pentru că tot veni vorba, eu sunt extrem de mulțumită că ai prieteni buni, cu care îți face plăcere să fii împreună. Și poți oricând să-l aduci aici pe oricare dintre ei.

— Da, mamă. Îți mulțumesc.

Camera de oaspeți, cea pe care o folosea Niki, era mică, austeră și scăldată în razele soarelui din acea dimineață.

— Crezi că îi va folosi prietenei tale?

Am întrebat-o din ușă.

Niki își pregătea valiza, așezată pe pat, și a aruncat o privire fugară spre calendarul pe care-l găsisem.

— E minunat, a zis ea.

Am intrat în cameră. De la fereastră se vedea livada de dedesubt, cu șirurile ordonate de copaci tineri și subțiri. Calendarul pe care-l aveam în mână avusese inițial câte o imagine pentru fiecare lună, dar fuseseră rupte toate, cu excepția ultimei. Am privit o clipă fotografia rămasă.

— Nu-mi da ceva prețios, mi-a zis Niki.

Și dacă nu găsești nimic, zău că nu contează.

Am râs și am așezat fotografia pe pat, în mijlocul celorlalte lucruri ale ei.

— Nu-i decât un calendar vechi, nimic mai mult. Habar n-am de ce l-am păstrat.

Niki și-a îndepărtat o șuviță rebelă, apoi a continuat să împacheteze.

— Îmi închipui că pentru moment plănuiești să rămâi în continuare la Londra, am zis eu într-un târziu.

— Păi, sunt destul de mulțumită acolo, mi-a răspuns ea, ridicând din umeri.

— Te rog să le transmiți cele mai bune urări ale mele prietenilor tăi.

— Foarte bine, așa voi face.

— Inclusiv lui David. Așa îl cheamă, nu?

A ridicat iarăși din umeri, dar nu a zis nimic. Își adusese trei perechi de bocanci, iar acum se chinuia să le introducă pe toate în valiză.

— Presupun că nu plănuiești încă să te căsătorești, Niki.

— De ce m-aș căsători?

— Întrebam și eu.

— De ce m-aș căsători? Ce rost ar mai avea și asta?

— Plănuiești pur și simplu. Să trăiești mai departe la Londra, nu?

— Păi, de ce m-aș căsători? Mi se pare o mare prostie, mamă, a continuat ea, împăturind calendarul și așezându-l în bagaj. Atâtea femei suferă pur și simplu de spălarea creierului. Își închipuie că viața înseamnă să te căsătorești și să torni o droaie de copii.

Am continuat să o privesc. Apoi i-am zis:

— Până la urmă, Niki, nici nu înseamnă mult mai mult de atât.

— Doamne, mamă, există o mulțime de lucruri pe care le-aș putea face! Nu vreau să mă văd înțepenită într-un loc, cu un bărbat și o hoardă de copii urlători. Dar ce ți-a venit așa, deodată, să discuți despre asta?

Capacul valizei refuza să se închidă și Niki a început să-l apese nervoasă.

— Nu făceam decât să mă întreb ce planuri ai, Niki, i-am replicat eu, râzând.

Nu-i cazul să te superi așa. Mi se pare normal să faci exact așa cum poftești.

A deschis din nou capacul și a mai aranjat puțin lucrurile.

— Nu, Niki, nu-i cazul să te superi.

Apoi ea a reușit să închidă valiza.

— Dumnezeu știe de ce am cărat atâtea! A bombănit ca pentru sine.

— Ce le spui oamenilor, mamă? M-a întreat Niki. Ce le spui atunci când se interesează unde sunt?

Fiica mea hotărâse că nu are de ce să plece înainte de prânz și ieșiserăm la plimbare prin livada din spatele casei.

Soarele mai strălucea încă, dar în aer se lăsase răcoarea. I-am aruncat o privire mirată.

— Pur și simplu le spun că locuiești la Londra, Niki. Nu-i adevărat?

— Ba da. Dar nu se interesează ce anume fac? Ca bătrâna doamnă Waters zilele trecute?

— Da, uneori întrebă. Le spun că locuiești cu prietenii tăi. Zău, Niki, nu-mi închipuiam că te preocupă ce anume gândesc oamenii despre tine.

— Nu mă preocupă.

Am continuat să mergem încet. În multe locuri pământul devenise mlăștinos.

— Îmi închipui că nu-ți convine foarte tare, nu-i așa, mamă?

— Ce anume să-mi convină?

— Cum stau lucrurile cu mine. Nu-ți place că m-am mutat de la tine. Cu David și așa mai departe.

Am ajuns la capătul livezii. Niki a traversat un drumeag sinuos, trecând de cealaltă parte, spre niște porți de lemn. Am urmat-o. Terenul acoperit cu iarbă se întindea până departe, urcând domol. În partea cea mai de sus, pe creastă, creșteau doi sicomori subțiri, ale căror siluete se desenau pe cer.

— Nu-mi e rușine cu tine, Niki. Trebuie să trăiești așa cum consideri tu că este cel mai potrivit.

Fiica mea contempla câmpul.

— Aici aveau cai, nu-i așa? A întrebat ea, sprijinindu-și brațele de poartă.

M-am uitat și eu, dar nu se vedea nici un cal.

— Știi, e straniu, am zis eu. Mi-aduc aminte cum, când m-am căsătorit prima oară, am avut o grămadă de discuții pentru că soțul meu nu voia să locuim împreună cu tatăl lui. Vezi tu, în zilele acelea în Japonia era un lucru cât se poate de normal. Existau o mulțime de discuții în legătură cu asta.

— Pun pariu că te-ai simțit ușurată, mi-a spus Niki, fără să-și abată privirile.

— Ușurată? De ce?

— Pentru că nu ai fost silită să locuiești împreună cu tatăl lui.

— Dimpotrivă, Niki. Aș fi fost fericită dacă ar fi trăit împreună cu noi. Apoi, el era văduv. Vechiul obicei japonez nu-i un lucru deloc rău.

— Asta o spui acum, bineînțeles. Dar pun pariu că atunci nu gândeai chiar la fel.

— Niki, tu chiar nu înțelegi! Țineam foarte mult la socrul meu.

I-am aruncat o privire, apoi am cedat și am început să râd.

— Poate că ai dreptate. Poate că am simțit o ușurare că nu a venit să locuiască la noi. Acum nu-mi mai aduc aminte.

M-am aplecat în față și am atins partea de sus a porții de lemn. Pe degete mi-a rămas puțină umezeală. Mi-am dat seama că Niki se uită la mine și i-am întins mâna, arătându-i:

— Încă se mai face brumă.

— Te mai gândești și acum la Japonia, mamă?

— Cred că da, i-am mărturisit, privind în zare. Mi-au rămas multe amintiri.

Doi ponei își făcuseră apariția lângă sicomori. Câteva clipe au stat absolut nemișcați, unul lângă celălalt, în lumina soarelui.

— Calendarul pe care ți l-am dat azi-dimineață, i-am zis eu, prezintă o imagine a portului din Nagasaki. Atunci mi-am amintit și de o excursie de o zi pe care am făcut-o acolo. Munții de deasupra portului sunt nemaipomenit de frumoși.

Poneii au pornit-o încet și au dispărut dincolo de copaci.

— Și ce anume a fost atât de deosebit?
M-a întrebat Niki.
— Cum deosebit?
— În ziua aceea petrecută lângă port.
— O, nu a fost nimic deosebit! Doar că mi-am adus aminte de ea, atâta tot. Keiko era fericită în ziua aceea. Am urcat cu telecabina.
Am râs și m-am întors către Niki.
— Nu, ziua aceea nu a avut nimic deosebit. Nu rămâne decât o amintire plăcută, nimic mai mult.
Fiica mea a oftat.
— Ce liniștit e aici! A spus ea. Nu-mi aminteam să fie atât de liniștit.
— Da, în comparație cu Londra, sigur că pare liniștit.
— Bănuiesc că uneori poate să pară plicticos dacă ești singur.
— Dar eu mă bucur de liniște, Niki. Și am considerat întotdeauna că locul acesta e definitiv pentru Anglia.
M-am întors din nou, admirând priveliștea livezii din spatele nostru.
— Pomii aceștia nu existau când am venit. Nu era decât câmpul, iar de aici se vedea casa. Când m-a adus tatăl tău, Niki, îmi amintesc cât de tipic englezesc mi se părea totul. Pajiștile și, de asemenea, casa.
Era întocmai așa cum îmi imaginasem eu Anglia și asta mă mulțumea profund.
Niki a respirat adânc și s-a îndepărtat de poartă.
— Hai să ne întoarcem, a propus ea. În curând trebuie să plec.
În vreme ce traversam livada, cerul a părut să se întunece din nou.
— Mă gândeam acum o vreme să vând casa, am rupt eu tăcerea.
— Să o vinzi?
— Da, și să mă mut într-una mai mică.
E doar o simplă idee.
— Vrei să vinzi casa? A exclamat fiica mea, aruncându-mi o privire îngrijorată.
Este o casă foarte frumoasă.
— Dar acum a rămas prea mare.
— E atât de frumoasă, mamă! Ar fi păcat.
— Cred că ai dreptate. Nu era decât o idee, Niki, nimic mai mult.
Mi-ar fi făcut plăcere să o conduc până la gară – care nu este decât la câteva minute distanță dar ideea a părut să o pună în încurcătură. A plecat imediat după prânz, cu un aer ciudat de sfios, ca și cum m-ar fi părăsit fără consimțământul meu.
După-amiaza se arăta cenușie și vântoasă, iar eu am rămas în pragul ușii în timp ce ea străbătea aleea. Era îmbrăcată cu aceleași haine strâmte în care sosise, iar greutatea valizei o obliga să șchioapete puțin.
Când a ajuns la poartă, Niki s-a uitat înapoi și a părut surprinsă să mă mai vadă stând afară. I-am zâmbit și i-am făcut semn cu mâna.

SFÂRȘIT

